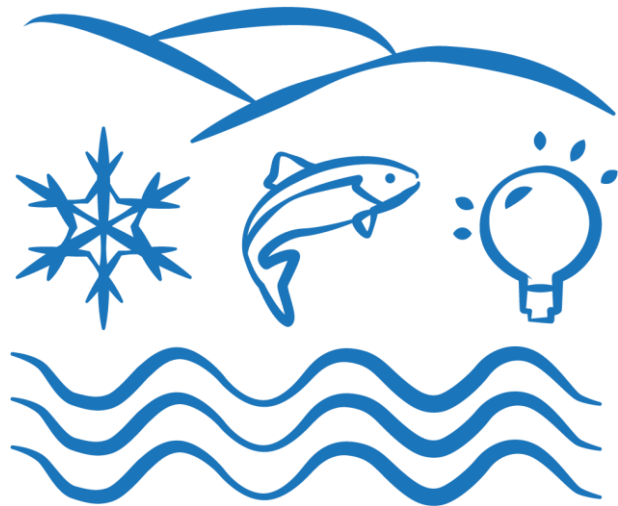

MUONIO

Tilinpäätös 2023

Sisällys

1	Olennaiset tapahtumat toiminnassa ja taloudessa	3
1.1	Kunnanjohtajan katsaus	3
1.2	Kunnan hallinto ja siinä tapahtuneet muutokset	6
1.3	Olennaiset muutokset kunnan toiminnassa ja taloudessa.....	12
1.4	Arvio tulevasta kehityksestä.....	12
1.5	Kunnan henkilöstö.....	13
2	Selonteko kunnan sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämisestä	15
3	Tilikauden tuloksen muodostuminen ja toiminnan rahoitus (vain ulkoiset tulot ja menot).....	17
3.1	Tilikauden tuloksen muodostuminen.....	17
3.2	Toiminnan rahoitus	18
4	Rahoitusasema ja sen muutokset.....	19
4.1	Tase ja sen tunnusluvut.....	19
5	Kokonaistulot ja –menot	21
6	Kuntakonsernin toiminta ja talous	22
6.1	Yhdistelmä konsernitilinpäätökseen sisältyvistä yhteisöistä	22
6.2	Konsernin toiminnan ohjaus.....	22
6.3	Olennaiset konsernia koskevat tapahtumat.....	22
6.4	Arvio konsernin todennäköisestä tulevasta kehityksestä	23
6.5	Selonteko konsernivalvonnan järjestämisestä	23
6.6	Konsernitilinpäätös ja sen tunnusluvut	24
7	Tilikauden tuloksen käsittely ja talouden tasapainottamistoimenpiteet.....	28
7.1	Tilikauden tuloksen käsittely	28
7.2	Talouden tasapainottamis- ja alijäämän kattamistoimenpiteet	28
8	Toteutusvertailu, talousarvion toteutuminen.....	29
8.1	Käyttötalouden toteutuminen.....	29
8.1.1	Vaalit.....	29
8.1.2	Tilintarkastus	29
8.1.3	Kunnanhallitus	30

8.1.4	Tunturi-Lapin maaseutulautakunta	35
8.1.5	Sivistyslautakunta	37
8.1.6	Elinvoimalautakunta	61
8.2	Tuloslaskelmaosan toteutuminen	73
8.3	Investointien toteutuminen	77
8.4	Rahoitusosan toteutuminen	82
8.5	Yhteenveto määrärahojen ja tuloarvioiden toteutumisesta	83
9	Tilinpäätöslaskelmat	89
9.1	Tuloslaskelma	89
9.2	Rahoituslaskelma	90
9.3	Tase	91
9.4	Konsernilaskelmat	93
10	Tilinpäätöksen laatimista koskevat liitetiedot	96
10.1	Kunnan tilinpäätöksen esittämistapaa koskevat liitetiedot	96
10.2	Konsernitilinpäätöksen laatimisperiaatteet	96
10.3	Tuloslaskelman liitetiedot vain ulkoiset erät	99
10.4	Henkilöstöä, tilintarkastajan palkkioita ja intressitapahtumia koskevat liitetiedot	100
11	Eriytetyt tilinpäätökset, muu taseyksikkö	101
11.1	Vesihuoltolaitoksen tilinpäätös	101
11.2	Vesihuoltolaitoksen toimintakertomus	102
12	Luettelo kirjanpitokirjoista ja tositteiden lajeista	106
13	Tilinpäätöksen allekirjoitus ja tilinpäätösmerkinnät	107

1 Olennaiset tapahtumat toiminnassa ja taloudessa

1.1 Kunnanjohtajan katsaus

Vuonna 2023 tapahtui kaikkien Suomen kuntien toimintaympäristössä paljon; elettiin ensimmäistä vuotta uusien hyvinvointialueiden kanssa ja käynnistettiin tepa- uudistus (vuoden 2023 aikana Tunturi- Lapin kunnille ja Pellon kunnalle myönnettiin oma tepa-poikkeuslupa palveluiden järjestämiseksi). Maailman globaalitilanne on ollut turbulenssissa turvallisuus- ja talouspoliittisesti ja niin ikään myös vos- uudistus sekä leikkauskeskustelu valtionosuuksiin on aiheuttanut kunnille epävarmuutta.

Viime vuosi oli Muonion kunnassa, etenkin henkilöstöhallinnon suhteen, monella tapaa kaikilla palvelualueilla muutoksen vuosi; vaihdokset ovat haastaneet toimintaa ja myös kuormittaneet organisaatiota mm. rekrytointi- ja perehdytystarpeilla. Tästä henkilöstön vaihtuvuudesta, ja vaihtuvuuden tuomista ilmeisistä riskitekijöistä huolimatta voidaan todeta, että asetetut tavoitteet saavutettiin hyvin. Ja ne tavoitteet, joita ei täysin saavutettu, pystyttiin pistämään prosessissa eteenpäin tai jatkettiin vuonna 2024. Palvelut toteutettiin mahdollisimman laadukkaasti, vaikka eittämättä muutokset ovat voineet heijastua myös kentälle. Vuoden 2023 tilikauden tulos oli Muoniossa noin 590 000 euroa ylijäämäinen: vuosikate oli 845 euroa/asukas, vuosikate kattoi reippaasti poistot (218 %). Investointien toteutumistaso oli lähes 77 %. Yleisesti on todettava, että voidaan olla tyytyväisiä siitä, kuinka olemme saaneet kehitettyä talousarvio- ja tilinpäätösasiakirjojemme luettavuutta sekä toimintojen ja keskeisten mittareiden arvioimista; analyysi siitä, kuinka olemme onnistuneet toteuttamaan toimintalapauksemme ja edistämään kuntastrategiamme ison kuvan eteenpäinviemistä, tulisi olla helpompaa paitsi henkilöstö- ja luottamushenkilöorganisaatiolle, myös kuntalaisille sekä keskeisille sidosryhmille.

Vuonna 2023 Hallinto- ja talouspalveluissa vietiin eteenpäin CaseM:n tehokkaampaa käyttöä ja mm. on pyritty tarjoamaan työntekijöille jatkuva sähköinen pohja kouluttautumiselle. Muonion kunta otti osaa USO-verkostoon, jossa kantavana teemana on lisätä tiedolla johtamista päätöksenteossa. Viestinnän ja tiedottamisen tehostamista suunniteltiin ja erilaisia uusia ratkaisumalleja haettiin, aktivoitiin mm. intranetin käyttöä. Valmius- varautumisasiat ovat olleet keskeisenä agendalla ja näihin on panostettu. Hallintosääntöpäivityksiä tehtiin, hallinto- ja talouspalvelut järjestivät eduskuntavaalit. Vuoden 2023 aikana ostolaskujen kierrätysohjelma ja taloussuunniteluohjelma uusittiin. Hallinto- ja talouspalveluista koordinoitiin ateria- ja siisteyspalveluiden yhtiöittämisen suunnittelu ja toteutus, ja mm. vedettiin läpi yt- neuvottelut siirtyvän henkilöstön osalta. Henkilöstöhallinnossa keskeinen maaliin saatettu toimenpide oli työn vaatavuuden arvioinnin (TVA) prosessi. Uudet TVA:n mukaiset palkat (pl. OVTES) tulivat voimaan 1.5.2023 alkaen, samalla käynnistettiin tunnistettu tarve suorittaa takautuva palkantarkistus tiettyjen ammattiryhmien tai työntekijöiden osalta. Kunta teki palkkahallintoyhteistyötä Sallan ja Pellon kunnan kanssa. Vuonna 2023 keskeinen painopiste oli työhyvinvointitoiminnan kehittäminen; laadittiin henkilöstökysely, järjestettiin moniammatillisia työpajoja työhyvinvoinnin tukemiseksi, otettiin henkilöstölle Epassi-etuus käyttöön. Työterveyshuolto kilpailutettiin loppuvuodesta 2023, uudeksi toimijaksi valikoitui Pihlajalinna Oy. Monia sisäisiä henkilöstöohjeistuksia tarkistettiin ja alettiin päivittämään.

Vuoden 2023 aikana maaseutuhallintopalveluissa tapahtui niin ikään merkittäviä henkilöstömuutoksia. Em. palveluissa saatiin vietyä digitalisaatiota eteenpäin, ja porovahinkoilmoituksissa otettiin lähes täysin käyttöön PeSä – järjestelmä. Lisäksi myönteisenä kehityksenä voidaan todeta, että toimialueella aloitti kolme uutta maaseutuyrittäjää viime vuoden aikana.

Sivistyspalveluissa toimeenpantiin loppuvuonna 2022 päätetty organisaatiouudistusprosessi, jonka seurauksena virkanimikkeitä päivitettiin, esiopetus ja AP/IP- toiminta siirtyi varhaiskasvatuksen tehtäväalueen alle ja muun muassa perustettiin uusia vakansseja vahvistamaan palvelutuotantoa. Tunti- ja jaksojärjestelmän valmistelu oli keskeisessä osassa niin perusopetuksen kuin lukiokoulutuksen osalta. Hanketyötä tehtiin ahkerasti ja osa hankkeista myös integroitiin pysyväksi osaksi kunnan palveluita esimerkiksi lukiokoulutuksessa. Harrastamisen Suomen malli tarjosi lapsille sekä nuorille kiitettävästi aktiviteetteja, koulunuorisotyö loi tukea ja turvaa koulukentän kumppanina. Yhdenvertaisuuden edistäminen ja kiusaamisen ehkäisy olivat punaisena lankana kaikilla sivistyspalveluiden tehtäväalueilla, pilotoitiin osallistavan budjetoinnin toimintamallia. Isona ponnistuksena sivistyspalvelut toteuttivat koulukuljetuksien kilpailutusprosessin, ja uudet kuljetussopimukset solmittiin ajalle 1.8.2023-31.7.2025. Kunta teki Kittilän kunnan kanssa sopimukset siitä, että Raattaman alueen oppilaat suorittavat jatkossa Muoniossa perusopetusvelvollisuutensa.

Hyvinvointialueen laineet löivät kuntaan mm. sivistys- ja hyvinvointipalveluiden rajapinnoilla, uudenlaista yhteistyötä lähdettiin rakentamaan sekä vahvistamaan. Kunta halusi tahtotilanaan vuonna 2023 panostaa etenkin kulttuuri- ja tapahtumapalveluiden rikastuttamiseen, jonka seurauksena em. osalta vastuualueita tarkistettiin ja henkilöstöresursseja lisättiin. Myös keskeinen avustusten yhteisten myöntämisperusteiden valmistelutyö saatiin toteutettua, ja uudet kriteerit otettiin käyttöön viime vuonna.

Elinvoimapalveluissa avainhenkilövaihtuvuudet sekä määräaikaiset henkilöstöratkaisut ovat niin ikään värittäneet arkea vuonna 2023. Viime vuonna, määräaikaisen pilotoinnin jälkeen, sekä liikuntapaikkojen ja reitistöjen että vesilaitoksen tehtäväalueilla rekrytoitiin kokoaikaiset omat vastuhenkilönsä. Tieturvallisuusasiat ovat olleet keskeisellä agendalla etenkin vt21:n osalta kohdassa, johon kehittyi lähivuosina ns. kaupan ja hallinnon keskus. Keskeisinä investointikohteina on valmisteltu kunnantoimiston tilakysymyksiä sekä tulevaisuusratkaisuja ja käynnistetty uuden päiväkotii- esikoulukiinteistön suunnittelu yhteistyössä sivistyspalveluiden kanssa. Riittävän tonttitarjonnan vahvistamiseksi kunta on systemaattisesti hankkinut maata ja kaavoittanut. Keskustan osayleiskaavaprosessia vietiin eteenpäin. Asumisen ja asuntotuotannon haasteeseen liittyen käynnistettiin Onnellisten osake- esiselvityshanke, johon osallistui Muonion johdolla kaikkiaan kuusi muuta Lapin kuntaa. Rakentamispalveluiden osalta saatiin mm. uudisrakentamisen lupaprosessin kestoa tiivistettyä. Vesilaitoksen tehtäväalueella vietiin eteenpäin etäluettavien mittareiden projektia ja jatkettiin vesihuollon kehittämissuunnitelmaa, viemäriverkoston peseminen ja kuvaukset aloitettiin; havaittiin, että kunnan on tehtävä pitkäkestoinen investointisuunnitelma vesihuollon kehittämiseksi.

Kunta yhtiöitti 1.1.2024 alkaen ruoka-, siivous- ja kuljetuspalvelunsa, joka on iso organisatorinen ja toiminnallinen uudistus kuntakonsernissa. Kunta tehosti jätteenlajitteluaan. Reittien kehittämisen osalta otettiin askelmerkkejä eteenpäin ympärivuotisten mahdollisuuksien kehittämiseksi, ja käynnistettiin mm. Muonion reittiohjelma- hanke. Työllisyyspalveluissa punaisena lankana on kulkenut valmistautuminen te25- uudistukseen ja hyvinvointialueen kanssa tehtävästä työjaosta sopiminen. Matkailuorganisoinnin osalta kunta ja alueorganisaatio sopivat yhteistyön tiivistämisestä sekä uusien yhteistyökumppanuuksien kartoittamisesta vuodelle 2024.

Tilinpäätösaikana on erinomainen mahdollisuus paitsi peilata menneeseen vuoteen ja askelmerkkeihin, mutta myös katsoa näiden pohjalta lähitulevaisuuteen. Vaikka yleisesti kuntakentällä on paljon epävarmuutta ja sumuisuutta sekä jatkuvien muutoksien hengästyttävää tahtia odotettavissa, Muoniossa on tapahtunut myös paljon myönteistä kehitystä tärkeissä elinvoima- ja hyvinvointimittareissa. Signaali on se, että olemme menneet eteenpäin ja kehittyneet monessa suhteessa. Muoniossa on potentiaalia kasvaa kestävästi. Muonion kunta kiinnostaa. Iso merkkipaalu kunnan historiassa vuonna 2023 oli väestönkehitys, joka oli hurjaa; väestömme kasvoi lähes 60 uudella kuntalaisella. Lähivuosina meillä on tärkeä paikka osoittaa, että kunnassa ei ole vain veto- ja pitovoimaa, vaan myös elintärkeää kipinävoimaa; sellaista uniikkia ja persoonallista tekijää, joka luo oman Muonio- profiilin ja liimaa kasvun yhtälön. Sen positiivisen tunnistaminen, jossa nyt elämme, ei poista tai vähennä sitä, että emme tunnista myös kehittymisen paikkojamme. Arvioisin, että kunnan panostettua tiedolla johtamisen periaatteisiin, meillä on hyvä tilannekuva myös siitä, missä meillä on työtä vielä tehtävänä; tämänkin voimme kääntää rohkeasti vahvuudeksemme kunnan kasvun polulla ja lähitulevaisuuden tavoitteiden määrittelyssä.

Haluan kiittää kaikkia työstä ja yhteistyöstä kunnan strategisten tavoitteiden eteenpäin viemisessä – kiitos!

Muoniossa 12.3.2024

Laura Enbuska-Mäki

Kunnanjohtaja

1.2 Kunnan hallinto ja siinä tapahtuneet muutokset

Kunnan organisaatiouudistuksen viimeinen vaihe tuli voimaan 1.4.2023. Muutoksilla ei ollut vaikutusta toimielinten kokoonpanoon. Valtuustokauden puolivälistä 1.6.2023 toimielimiin tehtiin henkilömuutoksia ja vuoden 2023 aikana henkilömuutoksia oli esim. paikkakunnalta muuton vuoksi.

Luottamustoimet

Kunnanvaltuusto 31.5.2023 saakka		
pj Jukka Korhonen (KESK)	Petteri Hirsikangas (KOK + KD)	Pirjo Rauhala (KESK)
I vpj Mika Brännare (KOK+KD)	Katriina Holck (SDP)	Pirkko M. Rauhala (KESK)
II vpj Manu Friman (VAS)	Johanna Mikkola (VAS)	Tuomas Sieppi (KESK)
Ismo Alatalo (PS)	Matti Myllykangas (KESK)	Sakari Silén (SDP)
Minna Back (KOK + KD)	Maria Pietikäinen (KOK + KD)	Teemu Taulavuori (KOK + KD)
Mikael Heikkilä (KOK + KD)	Priitta Pöyhtäri- Trøen (KESK)	

Kunnanvaltuusto 1.6.2023 alkaen		
pj Jukka Korhonen	Mikael Heikkilä	Priitta Pöyhtäri- Trøen
I vpj Ismo Alatalo	Petteri Hirsikangas	Pirjo Rauhala
II vpj Sakari Silén	Katriina Holck	Pirkko M. Rauhala
Minna Back	Johanna Mikkola	Tuomas Sieppi
Mika Brännare	Matti Myllykangas	Teemu Taulavuori
Manu Friman	Maria Pietikäinen	

Kunnanhallitus 31.5.2023 saakka	
jäsen	varajäsen
pj Minna Back	Mikael Heikkilä
I vpj Pirkko Rauhala	Ulla-Maija Kangosjärvi
II vpj Sakari Silén	Katriina Holck
Petteri Hirsikangas	Helena Varis
Johanna Mikkola	Aki Jauhojärvi
Matti Myllykangas	Jari Makkonen
Teemu Taulavuori	Juha Niemelä

Kunnanhallitus 1.6.2023 alkaen	
jäsen	varajäsen
pj Minna Back	Mikael Heikkilä
I vpj Pirkko Rauhala	Ulla-Maija Kangosjärvi
II vpj Manu Friman	Johanna Mikkola
Petteri Hirsikangas	Helena Varis
Katriina Holck	Sakari Silén
Matti Myllykangas	Jari Makkonen
Teemu Taulavuori	Juha Niemelä

Tarkastuslautakunta	
jäsen	varajäsen
pj Maria Pietikäinen	Sinikka Yliniemi
vpj Ismo Alatalo	Markus Muotka
Kaisa Mäkelin	Ona Rauhala
Jari Muotka	Jaana Kangosjärvi
Kari Oja	Juha Särkijärvi

Keskusvaalilautakunta 13.11.2023 saakka	
jäsen	varajäsen
pj Teuvo Tolvanen	1. Sakari Silén
vpj Kimmo Mäki	2. Ona Rauhala
Sinikka Holck	3. Hanna Roimaa
Pirjo Ivanoff	4. Suvi Hirvikoski
Tellervo Reponiemi	5. Jari Muotka

Keskusvaalilautakunta 14.11.2023 alkaen	
jäsen	varajäsen
pj Teuvo Tolvanen	1. Sakari Silén
vpj Kimmo Mäki	2. Ona Rauhala
Sinikka Holck	3. Hanna Roimaa
Anne Mäkelä	4. Suvi Hirvikoski
Tellervo Reponiemi	5. Jari Muotka

Elinvoimalautakunta 31.5.2023 saakka	
jäsen	varajäsen
pj Teemu Taulavuori	Juha Niemelä
vpj Maria Muotka	Pirkko M. Rauhala
Mika Brännare	Milla Alatalo
Kari Malila	Katriina Holck
Johanna Mikkola	Manu Friman
Tuomas Sieppi	Jari Makkonen
Hanna-Mari Talvensaari	Helena Varis

Elinvoimalautakunta 1.6.2023–16.10.2023	
jäsen	varajäsen
pj Teemu Taulavuori	Pekka Veisto
vpj Maria Muotka	Pirkko M. Rauhala
Mika Brännare	Ismo Alatalo
Kari Malila	Katriina Holck
Johanna Mikkola	Manu Friman
Tuomas Sieppi	Jari Makkonen
Hanna-Mari Talvensaari	Helena Varis

Elinvoimalautakunta 17.10.2023 alkaen	
jäsen	varajäsen
pj Teemu Taulavuori	Pekka Veisto
vpj Maria Muotka	Pirkko M. Rauhala
Mika Brännare	Ismo Alatalo
Johanna Mikkola	Manu Friman
Tuomas Sieppi	Jari Makkonen
Juha Särkijärvi	Katriina Holck
Hanna-Mari Talvensaari	Helena Varis

Hyvinvointilautakunta 31.5.2023 saakka	
jäsen	varajäsen
pj Sakari Silén	Juha Särkijärvi
vpj Maria Pietikäinen	Pirjo Ivanoff
Elina Korhonen	Milla Alatalo
Jari Makkonen	Ona Rauhala
Markku Rauhala	Petri Sinikumpu
Teuvo Tolvanen	Jaana Kangosjärvi
Helena Varis	Sinikka Yliniemi

Sivistyslautakunta 31.5.2023 saakka	
jäsen	varajäsen
pj Pirjo Rauhala	Matti Myllykangas
vpj Mikael Heikkilä	Pirjo Ivanoff
Katriina Holck	Juha Särkijärvi
Aki Jauhojärvi	Johanna Mikkola
Eija Nilimaa	Pekka Veisto
Kyllikki Kurki	Elina Korhonen
Petri Sinikumpu	Anne-Mari Keimiöniemi

Sivistyslautakunta 1.6.2023 alkaen	
jäsen	varajäsen
pj Pirjo Rauhala	Matti Myllykangas
vpj Juha Niemelä	Mikael Heikkilä
Katriina Holck	Juha Särkijärvi
Aki Jauhojärvi	Johanna Mikkola
Kyllikki Kurki	Pekka Veisto
Jari Makkonen	Elina Korhonen
Henri Muotka	Anne-Mari Keimiöniemi

Elinvoimajaosto	
Jukka Korhonen	Pirkko Rauhala
Minna Back	Mikael Heikkilä
Sakari Silén	Katriina Holck
Johanna Mikkola	Manu Friman
Matti Myllykangas	Jari Makkonen

Kaisa Kylä-Kaila	sihteeri
------------------	----------

Isäntäkunnan toimielimet

Tunturi-Lapin maaseutulautakunta	
pj Hannu Ranta	Per-Oula Juuso
I vpj Helena Nevalainen	Aaro Granroth
II vpj Ona Rauhala	Tuomas Sieppi
Juha Hettula	Reijo Kyrö
Kati Peltovuoma	Ulla Keinovaara
Teemu Taulavuori	Eija Nilimaa
Juha Toivola	Raija Palosaari

Kirjastoauton johtokunta (6 – Muonio 2) 13.11.2023 saakka		
Pirkko M. Rauhala	Pirjo Ivanoff	Muonio
Sakari Silén	Sakari Pikkuhookana	Muonio
Outi Kurkela	Janne Näkkäljärvi	Enontekiö
Sari Norrgård	Seppo Alatörmänen	Enontekiö

Kirjastoauton johtokunta (6 – Muonio 2) 14.11.2023 alkaen		
Pirkko M. Rauhala	Joel Vikström	Muonio
Sakari Silén	Sakari Pikkuhookana	Muonio
Outi Kurkela	Janne Näkkäljärvi	Enontekiö
Sari Norrgård	Seppo Alatörmänen	Enontekiö

Tunturi-Lapin ympäristöterveydenhuollon jaosto	
edustaja	varalla
Pirjo Rauhala	Mika Brännare

Kuntien yhteiset toimielimet

Arktisen Lapin ympäristönsuojelujaosto	
edustaja	varalla
Priitta Pöyhtäri-Trøen	Sakari Silén

Kemi-Tornionlaakson koulutuskuntayhtymä Lappian yhtymävaltuusto	
jäsen	varalla
Maria Pietikäinen	Katriina Holck
Matti Myllykangas	Manu Friman

Kolpeneen tuki- ja osaamiskeskus kuntayhtymän valtuusto	
jäsen	varalla
Pirkko M. Rauhala	Tuomas Sieppi
Teuvo Tolvanen	Katriina Holck

Lapin Jätehuolto kuntayhtymän yhtymäkokous	
edustaja	varalla
Petri Sinikumpu	Maria Pietikäinen

Lapin liiton edustajainkokous	
edustaja	varalla
Minna Back	Sakari Silén

Lapin sairaanhoitopiirin kuntayhtymän yhtymävaltuusto	
jäsen	varalla
Helena Varis	Petteri Hirsikangas
Matti Myllykangas	Katriina Holck

Lapin urheiluopistosäätiö	
jäsen	varalla
Tuomas Sieppi	Priitta Pöyhtäri-Trøen

Suomen Kuntaliiton kuntapäivät	
edustaja	varalla
Minna Back	Jukka Korhonen

Tornionlaakson neuvosto	
edustaja	varalla
Juha Niemelä	Priitta Pöyhtäri-Trøen
Johanna Mikkola	Aki Jauhojärvi

Valtionhallinnon toimielimet

Käräjäoikeuden lautamiehet	
Meeri Niemelä	Sakari Silén

Kiinteistötoimitusten uskotut miehet				
Ismo Alatalo	Raimo Isometsä	Eero Lompola	Tauno Ollila	Ismo Tolonen
Manu Friman	Aki Jauhojärvi	Erkki Mella	Sakari Pikkuhookana	Joel Vikström
Eija Hanhivaara	Tanja Kangosjärvi	Johanna Mikkola	Voitto Rauhala	Antti-Jussi Vuollo
Sari Hietala	Leo Korkeamaa	Jari Muotka	Juhani Roimaa	Jaakko Vuollo
Aapo Holck	Timo Liikavainio	Meeri Niemelä	Sakari Silén	

Lapin poliisilaitoksen neuvottelukunta	
jäsen	varalla
Juha Niemelä	Pirjo Rauhala

Kuntalain mukaan tilivelvollisia ovat kunnan toimielinten jäsenet sekä toimielimien tehtävälueen johtavat viranhaltijat (Kuntalaki 125 §). Kunnan tilivelvollisia viranhaltijoita ovat kunnanjohtaja, osastopäälliköt ja luonnonvarapäällikkö.

Palvelualueet ovat hallinto- ja talouspalvelut, sivistyspalvelut ja elinvoimapalvelut. Palvelualuevastaavat johtavat palvelualueita, tehtäväluevastaavat vastaavat tehtävälueista ja tehtäväyksiköisen vastaavat tehtäväyksiköistä.

Tehtävälueiden ja palvelualueiden johtavat viranhaltijat, tilivelvolliset viranhaltijat ovat vuonna 2023:

- kunnanjohtaja Laura Enbuska-Mäki 1.1.-31.12.2023
- hallintojohtaja Katri Rantakokko, hallinto- ja talouspalvelut 1.1.-31.12.2023
- luonnonvarapäällikkö Heikki Kauppinen, maaseututoimi 1.1.-30.4.2023
- luonnonvarapäällikkö Hannu Lohvansuu, maaseututoimi 1.5.-31.12.2023
- sivistysjohtaja Päivi Rantakokko, sivistyspalvelut, 1.1.-31.12.2023
- elinvoimajohtaja Jussi-Pekka Tammilehto, elinvoimapalvelut 1.1.-19.3.2023 ja 1.8.-31.2.2023
- vs. elinvoimajohtaja Jaakko Muotka, elinvoimapalvelut 20.3.-30.7.2023

1.3 Olennaiset muutokset kunnan toiminnassa ja taloudessa

Talousarviovuoden aikana toteutettiin sivistyspalveluiden organisaatio uudistuksen kakkosvaihe 1.8.2023 alkaen. Esiopetus (toimintakate 163 956 e) sekä aamu- ja iltapäivätoiminta (toimintakate 38 811 e) siirrettiin perusopetuksen tehtäväalueelta varhaiskasvatuksen tehtäväalueelle. Esiopetus, ap/ip-toiminta ja varhaiskasvatus saavat yhteiset toimitilat suunnitelmavuonna 2025. Perusopetuksen alakoulun yhteyteen valmistuu uusi päiväkotiesikoulu rakennus.

Talousarviovuoden aikana valtuusto myönsi käyttötalouteen nettona 238 000 euroa lisämäärärahaa. Suurin yksittäinen lisämääräraha 180 000 euroa myönnettiin ympäristöterveydenhuollon palvelujen ostoon Sodankylän kunnalta. Määrärahavaraus oli jäänyt epähuomiossa pois Elinvoimalautakunnan budjetista. Kunnanhallituksen hallinto- ja talouspalveluihin myönnettiin 50 000 euron lisämääräraha mm. tarkastuslautakunnan, henkilöstöhallinnon, ict-menojen ja ennakoitua suurempien kunnanhallituksen hankkimien lakipalveluiden menojen kattamiseksi. Lisämäärärahan jälkeen menot ylittyivät hallinto- ja talouspalveluiden tehtäväalueella vielä noin 26 000 euroa.

Korkomenojen nousun johdosta valtuusto myönsi lainojen korkomenoihin 85 000 euron lisämäärärahan.

Ikäihmisten palveluasumisyksikkö Metsäniitty valmistui syksyllä 2021. Osapuolten välisten erimielisyyksien vuoksi urakasta pidätettiin viimeisiä maksuposteja. Asiaan saatiin sovintoratkaisu kesällä 2023 ja kunta maksoi urakoitsijalle kuittausten jälkeen maksamattomat urakkasaatavat määrältään yhteensä 273 000 euroa. Talousarviovuoden investointibudjetissa ei maksulle ollut määrärahavarausta ja se katettiin määrärahasiirroin muista investointikohteista (kvalt 11.12.2023 § 82).

Tuloslaskelmassa verotulot ylittyivät noin 205 000 euroa talousarvioon verrattuna. Kunnallisvero-otto ylittyi 360 000 euroa, mutta yhteisöverotuotto puolestaan alittui noin 190 000 euroa.

Ulkoiset toimintatuotot ylittyivät 657 000 ja ulkoiset toimintakulut 363 000 euroa muutettuun talousarvioon verrattuna. Vuosikate toteutui noin 600 000 euroa parempana muutettuun talousarvioon verrattuna.

1.4 Arvio tulevasta kehityksestä

Tilinpäätösvuoden 2022 hyvä tulos lähes tuplasi taseen ylijäämän. Hyvinvointialueeseen siirryttäessä 1.1.2023 kunnan taseessa oli edellisten vuosien ylijäämää 3 531 706 euroa. Tilinpäätös- vuoden 2023 hyvä tulos mahdollisti 0,5 milj. euron vapaaehtoisen varauksen tekemisen tulevien vuosien investointeihin ja taseeseen kertynyt ylijäämä on vuoden lopussa 4 124 317 euroa. Hyvä tulos ja taseen ylijäämät edesauttavat tulevien vuosien suunnittelua.

Sosiaali- ja pelastuspalveluiden siirtyessä Hyvinvointialueelle kunnan käyttötalouden toimintakate pieneni noin 57 prosenttia edelliseen vuoteen verrattuna. Kunnan tulorahoitus ei vielä tilinpäätös- vuonna laskenut Hyvinvointialueelle vuokrattujen sote kiinteistöjen vuokratuottojen johdosta. Nykyiset vuokrasopimukset ovat voimassa 31.12.2025 asti ilman optiovuotta. Hyvinvointialueen kanssa käytävät neuvottelut vuokrasopimusten uusimisista ovat merkittävässä roolissa kunnan tulevien vuosien tulorahoituksen turvaamisessa. Hyvinvointialueen kanssa tehtävien uusien vuokrasopimusten tekoon on valtion taholta sisällytetty keskustelu kuntien kiinteistöjen

yhtiöittämisveloitteesta. Mahdolliset kunnan nykyisten toimintojen yhtiöittämiset tulisivat pienentämään kunnan budjettia ja vastaavasti kasvattaisivat kunnan roolia konserniyhtiönä.

Te-palvelut 2024-uudistus tulee voimaan vuoden 2025 alusta. Te-palveluiden järjestämisvastuu, myös Te-palveluiden henkilöstö, siirtyy tuolloin kunnille. Uudistuksessa kuntien vastuuta työttömyysturvan rahoituksesta laajennetaan. Laajeneva rahoitusvastuu kompensoidaan kunnille erillisellä valtionosuuden lisäyksellä ja kahden vuoden siirtymäajalla. Tämän hetkisten laskelmien mukaan arvio nykytilan kustannuksista vuonna 2025 on Muonion kunnan osalta noin 400 000 euroa. Muonion kunta on muodostanut työllisyyspalvelualueen Tunturi-Lapin ja Pellon kuntien kesken. Työllisyyspalvelualueen isäntäkuntana toimii Kittilä.

Kuntien peruspalveluiden valtionosuusjärjestelmän uudistustyö on käynnistynyt. Tarkoituksena on, että uusi päivitetty valtionosuusjärjestelmä olisi voimassa vuoden 2026 alusta alkaen. Vielä ei ole saatavilla ennakkotietoa/laskelmia tulevan uudistuksen vaikutuksista yksittäisen kunnan talouteen. Kuitenkin on tiedotettu, että uudistus toteutetaan kustannusneutraalisti, toisin sanoen uudistuksessa jaetaan jo olemassa olevia rahoja uudelleen.

1.5 Kunnan henkilöstö

Henkilöstötuloslaskelma / Koko henkilöstö

31.12.2023 henkilöstön määrä oli 141 henkilöä, joista vakinaisia oli 92 ja määräaikaisia 49. Edelliseen vuoteen verrattuna henkilöstön määrä vähentyi 54:llä henkilöllä, kun hyvinvointipalveluiden henkilöstö siirtyi hyvinvointialueiden palvelukseen. Kansalaisopiston opettajia tai erilaisissa kerho- ja kurssitoiminnassa työskenteleviä henkilöitä ei ole huomioitu henkilöstömäärää laskettaessa.

Vuosi	Hallinto ja talous	Hyvinvointi	Sivistys	Elinvoima	Yhteensä
2015	33	64	77	16	190
2016	30	62,5	73	14	182,5
2017	30,5	59	83	19	191,5
2018	26,5	73	91	17	207,5
2019	26,5	64,5 (85,5)*	90,5	18	199,5 (220,5)*
2020	21	71 (92)*	85	27	204 (225)*
2021	7**	86**	75	36**	204
2022	9	72	83	32	196
2023	9	-	95	37	141

* suluissa henkilöstömäärä, joka sisältää sosiaalitoimen osalta henkilökohtaiset avustajat

** organisaatiouudistuksen 1.8.2021 mukaisesti yleishallinnosta siirtyi elinvoimapalveluihin hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen henkilöstö sekä elinkeinolautakunnan alainen henkilöstö ja hyvinvointipalveluihin työpajatoiminnan henkilöstö.

Vakinainen henkilöstö

Kunnassa 31.12.2023 palvelussuhteessa olevien henkilöiden (141 henkilöä) keski-ikä oli 44,4 vuotta. Naisten keski-ikä on 44,8 ja miesten 42,4 vuotta. Suurin ikäryhmä on 55-59 –vuotiaat 26 henkilöä. Yli 60 vuotiaita oli 13 henkilöä. Alle 40 vuotiaita 55 henkilöä.

	Alle 25	25-29	30-34	35-39	40-44	45-49	50-54	55-59	Yli 60
Naiset	3	9	13	15	19	12	9	24	10
Miehet	0	2	7	7	1	4	3	2	3

Vuonna 2023 eläkkeelle siirtyi Kevan tietojen mukaan 4 henkilöä ja irtisanoutui 4 henkilöä.

Käyttötalousmenoista vuonna 2023 palkkausmenojen osuus oli 54,5 %. kun se edellisellä vuonna oli 43,2 %. Vuoteen 2022 verrattuna palkkausmenot laskivat 3 225 095 euroa sotehenkilöstön siirryttyä Hyvinvointialueelle.

Kunnan palkat ja henkilöstökulut vuosina 2021-2023 ovat seuraavat:

	2023	2022	2021
varsinaisten palkat	3 920 402	6 327 664	5 956 345
määräaikaisten ja sijaisten palkat	1 353 782	1 463 841	1 067 781
työllistettyjen palkat	55 602	72 815	78 065
jaksotetut palkat ja palkkiot	120 852	-3 984	66 824
kokouspalkkiot	63 783	42 314	46 085
luontaisedut	36 898	34 314	35 253
omais- ja perhehoidon palkkiot, vammaisavustus	0	196 926	247 161
sairaus- ja tapaturmakorvaukset	-135 487	-198 668	-126 462
	5 415 832	7 935 222	7 371 052
sosiaaliturvamaksut	76 214	103 187	107 603
eläkevakuutusmaksut	892 416	1 335 412	1 235 522
eläkemenoperusteinen maksu	217	364 249	389 863
varhe-maksu	179 766	0	- 4 366
tapat./tyött.vakuutusmaksut	104 629	177 054	161 139
jaksotetut eläkekulut	20 832	-960	12 751
jaksotetut sos.vak kulut	4 210	5 046	-5 671
	1 278 284	1 983 988	1 896 841
yhteensä	6 694 116	9 919 211	9 267 893

Kunnan 2324 asukkaalle vuoden 2023 aikana tuottaman palvelun henkilöstökustannukset ovat 2 880 euroa asukasta kohden. Edellisenä vuonna vastaava kustannus oli 4 347 euroa per asukas (huom. sotehenkilöstö siirtynyt Hyvinvointialueelle).

Kunnassa on laadittu erillinen henkilöstöraportti.

2 Selonteko kunnan sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämisestä

Hallintosäännön 49 §:n mukaan kunnan hallinnon ja talouden valvonta järjestetään niin, että ulkoinen ja sisäinen valvonta yhdessä muodostavat kattavan valvontajärjestelmän. Kunnanhallitus on hyväksynyt kunnan sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan ohjeen 4.11.2019. Sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan tavoitteena on varmistaa, että kunnalle ja kuntakonsernille asetetut tavoitteet saavutetaan ja että toiminta on tuloksellista.

Strategisina riskeinä nostettiin vuonna 2023 merkittävinä tekijöinä esille toimintaympäristön muutoksesta aiheutuvat riskit ja kunnan tulopohjassa tapahtuvat muutokset sekä häiriötilanteisiin varautumisen; sivistyspalveluissa korostui etenkin toiminta häiriötilanteissa ja elinvoimapaalveluissa ympäristö- ja infrariskit. Varautumis- ja valmiustyön päivittämistä jatkettiin ja käytännön harjoituksiin sekä koulutuksiin osallistuttiin tiiviisti kaikilla palvelualueilla. Mm. vesi-infran osalta jatkettiin vesihuollon kehittämissuunnitelmaa, aloitettiin viemäriverkoston peseminen ja kuvaukset sekä tehtiin pidempikestoisen investointisuunnitelma vesihuollon kehittämiseksi. Kunta osti soppatykin energianjakelu- ja sähkökatkostilanteiden varalle, sekä käynnisti sähköosuuskunnan ja kaukolämpöyhtiön kanssa vuoropuhelut yhteisten varavoimakoneiden hankkimiseksi kriittisten kohteiden turvaamista varten.

Toimintaympäristön muutoksiin varautumiseen liittyen kunnalla oli tavoitteena tehdä merkittävämpää yhteensovittamistyötä hyvinvointialueen kanssa, etenkin rajapintapalveluiden osalta, kun lopulta osoittautui mahdolliseksi. Käytännössä viime vuosi painottui hyvinvointialueella hyvinvointialueen omaan sisäiseen rakennus- ja käynnistystyöhön. Tukipalveluiden osalta tehtiin aktiivista yhteistyötä. Lapha päätti loppuvuodesta 2023 liittyä Muonion kuntakonsernin in-house ruoka- ja siivouspalveluyritykseen. Kunta pyrki olemaan kaikilla palvelualueilla mahdollisimman aktiivinen erilaisissa uudistus- ja toimeenpanoryhmissä, ja mm. tepa- uudistuksen valmisteluun osallistuimme aktiivisesti. Hyvinvoinnin edistämistyötä vietiin reippaasti ja oma-aloitteisesti eteenpäin. Kunnan tulopohjassa ei tapahtunut vuonna 2023 merkittävää muutosta, vaikka loppuvuoden valtiosuusleikkauskeskustelu olikin hyvin keskiössä ja aiheutti erilaisiin skenaariomalleihin valmistautumista.

Toimintariskeistä niin ikään yhteistyö hyvinvointialueen kanssa sekä sopimuksellisuus hyvinvointialueen ja kunnan rajapalveluissa (mm. vastuujaot palveluissa, tiedonkulku, hyvinvoinnin edistämistyö) nousi esille tunnistettuna merkittävänä riskinä hallinto- ja talouspalveluissa sekä sivistyspalveluissa. Edunvalvonnassa, verkostoyhteistyössä ja tiiviissä työryhmätyöskentelyssä pyrittiin olemaan aktiivisia. On todettava, että viime vuonna em. tunnistettu riski jäi edelleen vuodelle 2024 merkittäväksi. Yhteistyön selkeyttämisessä ja tiivistämisessä sekä tiedottamisessa on vielä tehtävä paljon töitä. Mm. varautumis- ja valmiusasiat ovat uudehko keskeinen, tunnistettu leikkauskohta, jossa saumattomampaa yhteistä suunnittelua on tehtävä. Tietoturvariskit ovat keskeisiä yhtä vuonna 2024; vuonna 2023 kunnan johtoryhmän jäseniä osallistui kansalliseen digiturvaharjoitukseen. Elinvoimapaalveluissa kaukolämmön sopimuksen jatkuvuus tunnistettiin kohtalaiseksi riskitekijäksi, ja vuoden 2023 aikana sopimusneuvottelut saatiinkin päätökseen tuloksellisesti.

Henkilöriskeinä tunnistettiin ohut särkymävara, joka pahimmillaan voi lamaannuttaa työprosesseja. Hallinto- ja talouspalveluissa tunnistettiin, kuinka henkilövaihdostilanteissa voi olla merkittäviä riskejä. Sivistyspalveluissa roolien selkeys, vastuunjakaminen ja mm. tiedottaminen ja viestintä, nousivat keskeisiksi riskitekijöiksi. Poissaolojen aiheuttamat riskitekijät korostuivat etenkin perusopetuksessa ja lukiossa. Elinvoimapaalveluissa tunnistettiin, että henkilöstön poistumat ja rekrytointihaasteet ovat keskeisiä riskitekijöitä. Liian iso työmäärä ja kuormitus voi syödä työhyvinvointia liikaa. Vuonna 2023 kaikilla palvelualueilla oli merkittäviä tai keskeisiä henkilöstövaihdoksia sekä määräaikaista henkilöstöjärjestelyitä, jotka osaltaan haastoivat käytännön työn organisoimista ja toteuttamista, prosessien lamaantumisriski oli ilmeinen. Kuormituspiikit ovat olleet tunnistettavia.

Henkilöstöriskien osalta (mm. tietokatkokset, prosessien lamaantuminen henkilöstövaihdoksien yhteydessä) havaittiin, kuinka prosessikuvauksiin on panostettava; nämä valittiinkin vuoden 2024 talousarvion toiminnallisiin tavoitteisiin mukaan. Vuonna 2023 työhyvinvointiin panostettiin ja mm. keskeisiä ohjeistuksia sekä linjauksia päivitettiin. Toteutettiin työhyvinvointihanke ja -kysely; näiden jatkotoimenpiteitä jalostettiin yhdessä henkilöstön kanssa. Kuntayhteistyötä lisättiin mm. palkkapalveluiden osalta. Sisäisen viestintäkanavan, Intanetin, käyttöönottoa aktivoitettiin. Pitkään prosessissa ollut TVA-työ saatettiin loppuun, ja tässä samalla tarkistettiin mm. tehtävänimikkeitä, hinnoittelutunnuksia ja työaikajärjestelmiä. AVI:n esihenkilöstöselvityksen kehotukset huomioitiin korjaavissa toimenpiteissä. Kunta on pyrkinyt panostamaan mm. positiiiviseen kuntaimagoon ja – markkinointiin sosiaalisen mediankin kautta. Vuonna 2023 kunnassa aloitti työskentelyn hallinto- ja henkilöstösuunnittelija, hän oli keskeinen rekrytointi koko kunnan henkilöstöasioiden hallinnoinnin saralla. On selvää, että työn henkilöstön työhyvinvoinnin turvaamiseksi on jatkettava aktiivisena ja proaktiivisena: keskeiset henkilöstöriskit säilyvät olemassa vielä lähivuosina, joskin arvioidaan, että tällä hetkellä eivät kenties merkittävinä, vaan enemmän kohtalaisina tai jopa osa vähäisempinä, riskitekijöinä. Kunnan tärkeä yhteistyökumppani työhyvinvoinnin edistämässä on toimiva työterveyshuolto, joka kilpailutettiin loppuvuonna 2023.

Kunnan kiinteistöjen tilanne on keskeinen toimitilariski, joka on vuonna 2023 ollut keskiössä palveluita sekä toimintoja tarkastellessa. Toimitilaohjelman strateginen johtaminen, toimitilojen tuleminen teknisen käyttöikänsä päähän tai epäkäytännölliset tilaratkaisut ja toimitilaohjelman käytännön valmistelu ovat riskejä, jotka tunnistettiin merkittäviksi. Kiinteistöratkaisujen valmistelu on ollut haastavaa. Kunta teki vuonna 2023 päätöksen siirtää kunnantoimisto Kiela- kiinteistöön ja laittaa myyntiin sekä kunnantoimiston A-, B- että C- rakennukset. Aloitettiin uuden päiväkotii- esikoulukiinteistön suunnittelun valmistelu, jossa on huomioitu poikkihallinnollinen valmistelu ja osallistava menettely; tavoitteena on, että tulevat tilat olisivat mahdollisimman toimivia, pitkäkestoisia sekä käytännöllisiä. Toimitilaohjelman johtamisessa haasteita tuovat kunnan taloustilanne, heikot kuntakentän talousnäkymät, lukuisat suuret käynnissä olevat rakennemuutokset (ja näiden seurannaisvaikutukset) sekä mm. hyvinvointialueen taloudellinen epävarmuus, joka myös vaikuttaa kunnalta vuokrattujen toimitilojen elinkaarinäkymiin.

Muoniossa 18.3.2024

Laura Enbuska-Mäki

Kunnanjohtaja

3 Tilikauden tuloksen muodostuminen ja toiminnan rahoitus (vain ulkoiset tulot ja menot)

3.1 Tilikauden tuloksen muodostuminen

Tuloslaskelma ja sen tunnusluvut

	2023	2022
Toimintatuotot	4 003	3 890
Toimintakulut	-12 278	-22 955
Valmistus omaan käyttöön	38	
Toimintakate	-8 237	-19 065
Verotulot	6 506	11 026
Valtionosuudet	3 801	10 355
Rahoitustuotot ja -kulut		
Korkotuotot	5	1
Muut rahoitustuotot	8	251
Korkokulut	-118	-27
Muut rahoituskulut	-2	-5
Vuosikate	1 963	2 535
Poistot ja arvonalentumiset		
Suunnitelman mukaiset poistot	-900	-859
Tilikauden tulos	1 063	1 676
Poistoeron lis.(-)tai väh.(+)	30	30
Varausten lis.(-)tai väh.(+)	-500	0
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	593	1 705
TULOSLASKELMAN TUNNUSLUVUT		
Toimintatuotot / toimintakulut %	32,70 %	16,95 %
100* Toimintatuotot / (Toimintakulut - Valmistus omaan käyttöön)		
Vuosikate / Poistot %	218 %	295 %
100*Vuosikate / Poistot ja arvonalennukset		
Vuosikate € / asukas	845 €	1 111 €
Asukasmäärä	2324	2282

3.2 Toiminnan rahoitus

Rahoituslaskelma ja sen tunnusluvut

	2023	2022
Toiminnan rahavirta		
Vuosikate	1 963	2 535
Satunnaiset erät		
Tulorahoituksen korjauserät	-62	-68
Investointien rahavirta		
Investointimenot	-636	- 1 066
Rah.osuudet invest. menoihin	-11	102
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	67	89
Toiminnan ja invest. rahavirta	1 321	1 592
Rahoituksen rahavirta		
Antolainojen muutokset		
Antolainojen lisäykset	-6	0
Antolainojen vähennykset	6	20
Lainakannan muutokset		
Pitkäaikaisten lainojen lisäys		
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-707	-820
Lyhytaikaisten lainojen muutos	-400	-800
Oman pääoman muutokset		
Muut maksuvalmiuden muutokset		
Toimeksiant.var.ja po:n muut.		
Saamisten muutos	200	-329
Korottomien velkojen muutos	421	411
Rahoituksen rahavirta	-1 329	-1 519
Rahavarojen muutos	-7	73
Rahavarat 31.12. / 1000 €	329	336
Rahavarat 1.1. / 1000 €	336	263

RAHOITUSLASKELMAN TUNNUSLUVUT

Toiminnan ja investointien rahavirran kertymä 5 vuodelta , €	3 856 844	2 620 813
Investointien tulorahoitus, %	314,10 %	262,8 %
Laskennallinen lainanhoitokate	3,40	3,89
Kunnan lainanhoitokyky on hyvä, kun tun- nusluvun arvo on yli 2		

Kassan riittävyys, pv	8,75	4,93
Asukasmäärä	2324	2282

4 Rahoitusasema ja sen muutokset

4.1 Tase ja sen tunnusluvut

T A S E	2023	2022
VASTAAVAA		
A PYSYVÄT VASTAAVAT		
I Aineettomat hyödykkeet		
1. Aineettomat oikeudet	23	26
2. Muut pitkävaikutteiset meno	100	126
Aineettomat hyödykkeet yht.	123	152
II Aineelliset hyödykkeet		
1. Maa- ja vesialueet	897	889
2. Rakennukset	8 298	8 404
3. Kiinteät rakenteet ja laitt	2 662	2 721
4. Koneet ja kalusto	89	188
6. Ennakkomaksut ja kesk.eräis	184	201
Aineelliset hyödykkeet yht	12 129	12 403
III Sijoitukset		
1. Osakkeet ja osuudet	662	1 038
3. Muut lainasaamiset	55	55
Sijoitukset yhteensä	718	1 093
PYSYVÄT VASTAAVAT YHT.	12 970	13 648
B TOIMEKSIANTOJEN VARAT		
C VAIHTUVAT VASTAAVAT		
I Vaihto-omaisuus		
II Saamiset		
Pitkäaikaiset saamiset		
Lyhytaikaiset saamiset		
1. Myyntisaamiset	508	555
3. Muut saamiset	526	602
4. Siirtosaamiset	286	363
Lyhytaikaiset saamiset yht.	1 320	1 520
Saamiset yhteensä	1 320	1 520
III Rahoitusarvopaperit		
Rahat ja pankkisaamiset		
Rahat ja pankkisaamiset yht.	329	336
VAIHTUVAT VASTAAVAT YHT.	1 649	1 856

VASTAAVAA YHTEENSÄ	<u>14 619</u>	<u>15 503</u>
	2023	2022
VASTATTAVAA		
A OMA PÄÄOMA		
I Peruspääoma	-2 864	-2 879
IV Ed.tilikausien yli/alijäämä	-3 532	-1826
V Tilikauden yli/alijäämä	-593	-1 705
OMA PÄÄOMA YHTEENSÄ	-6 989	-6 411
B POISTOERO JA VAPAAEHTOISET VARAUKSET		
1. Poistoero	-398	-428
2. Vapaaehtoiset varaukset	-500	
POISTOERO JA VAPAAEHT.VAR.YHT	-898	-428
PAKOLLISET VARAUKSET		
D TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT		
2. Lahjoitusrahastojen pääoma		
TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT YHT.		
E VIERAS PÄÄOMA		
I Pitkäaikainen		
2. Lainat vakuutus- ja rah.lai	-962	-1338
7. Muut velat	-800	-764
Pitkäaikainen vieras po. yht.	-1762	-2 102
II Lyhytaikainen		
1. Joukkovelkakirjalainat	-2 500	-2 900
2. Lainat rahoitus- ja vak.lai	-475	-808
5. Saadut ennakot	-10	-10
6. Ostovelat	-777	-1 210
7. Muut velat	-128	-246
8. Siirtovelat	-1 079	-1 390
Lyhytaikainen vieras po. yht.	-6 732	-6 563
VIERAS PÄÄOMA YHTEENSÄ	-6 732	-8 665
VASTATTAVAA YHTEENSÄ	<u>-14 619</u>	<u>-15 503</u>
TASEEN TUNNUSLUVUT		
Omavaraisuus- %	53,98	44,11
Suhteellinen velkaantuneisuus %	46,97	34,25
Kertynyt ylijäämä (-alijäämä) 1000 €	4 124	3 532
Kertynyt ylijäämä (-alijäämä) €/asukas	1 775	1 548
Lainakanta 31.12. 1000 €	3 937	5 046

Lainakanta 31.12. €/asukas	1 694	2 211
Lainat ja vuokravastuut 31.12., 1000 €	8 538	9 832
Lainat ja vuokravastuut, €/asukas	3 674	4 309
Lainasaamiset 31.12., 1000 €	55	55
Asukasmäärä	2324	2282

5 Kokonaistulot ja –menot

	2023		2023	
	1 000 €	%	1 000 €	%
Tulot				
Varsinainen toiminta				
Toimintatuotot	4 003	23,57		
Verotulot	6 506	38,30		
Valtionosuudet	3 801	22,38		
Korkotuotot	5	0,03		
Muut rahoitustuotot	8	0,05		
Satunnaiset tuotot				
Tulorahoituksen korjaukset				
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutusvoitot				
Investoinnit				
Rahoitusosuudet investointim.	-11	-0,06		
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutusvoitot	67	0,39		
Käyttöomaisuuden myyntitulot				
Rahoitustoiminta				
Antolainasaamisten vähennykset	6	0,04		
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	0	0,00		
Lyhytaikaisten lainojen lisäys	2600	15,31		
Oman pääoman lisäykset				
Kokonaistulot yhteensä	16 985	100,00		
Menot				
Varsinainen toiminta				
Toimintakulut	12 278	73,21		
./ Valmistus omaan käyttöön	-38	-0,23		
Korkokulut	118	0,70		
Muut rahoituskulut	2	0,01		
Satunnaiset kulut				
Tulorahoituksen korjaukset	62	0,37		
+/- Pakollisten varausten muutos				
- Käyttöomaisuuden myyntitappiot				
Investoinnit				
Investointimenot	636	3,79		
Rahoitustoiminta				
Antolainasaam lisäys	6	0,04		
Pitkäaik.lainojen väh.	708	4,22		
Lyhytaik.lainojen väh.	3 000	17,89		
Oman pääoman väh.				
Kokonaismenot yhteensä	16 772	100,00		

Täsmäytys:

Kokonaistulot - Kokonaismenot = 16985 - 16772 = 213

Rahavarojen muutos - Muut maksuvalmiuden muutokset = 7-(+220)= -213

Rahoituslaskelman Muut maksuvalmiuden muutokset		
Saamisten muutos		
saamiset	-200	-200
liittymismaksut	-35	
ennakot		
Korottomien velkojen muutos		
ostovelat	432	
muut velat	117	
siirtovelat	311	
lomapalkkavelka HVA	-405	420
	<u>220</u>	

6 Kuntakonsernin toiminta ja talous

6.1 Yhdistelmä konsernitilinpäätökseen sisältyvistä yhteisöistä

Muonion kunta

Tytäryhteisöt

Asunto Oy Kullero

Kiinteistö Oy Muonion Kotikontu

Kiinteistö Oy Muonion Hilla

Kiinteistö Oy Muonion Lakka

Kuntayhtymät

Kemi-Tornionlaakson koulutuskuntayhtymä Lappia

Lapin Liitto

Lapin Jätehuolto kuntayhtymä

Osakkuusyhteisöt

Ei ole yhdistelty konsernitaseeseen

Alamuonion Autola Oy

Olosworld Oy

6.2 Konsernin toiminnan ohjaus

Valtuusto hyväksyi 13.6.2022 kuntastrategian päivityksen vuosille 2021-2025. Strategian päivitysprosessissa säilytettiin koko strategiakaudelle 2017-2025 asetettu visio, kärkiteemat ja toimintaa ohjaavat periaatteet ja arvot. Omistajapolitiikan tavoitteena on edistää kuntakonsernin kestäväää toimintaa ja varmistaa kunnan pääoman käyttöön sekä omaisuuden hallintaan ja hoitoon liittyvän päätöksenteon suunnitelmallisuus, pitkäjänteisyys sekä pääoman käytön tehokkuus.

Kunnan tavoitteiden mukaan tytäryhteisöjen ja osakkuus yhteisöjen tulee toimia niin, ettei niiden toimintaa tarvitse subventoida kunnan verorahoilla. Konserniohjeessa on määritelty, milloin tytäryhteisöjen on hankittava konsernijohdon ennakkokäsitys päätettäviin toimenpiteisiin. Tytäryhteisöiltä odotetaan tiivistä yhteistyötä paitsi konsernijohdon myös tarvittaessa muiden kunnan hallinnon alojen kanssa.

Tytäryhteisöjen on toimitettava vuosittain kunnanhallitukselle taloussuunnitelma, johon sisältyy tulos-, rahoitus- ja investointisuunnitelma sekä tietoja muun muassa yhteisöjen toimintaan liittyvistä olennaisista riskeistä ja epävarmuustekijöistä.

6.3 Olennaiset konsernia koskevat tapahtumat

Kiinteistö Oy Muonion Kotikontu, Kiinteistö Oy Muonion Hilla, Kiinteistö Oy Muonion Lakka ja Asunto Oy Muonion Kullero hoidetaan kunnan elinvoimalautakunnan kiinteistöpalveluiden ja hallinnon talouspalveluiden toimesta.

Kiinteistö Oy Muonion Kotikontu

Kunta omistaa sataprosenttisesti kaikki Kotikonnun osakkeet.

Muonion kunnan sataprosenttisesti omistamat neljä asuntoyhtiötä, Asunto Oy Muonionkulma, Asunto Oy Muonion Ollintuvat, Asunto Oy Muonion Pirkantuvat ja Kiinteistö Oy Itintuvat, fuusioitiin 1.7.2008 yhdeksi yhtiöksi, Kiinteistö Oy Muonion Kotikonnuksi. Kotikonnulla on vapaaehtoinen velkasaneerausohjelma Valtiokonttorin kanssa, joka päättyi vuonna 2023. Yhtiöllä ei ole enää muuta velkaa kuin pääomalina emolle. Yhtiössä on 29 asuntoa, vuoden 2023 käyttöaste oli 97,48 % ja vuodenvaihteen 100 %.

Kiinteistö Oy Muonion Hilla

Muonion kunta omistaa 408 osaketta (51 %) ja North European Invest omistaa 392 osaketta (49 %). Yhtiössä on 10 asuntoa, joista kaikki olivat vuokrattuna 31.12.2023 ja koko vuoden käyttöaste oli 100 %.

Kiinteistö Oy Muonion Lakka

Muonion kunta omistaa 408 osaketta (51 %) ja Harriniva Oy omistaa 392 osaketta (49 %). Yhtiössä on 10 asuntoa, joista kaikki olivat vuokrattuna 31.12.2023 ja koko vuoden käyttöaste oli 100 %.

Asunto Oy Muonion Kullero

Kunta omistaa sataprosenttisesti kaikki Kulleron osakkeet.

Kullerolla on vapaaehtoinen velkasaneerausohjelma Valtiokonttorin kanssa.

Yhtiössä on 2 rivitaloa, joissa 8 huoneistoa ja 4 varastoa. Koska kyseessä on asuntoyhtiö, vuokralaskut laskutetaan emolta, Muonion kunnalta, joka puolestaan laskuttaa vuokrat asukkailta.

6.4 Arvio konsernin todennäköisestä tulevasta kehityksestä

Kotikonnun ja Kulleron taloudellinen tilanne on pysynyt vuosia kohtuullisen hyvänä niiden todella hyvän käyttöasteen johdosta. Kotikonnun lainat Valtiokonttorille loppuivat syksyllä 2023. Sen jälkeen yhtiöllä on pitkäaikaisissa veloissa vain pääomalina emolle. Yhtiö vapautui viisitoista vuotta kestäneestä vapaaehtoisesta velkasaneeruksesta Valtiokonttorin kanssa. Tämä mahdollistaa mm. Kiinteistö Oy Hillan ja Lakan mahdollisen fuusioinnin selvittämisen yhtiöön. Kunnan asuntotarjonnassa on tapahtunut talousarviovuoden aikana parannusta yksityisten rakennuttajien toimesta. Todennäköistä kuitenkin on, että kunnan omistamien yhtiöiden hyvä vuokra-aste tulee edelleenkin olemaan korkea. Korkea vuokra-aste on ehdoton edellytys yhtiöiden taloudelliselle omavaraisuudelle. Asunto Oy Kulleron kyky selviytyä asuntojen perusparannuksista on haasteellista yhtiön pienuuden vuoksi. Kulleron vapaaehtoinen velkasaneeraus Valtiokonttorin kanssa jatkuu vuoteen 2031 asti.

Emo joutui lainaamaan talousarviovuoden aikana rahaa Hillalle ja Kullerolle Valtiokonttorin lainanmaksua varten yhtiöiden heikon kassatilanteen johdosta. Hilla maksoi velan takaisin talousarviovuoden aikana ja Kullero osan velasta vuoden 2023 aikana ja loput vuoden 2024 alussa.

Niin yhtiöiden kuin emonkin rajallisten investointiresurssien vuoksi tulevien vuosien suurimpia haasteita on pitää vuokrattavat asunnot niin hyvässä kunnossa, että ne voidaan ilman keskeytyksiä pitää vuokrattuna.

6.5 Selonteko konsernivalvonnan järjestämisestä

Kunnanhallitus hyväksyi kunnan konserniohjeen 7.12.2020 § 264. Konsernijohtoon kuuluvat kunnanhallitus ja kunnanjohtaja. Kunnanjohtaja toimii konsernin johtajana ja aktiivisella omistajaohjauksella myötävaikuttaa ohjattavakseen määrättyjen yhtiöiden hallintoon ja toimintaan.

Kunnan omistamissa tytäryhtiöissä ja kunnan osakkuusyhteisöissä on kunnanhallituksen valitsema yhtiökokousedustaja. Kunnanhallitus päättää hallitusjäsen ehdokkaiden nimeämisestä tytäryhteisöjen hallituksiin.

Sisäisen valvonnan toimivuudesta koko kunnassa vastaa kunnanhallitus ja sen valvontavastuu on kunnanjohtajalla ja toteuttamisvastuu tilivelvollisilla. Konserniohjeen noudattamista valvoo konsernijohto. Kuntakonsernissa noudatetaan sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan ohjeistusta.

Tytäryhteisöjen hallitukset, toimitusjohtaja ja muut yhteisöjen yksiköiden vastuuhenkilöt vastaavat sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan toteutumisesta.

Tytäryhteisöjen tulee raportoida konsernijohtolle tytäryhteisöjen merkittävimmistä riskeistä sekä riskienhallinnan toimivuudesta ja riittävyydestä yhteisön toimintakertomuksessa vuosittain ja tarvittaessa myös osavuosikatsauksissa. Mikäli tytäryhteisössä havaitaan tilikaudella uusia ja merkittäviä riskejä, tulee niistä raportoida viipymättä konsernijohtolle. Lisäksi tulee varmistaa, että raportoinnin perusteella ryhdytään tarvittaviin toimenpiteisiin.

Kunnanjohtajalla on oikeus osallistua tytäryhteisön hallituksen kokouksiin ja käyttää niissä puheoikeutta.

6.6 Konsernitilinpäätös ja sen tunnusluvut

Konsernin tuloslaskelma	1000 €	1000 €
	2023	2022
Toimintatuotot	5 766	9 372
Toimintakulut	-13 803	-28 817
Osuus osakkuusyhteisöjen voitosta (tappiosta)		
Toimintakate	-8 037	-19 444
Verotulot	6 506	11 026
Valtionosuudet	3 801	11 151
Rahoitustuotot ja -kulut:		
Korkotuotot	15	2
Muut rahoitustuotot	14	256
Korkokulut	-126	-54
Muut rahoituskulut	-4	-14
Vuosikate	2 168	2 923
Poistot ja arvonalentumiset:		
Suunn. mukaiset poistot	-1 080	-1 211
Tilikauden yli- ja alipariarviot		
Arvonalentumiset		
Satunnaiset erät		
Tilikauden tulos	1 089	1 712
Tilinpäätössiirrot	-485	30
Tilikauden verot		

Laskennalliset verot	10	7
TILIKAUDEN YLI/ALIJÄÄMÄ	614	1 750

KONSERNITULOSLASKELMAN TUNNUSLUVUT

Toimintatuotot/Toimintakulut %	41,80 %	35,3 %
Vuosikate/Poistot %	200,80 %	241,3 %
Vuosikate, euroa/asukas	933	1 281
Asukasmäärä	2324	2282

Konsernin rahoituslaskelma

	1000€	1000 €
Toiminnan rahavirta	2023	2022
Vuosikate	2 168	2 923
Satunnaiset erät		
Tilikauden verot		
Tulorahoituksen korjauserät	-62	-102
Toiminnan rahavirta yhteensä	2 106	2 821
Investointien rahavirta		
Investointimenot	-729	-2 388
Rahoitusosuudet investointeihin	4	214
Pysyvien vastaavien hyödykk. luovutustulot	5	94
Pysyvien vastaavien myyntivoitto/-tappio	62	
Investointien rahavirta yhteensä	-658	-2 080
Toiminnan ja investointien rahavirta	1 449	741
Rahoituksen rahavirta		
Antolainojen muutokset		
Antolainojen lisäykset	6	
Antolainojen vähennykset	-6	-20
Lainakannan muutokset		
Pitkäaikaisten lainojen lisäys		1 180
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-804	-952
Lyhytaikaisten lainojen muutos	-399	-802
Oman pääoman muutokset		-252
Muut maksuvalmiuden muutokset		
Toimeksiant. varojen ja pääomien muutokset		
Vaihto-omaisuuden muutos		-7
Saamisten muutos	177	-391
Korottomien velkojen muutokset	-459	501
Rahoituksen rahavirta yhteensä	-1 484	-704
RAHAVAROJEN MUUTOS	-427	38
Rahavarojen muutos		
Rahavarat 31.12.	1 023	1 450

Rahavarat 1.1.	1 450	1 412
RAHAVAROJEN MUUTOS	-427	38
Toiminnan ja inv. rahavirran kertymä 5 vuodelta, €	2 022	815
Investointien tulo-rahoitus %	299,30	134,5
Laskennallinen lainanhoitokate	3,09	2,17
Kassan riittävyys	24	16,4
Asukasmäärä	2324	2282

Konsernin tase

VASTAAVAA	2023	2022	VASTATTAVAA	2023	2022
	1000 €	1000 €	OMA PÄÄOMA	8 300	7 278
PYSYVÄT VASTAAVAT			Peruspääoma	2 864	2 879
Aineettomat hyödykkeet	135	225	Säätiöiden ja yhdistyst po	12	12
Aineettomat oikeudet	26	84	Muut omat rahastot	49	53
Muut pitkävaikutteiset menot	109	140	Edellisten tilikausie yli-/alijäämä	4 761	2 584
Ennakkomaksut		1	Tilikauden yli-/alijäämä	614	1 750
Aineelliset hyödykkeet	13 400	17 133	VÄHEMMISTÖOSUUDET	13	16
Maa- ja vesialueet	941	943			
Rakennukset	7 864	8 785	POISTOERO		
Kiinteät rakenteet ja laitteet	4 252	4 382			
Koneet ja kalusto	141	345	PAKOLLISET VARAUKSET	0	80
Muut aineelliset hyödykkeet		7	Eläkevaraukset		
Enn.maks. ja kesk.er. hankinnat	202	2 671	Muut pakolliset varaukset	0	80
			TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT	300	200
Sijoitukset	201	204	Valtion toimeksiannot	168	115
Tytäryhtiöosakkeet ja osuudet			Lahjoitusrahastojen pääomat	0	12
Osakkuusyhteisöosuudet	153	153	Muut toimeksiantojen pääomat	132	72
Osakkeet ja osuudet	49	48			
Muut lainasaamiset	0	0	VIERAS PÄÄOMA		
Muut saamiset		4	Pitkäaikainen	2 630	5 900
			Lainat rahoitus- ja vak.laitoksilta	963	4 190
TOIMEKSIANTOJEN VARAT	300	188	Lainat julkisyhteisöiltä	901	979
Valtion toimeksiannot	167	115	Lainat konsernin sisältä		
Muut toimeksiantojen varat	132	72	Saadut ennakot		
			Liittymismaks. Ja muut velat	766	731
VAIHTUVAT VASTAAVAT			Lyhytaikainen	5 353	8 021
Vaihto-omaisuus	0	43	Joukkovelkakirjalainat	2 500	2 900
Aineet ja tarvikkeet		43	Lainat rahoitus- ja vak.laitoksilta	475	710
Ennakkomaksut			Lainat julkisyhteisöiltä	80	99
			Lainat muilta luotonantajilta		
SAAMISET	1 536	2 249	Saadut ennakot	48	27
Pitkäaikaiset saamiset	1	1	Ostovelat	897	1 604
Myyntisaamiset			Liittymismaks. Ja muut velat	164	341
Lainasaamiset			Siirtovelat	1 188	2 340
Muut saamiset			VASTATTAVAA YHTEENSÄ	16 597	21 493
Siirtosaamiset			KONSERNIN		
Lyhytaikaiset saamiset	1 535	2 248	TASEEN TUNNUSLUVUT		
Myyntisaamiset	665	1 099	Omavaraisuusaste	50,10 %	33,9 %
Lainasaamiset			Suhteellinen velkaantuneisuus	49,70 %	44,0 %
Muut saamiset	550	729	Kertynyt yli-/alijäämä 1000 €	5 375	4 334
Siirtosaamiset	320	421	Kertynyt yli-/alijäämä €/asukas	2 313	1 899
Rahoitusarvopaperit	75	15	Konsernin lainakanta 31.12. 1000 €	4 919	8 878
Osakkeet ja osuudet		1	Konsernin lainat €/asukas	2 117	3 890
Sijoitukset rahamarkkinainst.	75	14	Kons. lainat ja vuokrav.31.12 1000 €	9 524	14 572
Muut arvopaperit		1	Kons lainat ja vuokravast. €/asukas	4 098	6 385
Rahat ja pankkisaamiset	948	1 436	Kons lainasaamiset 31.12. 1000 €	0	4
VASTAAVAA YHTEENSÄ	16 597	21 493	Asukasmäärä	2324	2282

7 Tilikauden tuloksen käsittely ja talouden tasapainottamistoimenpiteet

7.1 Tilikauden tuloksen käsittely

Tilikauden tulos on positiivinen 1 063 062,58 euroa. Tilikauden tulokseen kirjataan poistoeron vähennykset, jotka ovat yläasteen saneerauksen (12 881,20 euroa) ja terveyskeskuksen vuodeosaston saneerauksen (16 666,67 euroa) yhteensä 29 547,87 euroa investointivarausten purkuja. Tilikauden tulokseen kirjataan myös talousarviossa oleva vapaaehtoinen investointivaraus 500 000 euroa toimitilaohjelman ja taloussuunnitteluvuosien investointisuunnitelman mukaisiin investointeihin. Tilikauden ylijäämä, 592 610,45 euroa, siirretään edellisten tilikausien yli-/alijäämä tilille.

7.2 Talouden tasapainottamis- ja alijäämän kattamistoimenpiteet

Kunnalla ei ole taseessa kattamatonta alijäämää. Vuoden 2022 jälkeen kunnalla oli taseessa edellisten tilikausien ylijäämää 3 531 706,29 euroa. Vuoden 2023 ylijäämän jälkeen kunnan ylijäämä taseessa on yhteensä 4 124 316,74 euroa. Poistoeroa taseessa on 398 063,65 euroa.

Vuoden 2024 talousarvion tilikauden tulos on 181 975 euroa. Tuloksesta tehtiin 29 550 euron poistoeron vähennys ja vuoden 2023 tilikauden ylijäämäksi jäi 211 525 euroa. Suunnitelmavuosien 2025-2026 ylijäämäennusteeksi tuli talousarvion laadinta hetkellä 693 634 euroa. Talousarvio on tasapainossa suunnitelmavuosien aikana. Muonion kunnassa eivät kriisikuntakriteerit täyty.

Toimintamenoja pysyvästi alentavia toiminnallisia ja rakenteellisia ratkaisuja tulee aktiivisesti toteuttaa. Palvelutuotannon maksuja ja taksoja tulee tarkistaa vuosittain. Elinkeinostrategian mukaisia toimenpiteitä toteutetaan tulopohjan kasvattamiseksi. Kuntayhteistyöllä haetaan tehostamista ja uusia toimintatapoja. Kunnan toimintojen ja veloitteiden muuttuessa henkilöstön ja toiminnan yhteensovittamisia tulee tarkastella jatkuvasti.

8 Toteutumisvertailu, talousarvion toteutuminen

8.1 Käyttötalouden toteutuminen

Palvelualueiden johtavat tilivelvolliset viranhaltijat on esitetty kohdassa 1.2.

8.1.1 Vaalit

Kunnat vastaavat keskusvaalilautakunnan menoista sekä ennakoäänestämisen ja vaalipäivän äänestämisen järjestämisestä aiheutuvista kustannuksista. Oikeusministeriö suorittaa kunnalle eduskunta-, presidentin- ja europarlamenttivaaleissa kertakorvauksena ministeriön vahvistaman euromäärän kutakin kunnassa asuvaa äänioikeutettua kohden. Presidentinvaalissa korvaus suoritetaan kaksinkertaisena, jos vaalissa toimitetaan toinen kierros.

Keväällä 2023 toimitettiin eduskuntavaalit. Valtio korvasi vaaleista aiheutuneita kustannuksia 2,40 euroa jokaista äänioikeutettua asukasta kohti, yhteensä 4 356 euroa.

Tulot ja menot	ta+muutos	toteutuma	poikkeama	ta-muutos	poikkeama %
Toimintatulot	4 500	4 356	144		96,8
Toimintamenot	-10 750	-6 786	-3 964		63,1
Toimintakate	-6 250	-2 430	-3 820		38,9

8.1.2 Tilintarkastus

Tehtävän kuvaus

Kunnan tilintarkastajaksi valittiin uudelle tarkastuskaudelle KPMG, päävastuullisena tilintarkastajanaan Juha Väärälä. Tilintarkastussopimus kattaa vuodet 2023 – 2027.

Tehtävän yleistavoitteet

Tarkastuslautakunnan tehtävänä on kuntalain mukaisen tilintarkastuksen järjestäminen ja sen tavoitteena on saada toimikautensa aikana kattava kuva koko kunnan toiminnasta ja taloudesta sekä siitä, miten hallintokunnat toteuttavat ja saavuttavat valtuuston asettamat toiminnalliset tavoitteet. Tarkastuslautakunta pyrkii omilla toimenpiteillään vaikuttamaan siihen, että kunnan toiminta järjestetään kuntalaisten kannalta mahdollisimman tarkoituksenmukaisella ja tehokkaalla tavalla.

Tarkastuslautakunta kokoontui vuonna 2023 yhteensä seitsemän kertaa. Maaliskuussa KPMG valittiin uudeksi tilintarkastuspalveluiden tuottajaksi.

Valtuusto myönsi 27.10.2023 § 61 tarkastuslautakunnalle 8 000 euron lisämäärärahan. Lisämääräraha ei riittänyt ja toimintamenot ylittyivät 4 890 euroa. Ylitys johtui pääsääntöisesti seuraavista tekijöistä:

- Hallintosääntöön päivitetty luottamushenkilöiden kokouspalkkioiden korotus
- Tilintarkastuksen kulut
- ICT-palveluiden kohonneet kustannukset, jotka johtuvat pääsääntöisesti CaseM –asianhallintajärjestelmän käyttöönotosta ja siihen liittyvistä lisenssimaksuista.

Kunnan strategiaa tukevat toiminnalliset tavoitteet

Talousarviotavoite	Toimenpiteet	Mittarit	Toteuma
Elinvoimapalvelut: Vesihuolto Kaavoituksen ja kiinteistöjen tilanne	Kuullaan viranhaltijoita/asianosaisia tavoitteiden osalta	Onko tavoitteet saavutettu k / e Tarkastuslautakunta saa tehtyä arvioinnin arviointikertomukseen	Toteutunut
Sivistyspalveluiden organisatiouudistuksen tarkastelu: Perusopetus ja lukio Varhaiskasvatus	Kuullaan viranhaltijoita/asianosaisia tavoitteiden osalta	Onko tavoitteet saavutettu k / e Tarkastuslautakunta saa tehtyä arvioinnin arviointikertomukseen	Toteutunut
Sidonnaisuusilmoitusten ajan tasalla pitäminen	Kehitetään prosessi, kuinka sidonnaisuusilmoitukset tehdään vuosittain	Sidonnaisuusilmoituslista ajan tasalla	Toteutunut osittain, päivitys vielä kesken

Tulot ja menot	ta+muutos	toteutuma	poikkeama	ta-muutos	poikkeama %
Toimintatulot					
Toimintamenot	-16 452	-21 341,93	4 890	-8 000	129,7
Toimintakate	-16 452	-21 341,93	4 890	-8 000	129,7

8.1.3 Kunnanhallitus

8.1.3.1 Hallinto- ja talouspalvelut (yleishallinto)

Tehtävän kuvaus

Kunnanjohtaja johtaa kunnanhallituksen alaisena kunnan hallintoa, taloutta ja muuta toimintaa. Hallinto- ja talouspalvelut vastaavat valtuuston, hallituksen, keskusvaalilautakunnan ja yhteistoimintaryhmän sihteerin tehtävistä.

Taloushallintopalvelua myydään kunnan omistamille kiinteistöyhtiöille Kotikontu, Hilla ja Lakka sekä asuntoyhtiö Kullerolle.

Seuraamme palvelulupausten vaikuttavuutta seuraavilla mittareilla

mittari	2023	2022	2021	2020	2019
lainakanta euroa/asukas	1 694	2 211	2 872	2 780	3 425
taloudellinen huoltosuhde	–	–	140,3	157,5	131,0
kunnan vuosikate /asukas	845	1 111	874	1 099	121
henkilöstön sairauspoissaolot kpv/vuosi	27	26,9	17,6	16,4	12,8

Hallinto- ja tukipalvelut

Palvelulupaus ja yleistavoitteet

Hallinto- ja tukipalvelut järjestävät luottamushenkilöille ja henkilöstölle edellytykset tehokkaan ja tulokelliseen toimintaan tuottamalla taloudellisesti hallinto- ja toimistopalvelut. Hallinto- ja tukipalvelut tuottavat mm. käytännön toimintaedellytykset toimielimille, vastaavat kunnanhallituksen ja valtuuston päätösten valmistelusta ja toimeenpanosta sekä vastaavat vaalien järjestämisestä. Hallinto- ja tukipalveluiden tehtäviin kuuluvat myös tiedonhallinta, tietohallinto ja arkistointi sisältäen mm. asianhallinta- ja arkistotoimen palvelut, tietohallinnon koordinoinnin ja kehittämisen.

Toimintaympäristön muutokset ja painopisteet

Hallinto- ja tukipalvelut järjesti eduskuntavaalien toimittamisen keväällä 2023.

Hallinto- ja tukipalveluissa valmisteltiin koko vuoden ajan ravitsemis- ja siivouspalvelujen yhtiöittämistä ja valtuusto teki siitä päätökset loppuvuodesta 2023. Muonion Ruoka- ja Siivouspalvelut Oy aloitti toiminnan 1.1.2024.

FCG Oy:n USO7 -verkosto (uuden sukupolven organisaatiot) aloitti toiminnan alkuvuodesta 2023 ja sen puitteissa järjestettiin pääasiassa luottamushenkilöille ja laajennetulle johtoryhmälle erilaisia tilaisuuksia mm. yhteistyöstä ja rooleista päätöksenteossa. Verkoston toimintaan sisällynyt kehittämistyö toteutettiin jalkauttamalla kuntastrategian tavoitteet talousarvioon 2024.

Hallintosääntö päivitettiin kahdesti vuoden aikana mm. vastaamaan organisaatiouudistusta sekä varautumisen ja valmiussuunnittelun osalta Kuntaliiton mallia.

Tiedonhallinnan osalta tehtiin alustavaa työtä tiedonhallintasuunnitelman laatimiseksi ja hankittiin sovellus sen toteuttamiseen vuoden 2024 aikana.

Vuoden 2023 aikana painotettiin valmius- ja varautumissuunnittelua. Valmiussuunnitelman päivytyö käynnistettiin ja loppukesästä Pelastusopisto järjesti koulutusta kriisijohtamisesta. Kunta osallistui Pohjoinen23 ja Taisto23 -valmiusharjoituksiin.

Hallinto- ja talouspalveluiden (yleishallinnon) tehtävätason määrärahavaraus ei riittänyt vuonna 2023 ja valtuusto myönsi lisämäärärahaa 11.12.2023 § 81 yhteensä 50 000 euroa. Tämä ei kuitenkaan riittänyt ja vuoden 2023 tilinpäätös osoittaa ylitystä n. 26 000 euroa. Pääasialliset syyt ylityksiin ovat mm. luottamushenkilöiden kokouspalkkioiden nosto ja toteutuneet luottamushenkilöille järjestetyt tilaisuudet, palkkakustannusten nousu, tilintarkastus- ja lakiasiantuntijapalveluiden ostot sekä ICT-kustannusten nousu. Merkittävimmät kustannukset lakiasiantuntijapalveluista hankittiin ravitsemis- ja siivouspalveluiden yhtiöittämisen tueksi sekä vesihuollon vaihtoehtoja koskevaan valmisteluun (Vesiosuuskunta Aaria).

Henkilöstöhallinto

Palvelulupaus ja yleistavoitteet

Henkilöstöhallinnon tehtävänä on tukea johtoa ja palvelualueita siten, että ne voivat saavuttaa omat tavoitteensa kustannustehokkaasti ja laadukkaasti. Tähän pyritään rekrytointien yhtenäistämällä ja henkilöstösuunnittelun kehittämällä sekä henkilöstön palvelusuhdeasioihin, koulutus-, kehittämis- ja esimiestehtäviin liittyvällä neuvonnalla ja asiantuntijatuella. Yleistavoitteena henkilöstöhallinnolla on, että kunnassa työskentelee hyvinvoiva, motivoitunut ja kehittämismyönteinen henkilöstö, joka sitoutuu tiiviisti kuntaorganisaatioon ja sen asettamien tavoitteiden toteuttamiseen. Kuntastrategiassa on todettu, että pidämme huolta henkilöstöstämme ja kannustamme työntekijöitä kehittämään osaamistaan.

Keväällä 2022 aloitettu työ palkkausjärjestelmän uudistamiseksi saatettiin päätökseen (pl. OVTES henkilöstö) kevään 2023 aikana. Uudet TVA:n mukaiset palkat tulivat voimaan 1.5.2023 alkaen. TVA-järjestelmän mukaisen palkkatarkastelun ja -arvioinnin noudattaminen vaatii uudenlaisen toimintakulttuurin sisäistämistä sekä jatkuvaa päivittämistä ja arviointityötä. Palkkausjärjestelmässä havaittuja puutteita ja eriarvoisuutta pyritään korjaamaan mm. mahdollisilla virka- ja työehtosopimusten mukaisilla järjestelyillä. Talousarvion suunnitelmavuosina kunnassa selvitetään kannustavien ja tuloksellisuuteen perustuvien palkkausmallien käyttöönotto mahdollisuuksia.

Toimintaympäristön muutokset ja painopisteet

Kunnan henkilöstömäärä muuttui merkittävästi, kun hyvinvointialueet aloittivat toimintansa tammikuussa 2023. Henkilöstömäärältään suurimmaksi yksiköksi muodostui sivistyspalvelut, jossa työskenteli n. 65 % kunnan henkilöstöstä.

Ravitsemis- ja siisteyspalveluiden yhtiöittämisen myötä käytiin yt-neuvottelut, jossa ravitsemis- ja siisteyspalveluiden sekä kuljetuspalveluiden henkilöstöä siirrettiin liikkeenluovutuksella Muonion Ruoka- ja Siivouspalvelut Oy:n palvelukseen. Siirron yhteydessä ei tehty irtisanomisia, vaan henkilöstö siirtyi kokonaisuudessaan yhtiölle.

Vuoden 2023 keskeisinä painopistealue oli työhyvinvointitoiminnan kehittäminen. Henkilöstöllä oli mahdollisuus vastata laajaan henkilöstökyselyyn, jonka avulla kartoitettiin henkilöstön työhyvinvoinnin tilaa. Kyselyn tuloksia käytiin läpi laajasti yksikkökohtaisesti ja henkilöstöä osallistettiin työhyvinvointia kehittävään toimintaan järjestämällä moniammatillisia työpajoja. Työhyvinvointikyselyn pohjalta nostettiin esille koko organisaation yhteisiä kehittämistoimenpiteitä, joita vietiin käytäntöön syksyn 2023 aikana. Näitä olivat mm. säännölliset koko henkilöstölle pidettävät infot, ohjattu liikunta ja koko kunnan yhteiset pikkujoulut.

Sisäistä viestintää kehitettiin aktivoimalla intranetin käyttöä mm. lisäämällä intraan materiaalia (mm. henkilöstöohjeita, uutisia, tapahtumia) ja jakamalla intran sisältöä henkilöstölle.

Vuoden aikana päivitettiin tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelma, henkilöstö- ja koulutus-suunnitelma, etätöohjeistus ja liukuvan työajan ohje. Kehityskeskustelun ohjeistusta lähdettiin kehittämään ja kehittäminen jatkuu edelleen. Lisäksi henkilöstökertomus muokattiin KT:n suosituksen mukaiseksi.

Henkilöstölle otettiin käyttöön Epassi-etuus hyvinvoinnin edistämiseksi vapaa-ajalla.

Työterveyshuollon palveluntuottaja Lääkärikeskus Terva lopetti toimintansa 31.12.2023 ja työterveyshuolto kilpailutettiin loppuvuodesta 2023. Uudeksi toimijaksi valikoitui Pihlajalinna Oy ja heidän kanssaan aloitettiin heti aktiivinen työkyvyn varhaista tukea vahvistava yhteistyö, jonka kehittäminen jatkuu.

Kunnan henkilöstölle otettiin käyttöön väärinkäytösilmoituskanava (Whistleblower), jonka kautta kunnan viranhaltijat ja työntekijät voivat ilmoittaa lainvastaisesta toiminnasta tai väärinkäytöksistä.

Palkkahallinnon yhteistyötä tehtiin sekä Sallan että Pellon kuntien kanssa. Alkuvuodesta palkkahallinnosta vastasi Salla ja huhtikuusta alkaen Pellon kunta.

Taloushallinto

Palvelulupaus ja yleistavoitteet

Taloushallinto tuottaa kunnan koko organisaatiolle sekä ulkopuolisille sidosryhmille ja yhteistyötahoille kirjanpito- ja muut laskentatoimen palvelut. Taloushallinto hoitaa myös kunnan konserniyhtiön kolmen kiinteistöyhtiön ja yhden asuntoyhtiön talouspalvelut. Ajantasaisen ja oikea-aikaisen sekä virheettömän ja relevantin tiedon tuottaminen palvelee kunnan johtoa ja toimialoja taloudellisen tiedon seuraamisessa ja analysoinnissa ja toimii siten talouteen perustuvan tiedolla johtamisen perustana.

Toimintaympäristön muutokset ja painopisteet

Kuntien talousraportointi Valtiokonttorin tietovarantoon käynnistyi vuonna 2021. Raportointi ja siihen liittyvä palveluluokituksen oikeellisuuden varmistaminen vaati edelleen jatkuvaa kehitystyötä yhdessä hallintokuntien kanssa.

Vuoden 2023 aikana otettiin käyttöön uusi ostolaskujen kierrätysohjelma Approval ja Talgraf Accuna taloussuunnittelu ohjelma.

Taloushallinto oli tiiviisti mukana Muonion Ruoka- ja Siivouspalveluiden yhtiöittämisprosessissa ja toiminnan alkuun saattamisessa.

Kunnan strategiaa tukevat toiminnalliset tavoitteet

Talousarviotavoite	Toimenpiteet	Mittarit	Toteuma
Osallistamisen lisääminen	Luottamushenkilökoulutus Henkilöstön koulutus	CaseM- järjestelmän tehokkaampi käyttö (luottamushenkilöt ja henkilöstö) Hallintoakatemian ja EDU House kuntakoulutuksen hyödyntäminen (osallistumiskerrat)	Kokoushallinta otettiin käyttöön kunnanhallituksessa ja valtuustossa. Luottamushenkilöille tarjottiin koulutusta järjestelmän käyttöön. EDU House -koulutussopimus tehtiin syksyllä Käyttö ajalla 9-12/2023 10 t, 25 eri kurssia
Tiedonhallintalain veloitteet	Tiedonhallintasuunnitelman laatiminen jatkuu	Suunnitelma valmis	Ei toteutunut, siirtyi vuodelle 2024
Viestinnän kehittäminen	Intranetin hyödyntäminen	Sisällön kehittäminen/tuottaminen laajemmalla joukolla	Toteutunut/ kehittäminen jatkuu
HYPPY- hankkeen jalkauttaminen ja jatkotoimenpiteet	Työyhteisökohtaisten koulutusten ja kehittämistoimenpiteiden suunnittelu	Koulutussuunnitelma laadittu Vähintään kahden työyhteisön kehittämistoimenpiteet vuodelle 2024 valikoitu 12/2023	Toteutunut Toteutunut
Työhyvinvointikyselyn mallin luominen ja toteuttaminen	Kyselyn laatiminen	Toteutettu työhyvinvointikysely 10/2023	Toteutunut
Työhyvinvointitoiminnan kehittäminen	Työhyvinvointisetelin käyttöönotto	Työhyvinvointisetelimalli tmv. valittu 12/2023	Toteutunut
Approval laskujen käsittely ohjelman käyttöönotto	Toimintaympäristön luominen ja henkilöstön koulutus	Toteutettu 01-02/2023	Toteutunut
Uuden Talgraf Accuna taloussuunnittelu ohjelman käyttöönotto	Toimintaympäristön luominen ja henkilöstön koulutus	Toteutettu 09/2023	Toteutunut

Tulot ja menot	ta+muutos	toteutuma	poikkeama	ta-muutos	poikkeama %
Toimintatulot	51 300	116 732,89	-65 433		227,5
Toimintamenot	-971 314	-1 062 733,50	91 420	-50 000	109,4
Toimintakate	-920 014	-946 000,61	25 987	-50 000	102,8
Poistot		-37 412,54	37 413		
Vyörytysertulot		471 004,43	-471 004		
Vyörytyseraimenot		-21 179,47	21 179		
Kate yhteensä	-920 014	-533 588,19	-386 426	-50 000	58

8.1.4 Tunturi-Lapin maaseutulautakunta

8.1.4.1 Maaseututoimi

Maaseutuhallinnon järjestämisestä kunnissa annetun lain 210/2010 mukaiset paikallisen maaseutuelinkeinoviranomaisen tehtävät Enontekiön, Kittilän ja Muonion kuntien alueella.

Tehtävän kuvaus ja palvelusuunnitelma

Maatalouden ja maaseutuelinkeinojen harjoittajien tuki-, eläke-, vahingonkorvaus-, eläin-pelto- rekistereitä koskevien järjestelmien mukaiset sekä tuotantoa koskevien sopimustehtävien hoitaminen.

Ylläpidetään ympärivuotiset toimistopalvelut Muonion ja Kittilän kunnanvirastoissa sekä määrättyinä vastaanottopäivinä Enontekiön kunnanvirastolla. Maastokatselmuksia järjestetään tarvetta vastaavasti.

Henkilöstö: yksikön vastaava johtava viranhaltija, luonnonvarapäällikkö 1.5. alkaen 100 % työajalla, maataloussihteeri 1.5.alkaen 0 %, toimistosihteeri 50 % työajalla. Maaseutusihteeri 1.8.alkaen 100 % työajalla.

Nettokustannusten jako: kuntien yt-sopimuksessa 2012 määritetty menettely.

Tehtävän yleistavoitteet

Toteuttaa Tunturi-Lapin kuntien yhteistoimintasopimuksella yksikölle määrätyt tehtävät luotettavalla tavalla sekä noudattaen Maaseutuviraston kanssa vahvistetun maksajavirastosopimuksen palvelutavoitteita ja EY-EU- yhteisön tukijärjestelmään kohdistuvia sitovia määräyksiä.

Lausunnot, alueraportit, sidosryhmäyhteistyö eri viranomaisten suuntiin.

Kunnan strategiaa tukevat toiminnalliset tavoitteet

Tavoite	Keinot/toimenpiteet miten tavoitteeseen päästään	Mittarit	Toteutuma (tavoite seuranta ja toimintakertomus)
Hallittu rakennemuutos ja henkilövaihdokset YTA-alueella	Lapin YTA-alueiden, ELY-keskuksen ja Ruokaviraston kanssa suunnitelmallinen eteneminen asiassa	Toimivan organisaation ja palveluverkoston malli.	Ei otettu hallitusohjelmaan, joten organisaation jäi ennalleen
Alkutuottajien määrän ja aseman vahvistaminen toimialueella	Kunnittaiset kehittämis-toimet; tuottajien kuueminen, ehdotukset kunnille, ELY-keskukselle, Ruoka-virastolle, MMM:lle; ALUELÄHTÖISET JA NOPEAVAIKUTTEISET TOIMENPITEET	Tilaluvun vähenemisen pysäyttäminen, uusyritystä tukevat toimenpiteet alkutuotantoaloihin kohdennettuina.	Alkoi uusi EU:n ohjelmakausi 2023 -2027. Uusia maaseutuyrittäjiä aloitti kolme maatilaa.
PeSä-vahinko-ilmoitussovelluksen täysimääräinen käyttöönotto koko toimialueella	Velvoittava päätös paliskunnille ja elinkeinonharjoittajille, koulutus ja valvonta noudattamisesta.	Käsittelyyn ohjautuvien paperilomakkeiden vähenemä, käsittelynopeudet.	Vuoden aikana PeSä – järjestelmä otettu käyttöön lähes 100 %:sti porovahinkoilmoituksissa.

Vuoden aikana pitkäaikainen maaseutujohtaja Heikki Kauppinen eläköityi. Maaseutusihteeri Pinja Siivola aloitti virassaan 1.8 Muonion toimipisteessä.

Toiminta ja tehtävät

- Maaseutuelinkeinonharjoittajien tuki- ja korvaushakemuksia käsiteltiin yht.453 kpl ja tukia ja korvauksia myönnetty 1.831 miljoonaa euroa.
- Toimistopalvelut on ylläpidetty YT-alueella sopimuksen mukaisesti.
- Porovahinkojen maastotarkastuksia tehtiin 111 kpl , 20 tarkastuspäivää. vahinkoilmoituksia 1664 ja korvaushakemuksia 220. Porovahinkokorvauksia myönnetty 2,343 miljoonaa euroa, joka maksetaan kevään 2024 aikana.
- Viranhaltijat osallistuneet Ruokavirastoon toimialakohtaisiin koulutuksiin 44 kertaa.
- Maatalousyrittäjien tukihakukoulutus järjestettiin yhdessä koko Lapin YTA:den ja Lapin Ely-keskuksen kanssa. Koulutus on mahdollista nähdä myös netistä.

Tulot ja menot	ta+muutos	toteutuma	poikkeama	ta-muutos	poikkeama %
Toimintatulot	116 00	135 687,17	-19 687		117,0
Toimintamenot	-140 861	-160 450,21	19 589		113,9
Toimintakate	-24 861	-24 763,04	-98		99,6
Vyörytyserämenot		-6 051	6 051		
Kate yhteensä	-24 861	-30 814,04	5 953		123,9

8.1.5 Sivistyslautakunta

8.1.5.1 Hallinto- ja tukipalvelut

Tehtävän kuvaus

Hallinto- ja tukipalvelut vastaavat sivistyspalvelujen kokonaisuudesta ja luovat edellytykset kullekin tehtäväalueelle oman tehtävänsä hoitamiseen sekä monipuoliseen yhteistyöhön tehtäväalueiden välillä. Hallinto- ja tukipalvelut seuraavat lainsäädäntömuutoksia ja muita muutoksia toimintakentässä ja tekevät yhteistyötä kunnan sisällä ja kuntarajojen yli.

Palvelulupaus ja yleistavoitteet

Tavoitteenamme on kuntastrategian mukaisesti luoda kuntalaisille onnellinen arki. Takaamalla yhdenvertaisen oikeuden elinikäiseen kasvuun, kehitykseen ja oppimiseen. Sivistyspalvelut yhdessä muiden palvelualueiden kanssa luo viihtyisää, turvallista ja terveellistä elinympäristöä kuntalaisille. Sivistyspalvelut ovat oleellinen osa kunnan toimintaa, jonka tavoitteena on hyvinvoiva, tyytyväinen ja turvalliseksi olonsa tunteva muoniolainen.

Tarjoamme kuntalaisille laadukkaan sivistyspalvelujen kokonaisuuden. Takaamme kattavat tukipalvelut toimialoille sekä panostamme työhyvinvointiin. Tähtäämme kestävään sekä tasapainoiseen talouteen ja panostamme yhdessä tekemiseen, kunnan sisäiseen sekä alueelliseen yhteistyöhön.

Sivistyspalvelujen tavoitteena oli jalkauttaa sivistyspalvelujen organisaatiouudistus, joka astui voimaan osittain 1.4.2023 alkaen ja osittain 1.8.2023 alkaen. Talouden kestävä toteutumista haastoi TVA-tarkistuksen yhteydessä tehdyt palkkojen korotukset 1.5.2023 alkaen.

Toimintaympäristön muutokset ja painopisteet

Toteutunut organisaatiouudistus vaikutti sivistyspalvelujen toimintaympäristöön ja painopisteisiin. Henkilöstövaihdokset ja uudet rekrytoinnit vaikuttivat oleellisesti vuoden 2023 toimintaan lähes kaikilla tehtäväalueilla. Toteutuneen organisaatiouudistuksen myötä sivistyspalveluihin luotiin uusia virkoja ja tehtäviä (esim. kulttuuri- ja vapaa-aikatuottaja, liikunnanohjaaja ja perusopetuksen apulaisjohtaja) sekä valittiin vakinaisia viranhaltijoita (mm. sivistysjohtaja, varhaiskasvatusvastaava ja perusopetuksen rehtori). Hyvinvointialueen toteutuminen vaikutti sivistyspalvelujen ja hyvinvointipalvelujen rajapintoihin ja osin muutti palvelujen tuottamisen rakenteita (esim. opiskelijahuoltotyö ja hyvinvoinnin edistämisen työ). Em. muutokset vaativat vuoden aikana tiivistä yhteistyötä sivistyspalvelujen ja kunnan sisällä sekä sidosryhmien kanssa. Lisäksi panostimme henkilöstön työhyvinvointiin ja pitovoimaan.

Sivistyspalvelujen tehtäväalueilla painottui edelleen hanketyö. Sivistyspalveluissa seurattiin aktiivisesti eri hankerahoitusmahdollisuuksia sekä organisoitiin hanketyötä kestävään ja laadukkaaseen suuntaan. Kriittisesti arvioitiin eri hankemahdollisuuksia ja mietittiin myös mahdollisuuksia sitoutua jatkamaan hankkeita hankerahoituksen loputtua. Palvelualueella käynnistyi vuonna 2023 uusia hankkeita (esim. Lukuyhteistyötä Muonioon) ja osa hankkeista jatkui (esim. Lumi, luonto ja erä -luontoliikunta osaksi lukiokoulutusta ja #harrastamissuomenmalli).

Hallinto- ja tukipalvelut toteuttivat yhdessä Ramboll Finland Oy:n kanssa koulukuljetuksien kilpailutusprosessin. Koulukuljetussopimukset solmittiin ajalle 1.8.2023-31.7.2025, sopimuksissa on mahdollista lisäksi käyttää kaksi optiovuotta.

Avustusten myöntämisperusteet uusittiin yhteneväisiksi kulttuuri-, liikunta- ja nuorisopalvelujen osalta yhteistyössä elinvoiman kanssa. Uudet avustusten myöntämisperusteet otettiin käyttöön kevään 2023 aikana.

Lisäksi oppituntien pituuden ja jaksojen määrän muutokset vaikuttivat etenkin perusopetuksen ja lukion toimintaympäristöön. Jaksojärjestelmän toimivuutta seurattiin syksyn 2023 aikana mm. toteuttamalla kysely koulujen henkilöstölle, oppilaiden huoltajille sekä lukion opiskelijoille ja osalle peruskoulun oppilaista.

Sivistyspalvelujen yhteiseksi toiminnalliseksi tavoitteeksi vuodelle 2023 oli valittu kuntastrategian tavoitteista onnellisen arjen eläminen. Keskitymme erityisesti kiusaamisen ehkäisyyn ja yhdenvertaisuuden toteutumiseen jokaisella tehtävätasolla. Sivistyspalvelut toteuttivat vuosikello-
maisesti yhdenvertaisuuteen liittyvää toimintaa eri tehtäväalueilla sekä koko kunnan yhdenvertaisuusviikon.

Sivistyspalvelut osallistuivat uuden päiväkotiesikoulu –rakennushankkeen suunnitteluun yhdessä elinvoiman kanssa. Lisäksi toteutettiin osallistavaa budjetointia (kohderyhmänä varhaiskasvatuksen hoitolapset ja esikoululaiset, perusopetuksen oppilaat ja lukion opiskelijat) sivistyspalvelujen huutokauppa tuoton avulla.

Kittilän kunnan kanssa päivitettiin lähikoulusopimusta Raattaman alueen oppilaiden osalta. Syksystä alkaen Muonion yhtenäiskoulu toimi kaikkien raattamalaisen oppilaiden lähikouluna.

Palvelulupauksen vaikuttavuuden arviointi

Seurasimme palvelulupauksen vaikuttavuutta seuraavilla mittareilla:

- Koulutustasoindeksi-arvo on noussut 344,8 (2022), indeksi-arvo oli 339,6 (2021) ja 331,0 (2020)
Indikaattori ilmaisee väestön koulutustason, joka on mitattu laskemalla perusasteen jälkeen suoritettujen korkeimman koulutuksen keskimääräinen pituus henkilöä kohti. Eli Muoniossa koulutusaika on keskimäärin 3,4 vuotta peruskoulun suorittamisen jälkeen. (Tilastokeskus)
- Tyytyväisten osuus elämäänsä tällä hetkellä, % 4. ja 5. luokan oppilaista on laskenut 80 %:iin ikäluokasta vuonna 2023, indeksi-arvo oli 87,5% vuonna 2021 vuonna. (THL)
- Tyytyväinen elämäänsä tällä hetkellä, % 8. ja 9. luokan oppilaista (2021 vuonna 55,3%) indeksiin ei ole uudempaa arvoa. (THL)

Kuntastrategiaa tukevat toiminnalliset tavoitteet

Talousarviotavoite	Toimenpiteet	Mittarit	Toteuma 1.1.-31.12.2023
Sivistyspalvelujen organisaatiouudistuksen jalkauttaminen	<p>Tiedottaminen muutoksista</p> <p>Sivistyspalvelujen virkakenteen päivittäminen organisaatiouudistuksen johdosta</p> <p>Esimies-/asiantuntijatyön vahvistaminen</p> <p>Sisäinen valvonta</p> <p>Riskienhallintatyö ja dokumentointi</p> <p>Henkilöstön työhyvinvointiin panostaminen</p>	<p>Osastokokoukset 1krt/kk</p> <p>Infotilaisuudet uudistuksesta palvelualueittain</p> <p>Tarvittavat tehtäväkuvat päivitetty ja työnvaativuuden arvioinnit tehty</p> <p>Sisäisen valvonnan suoritteet</p> <p>Riskienhallinnan suoritteet</p> <p>Kehityskeskustelut väh. 1/työntekijä/vuosi</p>	<p>Toteutunut osittain.</p> <p>Osastokokoukset toteutuneet vähintään 1krt/kk.</p> <p>Infotilaisuudet ovat toteutuneet osittain, tarpeen mukaisesti.</p> <p>Virkarakennetta on päivitetty valtuuston päätöksen mukaisesti sekä tehtäväkuvat päivitetty.</p> <p>Työvaativuuden arvioinnit on tarkistettu TVA-prosessin toimesta.</p> <p>Riskienhallintatyö on aloitettu.</p> <p>Sisäistä valvontaa on suoritettu esim. arvioimalla asetettujen tavoitteiden toteutumista.</p> <p>Kehityskeskustelut on pidetty.</p> <p>Virkistäytymisiltapäivä toteutunut 2krt/vuosi.</p> <p>Aloitettu esihenkilöiden työnohjaus.</p>
Toimiva rajapintayhteistyö HVA:n alkaessa 1.1.2023	<p>Rajapintojen palveluja kehitetään</p> <p>Rajapintayhteistyön vastuut tiedostetaan</p> <p>Hyvinvointialueen kouluksiin, infotilaisuuksiin osallistuminen Opiskelijahuollon suunnitelman päivittäminen yhteistyössä oppilaitosten kanssa</p>	<p>Opiskelijahuollon ohjausryhmän kokoontuminen 2krt/vuosi</p> <p>Opiskelijahuollon suunnitelman päivittäminen</p>	<p>Toteutunut osittain.</p> <p>Opiskelijahuollon ohjausryhmä on kokoontunut 3krt/vuosi.</p> <p>Yhteistyökokous HVA:n Pohjoisen alueen kanssa toteutunut 2krt/vuosi.</p> <p>Opiskelijahuollon suunnitelman päivittäminen on kesken.</p>

Tulot ja menot	ta+muutos	toteutuma	poikkeama	ta-muutos	poikkeama %
Toimintatulot		2 033,69	-2 034		
Toimintamenot	-158 611	-168 754,52	10 144	-25 000	106,4
Toimintakate	-158 611	-166 720,83	8 110	-25 000	105,1
Poistot		-10 368,09	10 368		
Vyörytyserätulot		1 238,83	- 1 239		
Vyörytyserämenot		-12 970,99	12 971		
Kate yhteensä	-158 611	-188 821,08	30 210	-25 000	119

8.1.5.2 Varhaiskasvatus

Tehtävän kuvaus

Varhaiskasvatus on yksi tärkeä osa koko kunnan koulutusjärjestelmää. Tarjoamme varhaiskasvatustulain puitteissa varhaiskasvatuksen asiakkaille laadukasta varhaiskasvatusta mahdollisimman kattavasti, monipuolisesti ja yksilöllisesti varhaiskasvatussuunnitelman mukaisesti. Varhaiskasvatuksemme pedagogiikassa painottuvat luonto, liikunta ja leikki.

Jokaiselle varhaiskasvatuksessa olevalle lapselle laaditaan yksilöllinen varhaiskasvatussuunnitelma (VASU) tai esiopetusikäiselle lapsen esiopetussuunnitelma (LEOPS), joita päivitetään tarvittaessa ja niiden vaikuttavuutta arvioidaan. Lasten vanhempien ja henkilökunnan välinen yhteistyö on kasvatuksen, opetuksen ja hoidon kokonaisuuden perustana. Teemme aktiivista yhteistyötä eri kunnan toimijoiden kanssa. Yhteistyön tavoitteenamme on saada aikaan erilaisia toimintoja varhaiskasvatuksen sisällä ja tuottaa niitä myös muille ryhmille.

Palvelulupaus ja yleistavoitteet

Tavoitteena toiminnallamme on tukea ja kasvattaa onnellisia ja leikkiviä lapsia. Turvallisessa ja toimivassa oppimisympäristössä toteutettu varhaiskasvatus on laadukasta ja määrällisesti riittävä – sitoudumme myös kehittämään näitä tavoitteita.

Esiopetuksen tavoitteena on osana varhaiskasvatusta parantaa lapsen kehitys- ja oppimisedellytyksiä sekä vahvistaa lasten sosiaalisia taitoja. Opetuksessa käytämme varhaiskasvatukseen soveltuvaa pedagogiikkaa ja leikki on vahvasti läsnä oppimisessa.

Myönnämme asiakkaille mahdollisimman hyvin heidän tarpeitaan vastaavan varhaiskasvatuspaikan ja maksamme kuntalisää sovitulla tavalla.

Ylläpidämme henkilöstön ammattitaitoa mahdollistamalla säännöllisen osallistumisen osaamista kehittäviin koulutuksiin.

Hyödynnämme asiakaspalautetta varhaiskasvatuspalvelujen kehittämisessä sekä laadun arvioinnissa.

Toimintaympäristön muutokset ja painopisteet

Varhaiskasvatuspalveluihin kuuluvat päiväkoti Tunturihelmi, perhepäivähoito ja esiopetusta täydentävä varhaiskasvatus. Organisaatio uudistuksen myötä 1.8.2023 esiopetus ja koululaisten aamu- ja iltapäivätoiminta siirrettiin myös osaksi varhaiskasvatuspalveluita. Lapsia varhaiskasvatuksen piirissä on (31.12.2023) yhteensä 79 lasta, esiopetuksessa lapsia 24 ja koululaisten aamu- ja iltapäivätoiminnassa 20 lasta.

Henkilökunnan muodostivat varhaiskasvatusjohtaja (1.4.2023 alkaen varhaiskasvatusvastaava), varhaiskasvatuksen erityisopettaja (toimi myös päiväkodin pedagogisena johtajana ja esiopetuksen erityisopettajana) ja yksi esikoulun opettaja 1.8.2023 alkaen, viisi varhaiskasvatuksen opettajaa, kaksitoista lastenhoitajaa, päiväkotiavustaja 1.8.2023 alkaen ja perhepäivähoitaja.

Seuraamme varhaiskasvatustarpeiden kehittymistä ja reagoimme tarvittaessa lisäämällä varhaiskasvatuspaikkoja ja kehittämällä palvelujen muotoja. Lähivuosina tulee varautua kaksivuotiseen esiopetukseen yhteistyössä perusopetuksen kanssa.

Valtakunnallisen varhaiskasvatussuunnitelman perusteet on julkaistu keväällä 2022, kunnan oman suunnitelman päivitystyö saatiin päätökseen syksyn 2023 aikana.

Varhaiskasvatuksessa on toteutettu vuoden 2023 aikana investointihanke henkilöstön viihtyvyyden ja työergonomian parantamiseksi. Hankerahoilla päiväkotiin hankittiin mm. uudet pöytä-/istuinkalusteet, toimistokalusteet (sähköpöydät ja ergonomiset työtuolit), mattoja ja istuintyynyjä.

Palvelulupauksen vaikuttavuuden arviointi

Seuraamme palvelulupauksen vaikuttavuutta seuraavilla mittareilla:

- Kaikki kunnan kustantaman varhaiskasvatuksen osallistuneet 31.12., % 1–6 –vuotiaista (72 % 2021 ja 61,1 % 2020) - mittari ei enää saatavilla.
- Asiakastyytyväisyyskysely (toteutettu ja tulokset hyödynnetty toiminnan kehittämässä)

Kuntastrategiaa tukevat toiminnalliset tavoitteet

Talousarviotavoite	Toimenpiteet	Mittarit	Toteuma 1.1.-31.12.2023
Lasten hyvinvoinnin tukeminen	Yhteistyön lisääminen neuvolan ja muiden toimijoiden kanssa (HVA:n rajapintayhteistyö) Riittävän tuen mahdollistaminen Kolmiportaisen tuen toteuttaminen	Yhteistyöpalaverit 1krt/kk Tarvittavien tukipäätösten tekeminen	Toteutunut. Yhteistyömuotoja lisätty ja yhteistyöpalaverit toteutuneet suunnitellusti. Tukipäätökset laadittu tarpeiden mukaisesti.
Henkilökunnan työhyvinvoinnin tukeminen	Henkilökunnalle suunnattu hyvinvointikysely ja yhteiset kehittämistoimenpiteet Ostopalvelutoiminta	Työhyvinvointikyselyn palaute Toteutetut työhyvinvointia tukevat toimenpiteet	Toteutunut Sähköinen viestintä otettu käyttöön. Työyhteisö sitoutunut yhteisiin pelisääntöihin Työhyvinvoinnin henkilöstökyselyt toteutettu 5/2023 ja 9 /2023

Tulot ja menot	ta+muutos	toteutuma	poikkeama	ta-muutos	poikkeama %
Toimintatulot	50 000	60 916,87	-10 917		121,8
Toimintamenot	-1 357 430	-1 400 075,21	42 645		103,1
Toimintakate	-1 307430	-1 339 158,34	31 728		102,4
Poistot		-704,78	705		
Vyörytyserätulot		5 321,85	-5 322		
Vyörytyserämenot		-144 630,09	144 630		
Kate yhteensä	-1 307 430	-1 479 171,36	171 741		113,1

8.1.5.3 Perusopetus

Tehtävän kuvaus

Perusopetus sisältää vuosiluokkien 1–9 opetuksen, 1.8.2023 alkaen esikoulu ja aamu- ja iltapäivätoiminnan järjestäminen siirtyi varhaiskasvatuspalvelujen tehtäväalueelle. Opetusta annetaan kahdessa eri rakennuksessa. Perusopetuksen tavoitteena on tarjota laadukasta opetusta opetussuunnitelmaan pohjautuen siten, että perusopetuksen taso pysyy korkeana taloudelliset resurssit huomioiden. Oppilaiden vanhempien ja henkilökunnan välinen yhteistyö on merkittävä osa perusopetusta.

Palvelulupaus ja yleistavoitteet

Tavoitteenamme on kasvattaa onnellisia, hyvinvoivia ja oppimisintoisia oppilaita. Oppiminen on mielekästä toimivissa ja turvallisissa oppimisympäristössä, jossa myös kasvun puitteet ovat laadukkaat. Tavoitteenamme on luoda myönteinen ja kannustava kouluilmapiiriin sekä ylläpitää yhteishenkeä, yhteisöllisyyttä. Näiden tavoitteiden perustana on onnellinen, hyvinvoiva ja ammattitaitoinen henkilöstö. Perusopetuksen tilojen turvallisuus, laatu ja riittävyys ovat keskeisiä tavoitteita.

Av-välineiden ja teknisen työn tilan kaluston päivittämiseen käytettiin resursseja. Liikkuva koulu – hankkeen aikana luotuja rakenteita ylläpidettiin ja kehitettiin yhteistyössä liikuntapalvelujen ja –liikuntapaikkojen vastaavien kanssa. Toteutettiin liikuntapalvelujen kanssa yhteistyössä Liikkuva koulu –hanketta (painopiste vähän liikkuvat yläkouluikäiset nuoret). Yhteistyötä tehtiin eri kunnan toimijoiden sekä lähikuntien kanssa. Moniammatillinen oppilashuoltoryhmä kehitti perusopetuksen laatua omalta osaltaan, vuoden 2023 teemana on käyttäytyminen/hyvä tavat niin, että viihtyvyys koulussa lisääntyy. Koulussa toimi KiVa-koulu ohjelma. Oppilaskuntatyö ja tukio- pilastointi oli aktiivista. Oppilaille tarjottava kerhotoiminta oli monipuolista jatkuvan kerho- ja harrastushankkeen myötä.

Toimintaympäristön muutokset ja painopisteet

Muonion yhtenäiskoulussa oli oppilaita yhteensä 252 (31.12.2023). Henkilöstömäärä on säilynyt pääsääntöisesti ennallaan; 10 luokanopettajaa, 11 aineenopettajaa, 3 erityisopettajaa, 1.8.2023 alkaen määräaikainen resurssiopettaja (hankerahoitus) ja lisäksi toinen resurssiopettaja sijaisjärjestelyihin sekä 7 koulunkäynninohjaajaa. Useat opettajat opettavat yhtenäiskoulun lisäksi myös lukiossa. Oppilasmäärästä johtuen luokat 1.–6. olivat jaettu joko kokonaan tai resurssiopettajan/jakotuntien avulla; opetusryhmien koko on pystytty säilyttämään enimmillään 25 oppilaan ryhminä. Koulunkäynninohjaajien tarve määräytyy oppilaiden tarpeiden mukaan. Henkilöstö on ollut muodollisesti pätevää (osa aineenopettajista eivät ole päteviä kaikkien opettavien aineiden osalta).

Organisaatiouudistuksen myötä saatiin perustettua kahdeksi vuodeksi apulaisjohtajan toimi. Apulaisjohtajan toimenkuva ei ole toteutunut täysin suunnitellusti johtuen esimerkiksi suuresta sijaistarpeesta sekä siihen budjetoidusta tuntimäärästä. Oppituntien osalta siirryttiin 45min pituisiin oppitunteihin sekä kaksijaksojärjestelmään (syyslukukausi, kevätlukukausi). Toimintaympäristö muuttui myös esiopetuksen sekä aamu- ja iltapäivätoiminnan siirtyessä varhaiskasvatuksen alaisuuteen.

Palvelulupauksen vaikuttavuuden arviointi

Seurasimme palvelulupauksen vaikuttavuutta seuraavilla mittareilla:

- Tyytyväisten osuus elämäänsä tällä hetkellä, % 4. ja 5. luokan oppilaista on laskenut 80 %:iin ikäluokasta vuonna 2023, indeksi-arvo oli 87,5% vuonna 2021. (THL)
- Tyytyväinen elämäänsä tällä hetkellä, % 8. ja 9. luokan oppilaista (2021 vuonna 55,3%) indeksiin ei ole uudempaa arvoa. (THL)
- Pitää koulunkäynnistä, % 4. ja 5. luokan oppilaista on laskenut 59,6 %:iin ikäluokasta vuonna 2023, indeksi-arvo oli 77,2 % vuonna 2021. (THL)
- Osallistunut koulun asioiden suunnitteluun, % 4. ja 5. luokan oppilaista on noussut 55,6%:iin vuonna 2023, indeksi-arvo oli 44,4 % vuonna 2021. (THL)

Kuntastrategiaa tukevat toiminnalliset tavoitteet

Talousarviotavoite	Toimenpiteet	Mittarit	Toteuma 1.1.-31.12.2023
Kiusaamisen vastainen työ	<p>Koko palvelualueen yhteinen tavoite</p> <p>Yhteistyö vanhempiyhdistyksen kanssa</p> <p>Teemapäivät</p> <p>Tietoiskut KiVa koulu -toiminta Tukioppilastoiminta</p>	<p>Oppilaskyselystä saatu palaute</p> <p>Toimintojen toteutuminen</p>	<p>Toteutunut. Tukioppilastoimintaa toteutettu ja teemapäiviä järjestetty tukioppilaiden ja 9.luokkalaisten toimesta.</p> <p>Uusi oppilaskunnan hallitus muodostettu äänestyskellä.</p> <p>Vanhempiyhdistyksen pj. ja oppilaskunnan pj. mukana koulukohteisessa oppilashuolto-ryhmässä</p> <p>Vuosiluokat retkeilleet ryhmäytymisen edistämiseksi. Yhteisöllisyyteen ja tunne- sekä vuorovaikutustaitoihin liittyviä harjoituksia pidetty kuukausittain ja osallistettu näissä myös koteja.</p> <p>Kouluterveyskyselyn tulokset käsitelty.</p> <p>Tietoiskuja mm. päih-teistä ja tulevaisuuden ammateista toteutettu.</p>

			Käyttäytymisen myönteisen tuen mallia kehitetty osana kiusaamisen ennaltaehkäisevää työtä. Oppilaiden hyvinvointia mittaava kysely toteutettu.
Kerho- ja harrastustoiminnan kehittäminen	Yhteistyö vapaa-aj palveluiden kanssa Kerho- ja harrastustoiminnan yhteistyö	Oppilaskyselyistä saatu palaute Kerhojen/kerhoilijoiden määrä	Toteutunut. Syksyllä järjestetty kerhoja 6 kappaletta, joissa osallistujia viikoittain 50 kpl. Oppilaille järjestetty lisäksi Suomen mallin harrastuksia.
Koulunuorisotyön kehittäminen ja jatkuvuus	Koulunuorisotyön toiminta Koulunuorisotyön jatkuvuus	Oppilaskyselyistä saatu palaute	Toteutunut. Koulunuorisotyö toiminut koko vuoden. Koulunuorisotyön uusi tila otettu syksyllä käyttöön ja palvelut käyttötarkoitusta hyvin. Työnkuvaa päivitetty yhteistyössä koulunuorisotyöntekijän esihenkilön, yhtenäiskoulun rehtorin ja sivistysjohtajan kanssa.

Tulot ja menot	ta+muutos	toteutuma	poikkeama	ta-muutos	poikkeama %
Toimintatulot	101 879	189 947,83	-88 069		186,4
Toimintamenot	-2 844 704	-2 957 906,74	113 203	25 000	104,0
Toimintakate	-2 742 825	-2 767 958,91	25 134	25 000	100,9
Poistot		-21 339,43	21 339		
Vyörytyserätulot		13 798,66	-13 799		
Vyörytyserämenot		-811 396,71	811 397		
Kate yhteensä	-2 742 825	-3 586 896,39	844 071	25 000	130,8

8.1.5.4 Lukio

Tehtävän kuvaus

Toisen asteen koulutukseen kuuluvat kunnan palveluna lukiokoulutus, yhdistelmäopinnot ja ylioppilastutkinto. Yleissivistävä koulutus järjestettiin 2020 aloittaneille opiskelijoille LOPS16 mukaan ja muille LOPS2021 mukaan.

Tavoitteena oli tarjota nuorille laadukas yleissivistävä koulutus ja hyvät valmiudet ja mahdollisuudet jatkokoulutukseen. Aikuisille opiskelijoille tarjottiin aikuislukion oppimäärä aikuisten LOPS16 ja LOPS2021 mukaan. Opiskelijoilla on lukioaikanaan ollut mahdollista suorittaa kaikki tarvitsemansa pakolliset ja valtakunnalliset valinnaiset opintojaksot. Tarvittaessa käytettiin itseopiskelua ja muualta ostettuja kursseja. Vapaalasku- ja hiihtovalmennustoiminta antoivat urheilijoille mahdollisuuden opiskelun ja harjoittelun joustavaan yhdistämiseen. Tämä toiminta lisäsi myös lukion houkuttelevuutta. Toimintaa kehitettiin luontoliikunnan suuntaan.

Palvelulupaus ja yleistavoitteet

Tarjosimme monipuolista, motivoivaa ja opiskelijalähtöistä opetusta niin, että opiskelijalla oli mahdollisuus onnistua ylioppilaskirjoituksissa. Teimme yhteistyötä Ammattiopisto Lappian kanssa ammattiopintojen ja asuntola-asumisen mahdollistamiseksi.

Teimme aktiivisesti töitä opiskeluhyvinvoinnin edistämiseksi. Vahvistimme yhteistyötä kunnan muiden toimijoiden kanssa tarjotaksemme monipuolisen ja ajantasaisen tuen opiskelijoille.

Toimintaympäristön muutokset ja painopisteet

Elokuussa 2021 käyttöön tullut uusi opetussuunnitelma, ilmainen toinen aste ja pidennetty oppivelvollisuus koskettivat kevätlukukaudella 2023 1. ja 2. vuosikurssin opiskelijoita ja syyslukukaudella 2023 jo lähes kaikkia lukion opiskelijoita. Se, että opiskelijat opiskelivat saman opetussuunnitelman mukaan, helpotti opetuksen organisointia ja opettajien käytännön työtä. Opiskelijoiden keskinäistä tasavertaisuuden tunnetta lisäsi etenkin syyslukukaudella se, että kaikki kuuluivat pidennetyn oppivelvollisuuden ja ilmaisen toisen asteen piiriin. Koulukuljetusten tarve riippui opiskelijoiden tarpeista.

Freeride Akatemian toiminta jatkui ja sitä kehitettiin Lumi, luonto ja erä – luontoliikunta osaksi lukiokoulutusta – hankkeen avulla. Hankkeen aikana suunniteltiin ja uudistettiin koulukohtaisia valinnaisia opintojaksoja sekä temaattisia opintoja. Lukioon palkattiin valmentaja (freeride ja yleisvalmennus) toistaiseksi voimassa olevaan työsuhteeseen. Lisäksi haettiin jatkohanketta Lumi, luonto ja erä -hankkeelle

Vuonna 2023 päivitimme lukion luokkien ja opettajien tietokoneet sekä vahvistimme opiskelijoiden hyvinvointia tarjoamalla välipalاهدelmän kahtena koulupäivänä. Vuoden 2023 budjettiin varattiin erityisopettajaresurssi ja erityisopetus aloitettiin yhteistyössä yhtenäiskoulun kanssa. Myös lukion oppilashuollon raameja tarkasteltiin. Sivistystoimen organisaatiouudistus kosketti suunnittelu- ja yhteistyötasolla. Lukiossa tehtiin tunti- ja jaksojärjestelmän kehitystyötä. Tämän johdosta syyslukukaudella siirryttiin 60 minuuttisista oppitunneista 45–75 minuutin oppitunteihin ja neljän jakson järjestelmästä viiden jakson järjestelmään.

Palvelulupauksen vaikuttavuuden arviointi

Seuraamme palvelulupauksen vaikuttavuutta seuraavilla mittareilla:

- läpäisyaste valmistuneiden ylioppilaiden perusteella riippuen halutusta laskutavasta: Syksyllä 2020 aloittaneista (37,5 %). Syksyllä 2022 kolmannen vuoden opiskelijoista valmistuneita (50 %) (LV 2021-2022 ylioppilaaksi valmistumaan pyrkineet 86 %, aiemmasta laskutavasta ei tietoa)
- suoritettujen kurssien määrä 2022-2023: 1258 (2021-2022: 1213,5 kurssisuoritusta)

Kuntastrategiaa tukevat toiminnalliset tavoitteet

Talousarviotavoite	Toimenpiteet	Mittarit	Toteuma 1.1.-31.12.2023
Hyvinvoiva lukiolainen	<p>Koulukohtaisten valinnaisten opintojaksojen sekä temaattisten opintojen suunnittelu ja toteuttamisen aloittaminen</p> <p>Lukion erityisopetuksen järjestäminen</p> <p>Välipalاهدelmän tarjoaminen opiskelijoille kahdesti viikossa</p> <p>Ryhmäytymissuunnitelman tekeminen ja toteuttaminen</p>	<p>Kurssisuoritusrekisteri</p> <p>Koulukohtaisten valinnaisten opintojaksojen ja temaattisten opintojen osalta</p> <p>Vuosittainen Muonion lukion oma opiskelijakysely</p>	<p>Toteutunut osittain.</p> <p>Koulukohtaisia, temaattisia ja valinnaisia opintoja on suunniteltu ja toteutus on aloitettu.</p> <p>Lukion erityisopetus on järjestetty yhteistyössä yhtenäiskoulun erityisopettajan kanssa.</p> <p>Välipalاهدelmiä on tarjottu opiskelijoille.</p> <p>Vuosittainen oma opiskelijakysely on tehty.</p> <p>Ryhmäytymissuunnitelmaa on tehty ja toteutettu.</p>
Kansainvälinen lukiolainen	<p>Lukion kansainvälisyys-suunnitelman laatiminen ja sen toimeenpanon aloittaminen</p>	<p>Opiskelijarekisterit</p> <p>Toiminnan/tapahtumien dokumentointi</p>	<p>Toteutunut osittain.</p> <p>Kansainvälisyysuunnitelmaa on laadittu ja toimeenpanoa aloitettu.</p>

Tulot ja menot	ta+muutos	toteutuma	poikkeama	ta-muutos	poikkeama %
Toimintatulot	86 082	87 089,99	-1 008		101,2
Toimintamenot	-758 072	-738 481,14	-19 591		97,4
Toimintakate	-671 990	-651 391,15	-20 599		96,9
Vyörytyserätulot		1631,68	-1 632		
Vyörytyserämenot		-112 263,22	112 263		
Kate yhteensä	-671 990	-762 022,74	90 033		113,4

8.1.5.5 Kansalaisopisto

Tehtävän kuvaus

Kansalaisopisto järjestää koulutusta ja kursseja vapaata sivistystyötä koskevien säännösten mukaisesti. Tarjoamme monipuolisia ja laadukkaita koulutuspalveluja kuntalaisille mahdollisimman kattavasti. Mahdollistamme lisäksi etäopintoja muissa oppilaitoksissa tiedottamalla esim. toisen asteen opiskelijoille ja järjestämällä tentinvalvontapalveluja.

Palvelulupaus ja yleistavoitteet

Kansalaisopisto tarjoaa mahdollisuuksia oppia ja harrastaa ja siten parantaa elämänlaatua. Kansalaisopisto omalta osaltaan luo onnellista arkea ja kiinnittää huomioita kiusaamisen vastaiseen työhön. Muoniolaiset ovat monipuolisia oppijoita, joten kurssitarjontammekin vastaa monipuolisiin kiinnostuksien kohteisiin sekä tarpeisiin. Kansalaisopisto kehittää yhteistyömahdollisuuksia eri sidosryhmien sekä muiden oppilaitosten kanssa. Opintokokonaisuuksia suunnittelemme tavoitteellisesti ja kuntalaisten palautteen pohjalta.

Opintokokonaisuuksia suunniteltiin tavoitteellisesti ja kuntalaisten toiveet huomioiden. Vapaan sivistystyön opetusta järjestettiin vuonna 2023 yhteensä 2119 tuntia, joka on noin 400 tuntia enemmän kuin vuonna 2022. Nousu johtuu osittain (noin 150 tuntia) Sirkustellen taitavaksi – kokonaisuuden siirtämisestä liikuntapalvelun tehtäväalueelta kansalaisopiston tehtäväalueelle 1.8.2023 alkaen. Uusia kursseja olivat muun muassa viittomakieli, gospel-kuoro sekä cheerleading. Lisäksi painotettiin entisestään kädentaitojen, liikunnan ja musiikin opetusta. Kurssien päätyttyä opiskelijoille lähetettiin kurssiarviointilomake sähköisesti. Sivukyliin pyrittiin saamaan vähintään yksi kurssi/sivukylä, kaikki sivukylän suunnitellut kurssit eivät toteutuneet vähäisen osallistujamäärän johdosta.

Toimintaympäristön muutokset ja painopisteet

Opisto profiloitui entistä enemmän paikallisuuteen, joka on näkynyt kurssitarjonnassa etenkin kädentaidoissa. Opiston tarjonta on riippuvainen paikallisista ja lähialueiden osaajista, joita on kartoitettu aktiivisesti.

Kansalaisopisto kuuluu edelleen sivistysjohtajan tehtäväaluevastaavuuteen; organisaatiouudistuksen myötä kirjastonjohtaja-kulttuurivastaava toimii tehtäväalueen yksikkövastaavana 1.8.2023 alkaen, hänen työpanokseensa kuuluu talouden suunnittelu ja toiminnan kehittäminen. Kesällä rekrytoidun kulttuuri- ja vapaa-aikatuottajan työpanoksesta kohdennettiin 50 % kansalaisopistoon mm. kurssien suunnitteluun.

Palvelulupauksen vaikuttavuuden arviointi

Seuraamme palvelulupauksen vaikuttavuutta seuraavilla mittareilla:

- osallistujien lukumäärä nousi lukuvuonna 2022-2023 (366 eri osallistujaa ja 482 osallistumista), lukuvuonna 2021-2022 (325 eri osallistujaa, 398 osallistumista).
- opetustuntien määrä kansalaisopistossa nousi lukuvuonna 2022-2023 (yhteensä 1734 tuntia, 754 tuntia/1000 asukasta), lukuvuonna 2021-2022 (yhteensä 1536 tuntia, 668 tuntia/1000 asukasta).

Kuntastrategiaa tukevat toiminnalliset tavoitteet

Talousarviotavoite	Toimenpiteet	Mittarit	Toteuma 1.1.-31.12.2023
Elinikäinen oppiminen	Kurssitarjonta monipuolinen Eri-ikäisten kuntalaisten palautteen huomiointi Tiedottaminen Ryhmäkokojen (etenkin alle 18-vuotiaiden) uudelleen arviointi syksyllä 2023	Kurssien määrä Osallistujatilastot (opiskelijoiden ja suoritusmäärit) määrät) Ryhmäkoot Uusien kurssien toteutuminen (määrä)	Toteutunut. Kurssitarjonnan monipuolisuus toteutui, vuoden aikana toteutuneita kursseja 89, joista uusia on 9. Liikuntapalveluiden alla olleet sirkusryhmät siirtyneet kansalaisopiston alle. Kurssilaisille on lähetetty arviointimahdollisuus kurssin päätyttyä. Arviointi käsitelty opettajien kanssa ja lautakunnassa. Rekrytoitu kulttuuri- ja vapaa-aikatuottaja, jonka työajasta kohdennettu 50 % kansalaisopistoon mm. kurssien suunnittelu. Lasten kurssien minimiosallistujamäärä laskettu kuudesta neljään. Muut ryhmäkoot pidetty ennallaan.
Paikallisen kulttuurin ja luontokasvatuksen huomioinen kurssitarjonnassa	Paikallisen osaamisen hyödyntäminen kurssitarjonnassa	Paikallista kulttuuria tukevien kurssien määrä	Toteutunut osittain.

	Luontokasvatukseen liittyvien kurssien tarjonta	Luontokasvatusta tukevien kurssien määrä	13 paikallista kulttuuritaukevaa kurssia toteutunut vuoden aikana. Luontokasvatusta tukevia kursseja ei toteutunut. Hyödynnetty paikallista osaamista opettajien osalta.
--	---	--	--

Tulot ja menot	ta+muutos	toteutuma	poikkeama	ta-muutos	poikkeama %
Toimintatulot	19 100	20 833,42	-1 733		109,1
Toimintamenot	-130 925	-138 067,87	7 143		105,5
Toimintakate	-111 825	-117 234,45	5 409		104,8
Vyörytyserämenot		-6 167	6 167		
Kate yhteensä	-111 825	-123 401,45	11 576		110,4

8.1.5.6 Kirjasto- ja kulttuuripalvelut

Tehtävän kuvaus

Kirjastopalvelujen tavoitteena on tarjota nykyaikaisia kirjastopalveluita kaikille kunnan asukkaille. Tarjoamme asiakkaillemme pääsyn tietoon ja kulttuurisisältöihin, edistämme lukemista ja lukutaitoa, innostamme lukemaan, tarjoamme tietopalvelua sekä mahdollistamme monipuolisen kirjastotilojen käytön.

Kulttuuripalvelut tarjoavat monipuolisia kulttuurielämyksiä kaikille kunnan asukkaille. Tarjoamme tuoreita kulttuuripalveluita, tiloja kulttuuritoimijoille sekä edistämme historian säilymistä perinnetyön kautta. Tuemme paikallisia kulttuuritoimijoita apurahalla, joka mahdollistaa paremman yhteistyön tapahtumien suunnittelussa. Kulttuuritilaisuuksia järjestetään yhteistyössä paikallisten kulttuurivaikuttajien, kunnan muiden toimielinten sekä paikallisten yrittäjien kanssa. Museon tehtävänä on kartoittaa yhteistä kulttuurista ja sosiaalista pääomaa. Museo pitää esillä suomalaista kulttuuriperintöä, tarjoaa opastusta sekä tapahtumia eri ikä- ja kohderyhmille.

Palvelulupaus ja yleistavoitteet

Muoniossa asuu onnellisia ja tiedonjanoisia kuntalaisia, jotka saavat nauttia ajantasaisista sekä moderneista kirjastopalveluista. Meillä on laadukas ja kattava kokoelma, mistä valita. Meille tärkeää on asiakaslähtöisyys. Aineisto hankitaan kattavasti ja monipuolisesti ottaen huomioon kunnan väestörakenne, koulutus, harrastuneisuus sekä virkistystyksen tarve. Tiedotamme kuntalaisia kirjaston tarjoamista palveluista ja siitä, että ne on tarkoitettu kaikille tasavertaisesti. Kirjasto pyrkii tavoittamaan myös ne asiakkaat, jotka eivät fyysisesti pääse kirjastoon. Kirjastoauton reititsuunnitelmaa ja kirjaston aukiolotunteja tarkkaillaan, jotta ne vastaavat asiakkaiden toiveita ja palvelevat asiakkaiden tarpeita mahdollisimman hyvin. Järjestämme kirjastossa oheistoimintaa, kuten kirjaesittelyjä, digiopetusta, kirjastokäytönopetusta ja kirjavinkkauksia sekä satutunteja ja

nuortentapahtumia. Panostamme entistä monipuolisempaan yhteistyöhön koulun, varhaiskasvatuksen ja nuorisotoimen kanssa. Tavoitteena on kiinnittää huomiota henkilöstön työhyvinvointiin, ammattitaidon ja osaamisen kehittämiseen sekä koulu yhteistyön vaatimuksiin.

Kulttuuripalvelumme vahvistavat kuntalaisten onnellisuutta sekä kokemuksia, ja herättelevät kuntalaisten aktiivisuutta. Tarjontamme on mahdollisimman saavutettavaa sekä laadukasta. Pyrimme nostamaan tapahtumien kävijämääriä. Kehitämme palveluitamme yhteistyössä eri sidosryhmien kanssa.

Toimintaympäristön muutokset ja painopisteet

Pohjoisen e-Kirjasto otettiin käyttöön vuonna 2022. Teimme periaatepäätöksen siirtyä Kuntien yhteiseen e-Kirjastoon vuoden 2024 aikana, ja aloitimme siirtymisen valmistelutyöt vuoden 2023 aikana - näin pystymme tarjoamaan pääsyt entistäkin laajempaan ja kattavampaan e-aineistokoelmaan.

Kirjasto pyrki monipuolistamaan kirjastotilojen käyttöä ja tarjoamaan kirjastolain vaatimalla tavalla tiloja oppimiseen, harrastamiseen, työskentelyyn ja kansalaistoimintaan sekä edistämään yhteiskunnallista ja kulttuurista vuoropuhelua. Lapin kirjastot siirtyivät vuoden 2023 aikana keskitettyyn varastointiin, joka vapautti Muonion kunnankirjaston varastotiloja ja antoi mahdollisuuksia tilojen käytön kehittämiseen. Kyläpirtin tiloja pyrittiin käyttämään entistäkin monipuolisemmin tapahtumien järjestämiseen. Kirjastossa toteutettiin lattiaremontti, jonka johdosta kirjasto suljettiin 14.12. alkaen.

Kehitimme kulttuuripalveluita lisäämällä kulttuurivastaavan työaika 10 % siihen asti, kunnes uusi kulttuuri – ja vapaa-aikatuottaja rekrytoitiin. Kulttuuri- ja vapaa-aikatuottaja aloitti kahden vuoden määräaikaisessa toimessaan kesäkuun alussa ja työaika kohdennettiin 50 % kulttuuripalveluihin. Nostimme lastenkulttuurin vuoden keskiöön ja liityimme Lapin lastenkulttuuriverkostoon. Jatkoimme yhteistyötä kiertävän lastenkulttuurikeskus Kattilan kanssa ja tuotimme kulttuuripalveluita kuntalaisten lisäksi myös kunnan eri yksiköille kulttuurikasvatussuunnitelman mukaisesti.

Huomioimme Muonio-nimen juhluvuoden vuonna 2023 ja järjestimme nimen huomioivan esityksen Muonio Fästien yhteydessä. Aloitimme vuodelle 2024 sijoittuvien Muonion 150-vuotisjuhlien suunnittelun, jota varten perustettiin työryhmä.

Lukutaitohanke käynnistyi elokuussa ja hankkeeseen rekrytoitiin hanketyöntekijä kehittämään lasten ja nuorten kirjastotyötä sekä laatimaan lukijuuskasvatussuunnitelmaa.

Palvelulupauksen vaikuttavuuden arviointi

Seurasimme palvelulupauksen vaikuttavuutta seuraavilla mittareilla

- kulttuuritapahtumien määrä ja osallistujamäärä (2022: 24 tapahtumaa, 1238 kävijää, 2023: 52 tapahtumaa, 2264 kävijää)
- harrastaa taidetta tai kulttuuria vähintään yhtenä päivänä viikossa, % 8. ja 9. lk oppilaista (71.1 %, 2021), vuoden 2023 kyselyssä ei dataa
- lainausten määrä (2022: 47 921 lainaa, 2023: 42 069 lainaa).
- lainaajien määrä (2022: 1219 lainaajaa, 2023: 1147 lainaajaa).

Kuntastrategiaa tukevat toiminnalliset tavoitteet

Talousarviotavoite	Toimenpiteet	Mittarit	Toteuma 1.1.-31.12.2023
Muonio 150 –juhluvuoden suunnittelun aloittaminen	Juhlatoimikunnan perustaminen ja juhluvuoden suunnittelutyön aloittaminen Muonio -nimen 100-vuotisjuhlan huomioiminen	Asukkaiden osallistaminen palveluiden suunnittelussa	Toteutunut. Juhlaryöryhmä perustettu sivistyslautakunnan päätöksellä ja juhluvuoden suunnittelu aloitettiin. Asiakasraati käynyt läpi juhluvuoden ohjelman. Muonio –nimen 100-vuotisjuhla huomioitu Muonio Fästien kulttuuritarjonnassa.

<p>Kulttuuritoimen hallinnon ja toiminnan kehittäminen</p>	<p>10 % lisätyöaika kulttuurisihteerin virkaan</p> <p>Lastenkulttuurille omat määrärahat</p> <p>Tapahtumien tuottaminen kuntalaisille sekä myös kunnan muille yksiköille kulttuurikasvatussuunnitelman mukaisesti</p>	<p>Lasten ja nuorten tapahtumien määrä ja osallistujat</p> <p>Asiakasraati kirjasto- ja kulttuuritoimelle – saatu palaute</p>	<p>Toteutunut.</p> <p>Kulttuurivastaavan työaika lisättiin 10 % siihen asti, kunnes kulttuuri- ja vapaa-ai- katuottaja rekrytoitiin kesäkuun alussa, tuot- tajan työajasta koh- dennettu 50 % kult- tuuripalveluihin.</p> <p>Asiakasraati perus- tettu, ilmoittautumi- set kerätty webropol- kyselyllä, jossa kartoit- tettu palvelujen nyky- tilannetta ja kehittä- mistoiveita.</p> <p>Lasten ja nuorten kult- tuuritapahtumia jär- jestetty kulttuurikas- vatussuunnitelman mukaisesti 34 kpl, kä- vijämäärä 1666.</p> <p>Lastenkulttuurille pe- rustettu kustannus- paikka, jonka määrära- hojen perusteella kun- nalle maksettu avus- tusta Lapin lastenkult- tuuriverkostolta.</p> <p>Kulttuurikasvatus- suunnitelman mukai- nen vuosikalenteri ja tapahtumat toteu- tettu yhteistyössä kiertävä lastenkultuu- rikeskus Kattilan kanssa.</p>
--	---	---	--

Tulot ja menot	ta+muutos	toteutuma	poikkeama	ta-muutos	poikkeama %
Toimintatulot	212 200	216 989,05	-4 789		102,3
Toimintamenot	-428 501	-455 437,30	26 936		106,3
Toimintakate	-216 301	-238 448,25	22 147		110,2
Poistot					
Vyörytyserätulot		1 517,35	-1 517		
Vyörytyserämenot		-70 597,49	70 597		
Kate yhteensä	-216 301	-307 528,39	91 227		142,2

8.1.5.7 Nuorisopalvelut

Tehtävän kuvaus

Nuorisopalveluiden tehtävänä on tuottaa laadukkaita ja monipuolisia nuorisopalveluita paikkakuntalaisille lapsille, nuorille ja nuorille aikuisille sekä kehittää toimintaa aktiivisesti. Nuorisopalveluiden kohderyhmää ovat kaikki alle 29-vuotiaat kuntalaiset. Tehtävänämmä on kohderyhmän yhteisöllisyyden ja kokonaisvaltaisen hyvinvoinnin edistäminen, syrjäytymisen ja kiusaamisen ehkäiseminen sekä kasvun ja kehityksen tukeminen eri elämäntilanteissa.

Nuorisopalveluissa on käytössä kolme erilaista työmuotoa; nuorisotyön mahdollistaminen, yhteisöllinen ja avoin nuorisotyö sekä kohdennettu nuoristyö. Nuorisotyön mahdollistamisen avulla luomme edellytykset laadukkaan ja alati kehittyvän nuorisotyön tarjoamiseen onnistuneella ja kehitysmuoteisella hallinnolla, nuorisjärjestöjen tukemisella ja aktiivisesti toimivalla nuorisovaltuustolla. Yhteisöllinen ja avoin nuorisotyö tarjoaa avoimia ja ohjattuja vapaa-ajan toimintoja kuten erilaisia harrastusmahdollisuuksia, kerhoja, leirejä ja tapahtumia ympäri vuoden sekä tarjoaa viihtyisät ja ajanhermolla pysyvät tilat yhdessä olemiseen. Koulunuorisotyö varmistaa, että koulun arjessa on riittävästi luotettavia aikuisia, jotka omalla työllään ehkäisevät kiusaamista, syrjäytymistä ja luovat edellytyksiä turvallisen kouluarjen toteutumiselle. Kohdennetun nuorisotyön työmenetelmä etsivä nuorisotyö, tarjoaa yksilöllistä tukea elämän nivelvaiheissa kuten opinnoissa, työllistymisessä ja arjen hallinnassa sekä toimii perusnuorisotyön tukena.

Palvelulupaus ja yleistavoitteet

Muoniolainen nuoriso on onnellista ja osallistuvaa. Vahvistamme muoniolaisten lasten, nuorten ja nuorten aikuisten monipuolisia osallistumis-, vaikuttamis- ja toimintamahdollisuuksia. Teemme kaikkemme eriarvoisuuden, syrjäytymisen ja kiusaamisen ehkäisemiksi. Vahvistamme kokonaisvaltaisesti lasten ja nuorten sekä koko yhteisön hyvinvointia yhteistyössä eri toimijoiden kanssa. Hyödynnämme toiminnassamme ennalta ehkäisevää työtettä sekä varhaista, avointa ja moniammatillista yhteistyötä eri toimijoiden kanssa niin paikallisesti mutta myös valtakunnallisesti.

Toimintaympäristön muutokset ja painopisteet

Seuraamme nuorisopalveluiden valtakunnallisen kentän alati tapahtuvia muutoksia ja etenkin nuorisotyölle merkittävää hankemaailmaa ja reagoimme niihin tarvittaessa. Suvaitsevaisuuden ja yhdenvertaisuuden teemat ovat koko palvelualueen yhteinen tavoite. Koulunuorisotyö on toteutunut kunnassa hankerahoituksen kautta ja ensi vuoden aikana selvitetään koulunuorisotyöntekijän vakinaistamista. Tavoitteena on, että koulunuorisotyö toimii tärkeänä osana yhteinäiskoulun kasvattajayhteisöä, jolloin voimme suunnata etsivä nuorisotyön resurssit toisen asteen nuoriin sekä nuoriin aikuisiin aiempaa tehokkaammin. Tulevina vuosina panostamme vahvasti lasten, nuorten ja nuorten aikuisten kokonaisvaltaisen hyvinvoinnin tukemiseen ja sen vuoksi turvallisten aikuisten määrä kunnassa on oleellisen tärkeä kaikille ikäryhmille. Perusnuorisotyö eli kaikille avoin ja yhteisöllinen nuorisotyön työmuoto on koko nuorisotyön kulmakivi. Tulevana vuonna keskitymme entistä enemmän tiedolla johtamiseen Nuodo-järjestelmän kautta hankitulla tilastotiedolla nuorisopalveluiden käyttäjä- ja tapahtumamääristä. Nuodon kautta nuorilta saadun palautteen avulla pystymme parantamaan toiminnan laatua nuorilähtöisesti.

Palvelulupauksen vaikuttavuuden arviointi

Seurasimme palvelulupauksen vaikuttavuutta seuraavilla mittareilla

Mahdollisuus keskustella koulussa aikuisen kanssa mieltä painavista asioista, % 8. ja 9. luokan oppilaista (2019-) info ind. 4944. Indikaattorin lukema ollut vuonna 2019 53,7%. Lukema on noussut vuoden 2021 tilastoihin reilusti ja oli 66%. Indeksiin ei ole uudempaa arvoa. (THL)

Kokenut vahvaa positiivista mielenterveyttä viimeisen kahden viikon aikana, % 8. ja 9. luokan oppilaista (2017-) info ind. 4715. Indikaattorin lukema ollut vuonna 2017 21,6%. Lukema on laskenut vain hieman ja on vuoden 2021 tilastoissa 21,3%. Indeksiin ei ole uudempaa arvoa. (THL)

Käytössämme on kunnallisen nuorisotyön dokumentointi- ja tilastointijärjestelmä NuoDo, minkä raporttien mukaan nuorisopalveluiden tuottaman nuorisotyön tilastot vuodelta 2023 ovat:

- Nuorisotilan avoimien tilailtojen osallistujien lukumäärä 3014
- Nuorisotilan avoimien tilailtojen toimintatuntien lukumäärä 546 tuntia
- Nuorisotilan avoimien tilailtojen arvosana (keskiarvo asteikolla 1-5) 4
- Perusnuorisotyön lisäksi muun raportoidun toiminnan (koulunuorisotyö, etsivän nuorisotyön avoin toiminta, yksilötyöskentely, ryhmätyöskentely, tapahtumat jne.) osallistujien lukumäärä 2145
- Muun raportoidun toiminnan toimintatuntien lukumäärä 490 tuntia
- Muun raportoidun toiminnan arvosana (keskiarvo asteikolla 1-5) 4

Kuntastrategiaa tukevat toiminnalliset tavoitteet

Talousarviotavoite	Toimenpiteet	Mittarit	Toteuma 1.1.-31.12.2023
<p>Kiusaamisen vastainen työ.</p> <p>Koulunuorisotyön työmenetelmän juurruttaminen osaksi yhtenäiskoulun kasvattajayhteisöä.</p>	<p>Yksilön ja yhteisön hyvinvoinnin tukeminen.</p> <p>Koulunuorisotyö kehittyy ja vakiintuu osaksi yhtenäiskoulun arkea nuorten ja koulun henkilökunnan toiveiden mukaisesti. Koulunuorisotyöntekijä on tärkeä osa koko yhtenäiskoulun kasvattajayhteisöä.</p>	<p>Turvallisten aikuisten määrä lisääntynyt.</p> <p>Koulunuorisotyöntekijä palkattu osittain kunnan omin varoin ja etsivä nuorisotyöntekijän työkuva juurtunut entistä tehokkaammin pääasiassa nivelvaiheisiin, toisen asteen opiskelijoiden sekä nuorten aikuisten tukemiseen.</p> <p>Kyselyistä saatu palaute.</p> <p>Järjestetty säännöllisesti ryhmäytyksiä yhteisöllisyyden parantamiseksi.</p>	<p>Toteutunut.</p> <p>Koulunuorisotyöntekijä palkattu osittain kunnan omin varoin, saatu hanke-rahoitus 34 000€ Aluehallintovirastolta vuoteen 2024 asti. Kirjattu talousarviotavoite vuodelle 2024 koulunuorisotyöntekijän tehtävän vakinaistamisesta.</p> <p>Koulunuorisotyöntekijällä oli asiakaskontakteja yht. 1132. Järjestettyjä toimintatunteja 226 (sisältää mm. yksilötaapaamiset, yhteisöllisyyttä tukevat tapahtumat, välituntitoiminnan ja tukioppilastoiminnan sekä avoimet ja suljetut ryhmätoiminnat).</p> <p>Etsivä nuorisotyöntekijä jalkautunut toisen asteen oppilaitoksiin joka viikko säännöllisesti.</p> <p>Etsivä nuorisotyöntekijä tavoittanut 23 nuorta ja yhteydenottoja ollut 31.</p>
<p>Leiritoiminnan aktivointi ja pitkäjänteinen kehittäminen.</p>	<p>Järjestetään laadukkaita leirejä, jotka on suunniteltu yhteistyössä nuorten kanssa. Aktivoidaan nuoria osallistumaan leireille ja kehitetään mainostusta.</p>	<p>Järjestettyjen leirien määrä.</p> <p>Osallistujamäärien seuranta.</p>	<p>Toteutunut.</p> <p>Järjestetty ulkoilutapahtuma keväällä, jossa ensimmäistä kertaa mukana suunnittelemassa ja toteuttamassa nuoria apuohjaajia.</p> <p>Järjestetty syksyllä useita tapahtumia, joissa mukana suunnittelussa ja toteutuksessa ollut nuoria.</p>

Tulot ja menot	ta+muutos	toteutuma	poikkeama	ta-muutos	poikkeama %
----------------	-----------	-----------	-----------	-----------	-------------

Toimintatulot	31 300	72 222,29	-40 922		230,7
Toimintamenot	-199 119	-246 071,01	46 952		123,6
Toimintakate	-167 819	-173 848,72	6 030		103,6
Vyörytyserämenot		-26 286,62	26 287		
Kate yhteensä	-167 819	-200 135,34	32 316		119,3

8.1.5.8 Liikuntapalvelut

Tehtävän kuvaus

Liikuntapalvelujen tehtävänä on huolehtia kuntalaisten mahdollisuudesta harrastaa liikuntaa hyvinvointia ja terveyttä edistävällä tavalla. Kuntalaiset kaikissa ikäryhmissä ovat liikuntapalveluiden kohderyhmänä. Liikuntapalvelut tuottavat itse palveluita eri käyttäjäryhmille, mutta tehtäväkuvauksen tavoitteeseen pääseminen vaatii monialaista yhteistyötä alueen toimijoiden kanssa. Laajaa yhteistyötä tehdään kunnan eri yksiköiden kanssa tapahtumien ja toimintojen järjestämiseksi sekä tavoitteellisen kehittämistyön toteutumiseksi. Alueen liikuntaseurojen ja yhdistysten toimintaa tuetaan avustuksilla. Lisäksi urheilusaavutuksista palkitaan kunnassa hyväksytyjen kriteerien mukaisesti.

Liikuntapaikoista tehdään helposti saavutettavia huolehtimalla aktiivisesti niiden kunnosta, hinnoittelulla ja kannustamalla kuntalaisia hyödyntämään liikuntapaikkoja myös omatoimisesti. Ulkoliikuntapaikkojen ja reittien kehittämiseksi tehdään yhteistyötä elinvoimapalveluiden kanssa.

Onnellisen arjen ja hyvinvoinnin mahdollistaminen muoniolaisille vaatii vahvaa poikkihallinnollista yhteistyötä. Hyvinvoinnin edistämistyö on koko kunnan yhteisenä tavoitteena ja sen koordinoimisvastuu on liikuntapalveluissa.

Palvelulupaus ja yleistavoitteet

Hyvinvointityön laaja-alaisena tavoitteena ovat onnelliset ja hyvinvoivat kuntalaiset. Terveystensä kannalta liian vähän liikkuvien aktivoiminen kunnan palvelutarjonnalla on olennaista. Hyvinvointia edistävän liikunnan harrastamista ja aktiivisempaa arkea tavoitellaan kaikissa ikäryhmissä. Liikuntapalveluiden organisoiman toiminnan tärkeimpiä kohderyhmiä ovat terveystensä kannalta liian vähän liikkuvat kaikissa ikäryhmissä sekä ikääntyneet. Tarkoituksena on täydentää kolmannen sektorin toimintaa liikunnan kentällä. Liikuntapalvelut pyrkivät tarjoamaan yhdenvertaisia osallistumismahdollisuuksia erityisryhmät huomioiden. Palveluista halutaan saavutettavia ja kuntalaisten näköisiä. Tähän tavoitteeseen päästään muun muassa kuulemalla ja osallistamalla eri kohderyhmiä palveluiden suunnitteluun, saavutettavalla hintatasolla sekä laadukkaalla viestinnällä.

Terveyttä ja hyvinvointia edistävät kampanjat ja tapahtumat ovat tärkeä keino näkyä kunnassa sekä aktivoida muoniolaisia. Liikuntapalvelut osallistuvat asiantuntemuksellaan yhteistyössä muiden kunnan toimintayksiköiden, paikallisten yritysten ja kolmannen sektorin toimijoiden kanssa tapahtumien, kerhojen, leiri- ja retkitoiminnan järjestämiseen. Muonioon pyritään saamaan vetovoimaisia tapahtumia kuntalaisten aktivoimiseksi. Yhdessä kunnan elinvoimapalveluiden kanssa kehitetään toimivia liikunta- ja ulkoilupaikkoja aktiivisuuden lisäämiseksi.

Hyvinvointierojen kaventamiseksi on tärkeää kohdentaa voimavaroja, jotta hyvinvointia pystytään kunnassa kokonaisvaltaisesti lisäämään. Hankkeet ovat olennainen osa liikuntapalveluiden jatkuvaa kehittämistyötä kuntalaisten hyvinvoinnin edistämiseksi.

Toimintaympäristön muutokset ja painopisteet

Terveyden ja hyvinvoinnin edistämisen kokonaisuus siirtyi syksyllä 2022 osaksi liikuntapalveluita. Liikuntasihteeristä tuli liikunta- ja hyvinvointivastaava keväällä 2023, jonka työaika jakautui 50 % liikuntapalveluihin sekä 50 % terveyden ja hyvinvoinnin edistämiseen. Sirkuskoulu Hui-pun toiminta siirtyi osaksi kansalaisopistoa 1.8.2023 alkaen. Hyvinvointityöhön vaikutti Lapin hyvinvointialueen toiminnan aloittaminen vuoden alusta ja organisoitumisen keskeneräisyys.

Hyvinvoinnin tehtäväalueen koordinaatiovastuun myötä liikunta- ja hyvinvointipalveluihin palkattiin keväällä 2023 liikunnanohjaaja takaamaan laadukkaiden palveluiden tuottamista kuntalaisille. Lisäksi liikunnanohjaajan työnkuvaan liitettiin toistaiseksi hankkeena toteutettava elintapaohjauksen asiakastyö. Elintapaohjauksen tärkeys tulee tulevana vuosina korostumaan arjen passivoitumisen ja väestön ikääntymisen johdosta. Tulevaisuudessa elintapaneuvonta onkin tarkoitus vakiinnuttaa osaksi kunnan palvelutarjontaa.

Avustuskäytänteitä kehitettiin ja selkiytettiin yhteistyössä yhdistysten kanssa. Liikunta-, kulttuuri- ja nuorisoavustuksille laadittiin yhteiset avustusperiaatteet, jotta yhdenvertaisuus avustushaussa varmistuu. Kunnan palvelutarjonnan kehittymistä parannettiin avustamalla paikallisia yhdistyksiä ja kylätoimijoita. Rahallisen avun lisäksi alueen toimijoita tuettiin parantamalla yhteistyötä, viestintää ja kehittämistyön neuvontaa muun muassa järjestämällä yhdistysfoorumia.

Kiusaamisesta vapaat harrastukset, palvelut ja opiskelu olivat kunnan yhteinen tavoite, jonka liikunta- ja hyvinvointipalvelut omalta osaltaan huomioivat kaikessa toiminnassaan.

Liikkuva koulu –hankkeella aktivoitiin vähän liikkuvia yläkouluikäisiä nuoria. Hankkeen toimenpiteillä pyrittiin pienentämään heikon fyysisen toimintakyvyn omaavien nuorten joukkoa Muoniossa. Hankkeelle haettiin jatkoaikaa toukokuun 2024 loppuun, sillä yhtenäiskoulun ja liikuntapalveluiden henkilöstövaihdokset vaikuttivat aiottujen toimenpiteiden toteuttamiseen.

Liikuntaneuvonnan palvelupolku Tunturi-Lappiin 2022–2024 - hanke edistyi aiotusti. Kehittämistyö on merkittävä askel kuntalaisten hyvinvoinnin edistämiseksi ja toimien kohdentamiseksi terveyden näkökulmasta tukea eniten tarvitseville. Hankkeessa rakennetaan elintapaohjauksen palvelupolku Lapin hyvinvointialueen ja Muonion, Kittilän sekä Kolarin välille. Toiminnassa tarjotaan työikäisille riskiryhmäläisille elintapaohjausta asiakaslähtöisesti. Palvelupolun rakentaminen on käynnissä. Muoniossa käytännön toiminta saatiin käyntiin ja elintapaohjaukset aloitettiin.

Hyvinvointilähetti-toimintaan koulutettiin kaksi uutta linkkihenkilöä, jotta asiakastapaamiset voidaan käynnistää uudelleen vuonna 2024.

Ennalta ehkäisevä päihdetyö liitettiin hyvinvoinnin edistämisen työn -tehtäväalueeseen.

Palvelulupauksen vaikuttavuuden arviointi

Seurasimme palvelulupauksen vaikuttavuutta seuraavilla mittareilla

- Kunnan liikunnan edistämisen toimet, TEA-pistemäärä on kasvanut tasaisesti viimeisen kolmen vuoden aikana; vuonna 2022, 67 pistettä; vuonna 2020, 55 pistettä; vuonna 2018, 49 pistettä (TEA-viisari, tulokset parillisina vuosina, pisteet 0-100)
- Kuntalaisten liikunta-aktiivisuus, määritellyillä mittareilla ei luotettavia tuloksia pienen otannan vuoksi (MOVE-mittaus 8.lk, heikko fyysinen toimintakyky; vuonna 2021, 31,2%; vuonna 2022, 60,9%; vuonna 2023, 33,3%) (Kouluterveyskysely 8. ja 9.lk, kokee terveydentilansa kesinkertaiseksi tai huonoksi, vuonna 2021 33,3%, indeksiin ei ole uudempa arvoa)

Tulot ja menot	ta+muutos	toteutuma	poikkeama	ta-muutos	poikkeama %
Toimintatulot	101 804	93 788,4	8 016		92,1
Toimintamenot	-251 328	-216 310,25	-35 018		86,1
Toimintakate	-149 524	-122 521,85	-27 002		81,9
Vyörytyserämenot		-8 157	8 157		
Kate yhteensä	-149 524	-130 678,85	-18 845		87,4

Kuntastrategiaa tukevat toiminnalliset tavoitteet

Talousarviotavoite	Toimenpiteet	Mittarit	Toteuma 1.1.-31.12.2023
Liikuntaneuvonnan hankkeen toimenpiteiden käynnistäminen.	<p>Liikuntaneuvonnan asiakaspilotit on käynnistetty.</p> <p>Mallinnetaan liikuntaneuvonnan palveluohjauspolku.</p> <p>Tunturi-Lapin kuntien välisen yhteistyön kasvattaminen.</p>	<p>Liikuntaneuvonnan asiakaspilotit on käynnistetty ja niistä on kerätty kokemuksia.</p> <p>Palveluohjauspolun mallinnus on toteutettu.</p> <p>Selkeät yhteistyörakenteet on luotu.</p>	<p>Toteutunut osittain.</p> <p>Liikuntaneuvonnan asiakaspilotit on käynnistetty, kokemuksia on saatu.</p> <p>Palveluohjauspolku on mallinnettu. Verkkosivut on julkaistu.</p> <p>Palveluohjauspolun suunnittelu ja rakentaminen yhteistyössä terveydenhuollon ja Tunturi-Lapin kuntien kanssa on käynnissä.</p>
Kunnan avustuskäytäntöiden selkiyttäminen.	Liikuntasihteerin koordinoimassa yhteistyössä laaditaan liikunta-, kulttuuri- ja nuorisoavustuksille avustusperiaatteet.	Avustusperiaatteet on luotu ja otettu käyttöön.	<p>Toteutunut.</p> <p>Yhtenäiset avustuskriteerit on luotu. Prosessissa kuultu yhdistysten edustajia. Lautakunnat ja kunnanhallitus on hyväksynyt kriteerit. Avustustyöryhmä on perustettu ja jatkossa avustuspäätökset tekee palvelualuejohtaja.</p> <p>Uudet avustusperiaatteet ovat käytössä.</p>
Liikunnanohjaajan työn organisointi.	Liikunnanohjaajan perehdyttäminen ja toimenkuvan rakentaminen niin, että ohjaus-, suunnittelu-, tiedotus- ja ilmoittautumisvastuuta on siirretty hänen tehtäväkuvaan.	Liikunnanohjaaja on aloittanut työssään ja hoitaa omaa tehtäväaluettaan.	<p>Toteutunut.</p> <p>Liikunnanohjaaja rekrytoitu. Työaika kohdentuu 60 % liikunta- ja 40 % hyvinvointipalveluihin. Liikunnanohjaaja hoitaa omaa tehtäväaluettaan. Työnkuvan kehittäminen jatkuu.</p>

8.1.6 Elinvoimalautakunta

8.1.6.1 Hallinto- ja tukipalvelut

Tehtävän kuvaus

Hallinnon tavoitteena on elinvoimaosaston palvelujen ylläpitäminen ja kehittäminen tehokkaalla ja taloudellisella tavalla. Hallinnon palveluihin kuuluvat yleinen hallintokunnan palveluiden kehittäminen, suunnittelu ja seuranta, toiminnan koordinointi sekä sisäinen ja ulkoinen yhteistyö. Tulosalueeseen kuuluvat elinvoimalautakunnan kokoustoiminnan lisäksi mm. asunto- ja tilavuokraus, maankäyttöpalvelut ja kaavoituksen ohjaus.

Palvelulupaus ja yleistavoitteet

Jatkamme työtä elinvoimaisuuden ja kilpailukyvyn vahvistamiseksi mm. huolehtimalla riittävästä ja monipuolisesta tontti tarjonnasta kaavoituksen ja maanhankinnan avulla.

Vahvistamme elinvoimaa suunnittelemalla kuntalaisten, kiinteistön omistajien ja paikallisten yrittäjien kanssa yhdessä, miten varmistamme kestävä kehityksen ja ympäristön kunnioittamisen muoniolaisten arjessa.

Otamme huomioon kestävä liikkuamisen ja turvallisuuden muun muassa liikenneverkkosuunnittelussa. Vahvistamme alueen ekologista kestävyyttä edistämällä mm. asianmukaista jätteenkäsittelyä, jätehuoltoa ja kierrätysmahdollisuuksia.

Seuraamme toimintalupauksen vaikuttavuutta mm. seuraavilla mittareilla

- tonttitarjonnan kehittymisellä;
  - o 2022
  - o 2023   63 tonttia
- asukkaiden määrän kehitys
  - o 31.12.2022   2281
  - o 31.12.2023
- ilmanlaatu
  - o NO2 (typpioksidi)
    - 2016   1,1 µg NO2/m3
    - 2018   0,9 µg NO2/m3
    - 2020   0,8 µg NO2/m3
    - 2022   0,8 µg NO2/m3
  - o Hengitettävät pienhiukkaset (PM10)
    - 2016   2,8 µg PM10/m3
    - 2018   3,1 µg PM10/m3
    - 2020   2,6 µg PM10/m3
    - 2022   2,7 µg PM10/m3

Toimintaympäristön muutokset ja painopisteet

Henkilöstön ja tehtävien vaihtuvuus on aiheuttanut paikoin haasteita elinvoimapalveluiden toimintaan. Henkilöstömuutosten aiheuttamat rekrytointi- ja perehdytystarpeet ovat lisänneet henkilöstön työmäärää ja etenkin kiinteistö- ja tiepalvelun avainhenkilön vaihtuvuus on suoraan vaikuttanut tehtävätason palveluun ja toiminnan kehittämiseen. Liikuntapaikat ja reitistöt – sekä vesihuoltolaitos -tehtäväalueita on sopeutettu tämän hetkiseen tarpeeseen rekrytoimalla kokoaikainen reittivastaava sekä vesihuoltolaitoksen päällikkö.

Tieturvallisuuskeskustelussa on jo useamman vuoden ajan noussut esille valtatie 21 varrella, keskustaaamassa sijaitsevien risteysalueiden vaarallisuus. Elinvoimapalvelut on vuoden 2023 aikana yhdessä kunnanjohtajan kanssa kannustanut ELY-keskusta kehittämään VT21 turvallisuutta keskustan risteysalueella. ELY-keskuksen, S-ryhmän ja K-kauppiaan kanssa on pidetty palaveri VT21 ja Yrjö Kokontien risteysalueen tieliikennejärjestelyistä.

Muonion Sähköosuuskunnan kanssa on neuvoteltu yhteisestä varautumisesta sähkön toimitushäiriöihin keskustaaajan kriittisissä kohteissa.

Vuoden 2023 aikana käytiin keskustelua kunnanviraston järkevästä sijoituspaikasta. Valtuuston päätettyä syksyllä, että kunnanvirasto siirretään pysyvästi Kielan tyhjäksi jääneeseen toimisto- ja liiketilaan on elinvoimapalvelut käynnistänyt Kielan käyttötarkoituksen muutoksen suunnittelun kunnanvirastoksi. Päiväkoti-esikouluhankkeelle on valittu suunnittelijat.

Kunnan riittävään tonttitarjontaan on vastattu sekä maan hankinnalla että kaavoituksella. Maata on ostettu noin 12,5 ha Tirrojätkän ja Oloksen väliseltä alueelta. Hankittu määräala rajoittuu nykyiseen asemakaavaan. Vuoden 2023 aikana oli vireillä yksi (1) osayleiskaava, seitsemän (7) asemakaavaa ja kuusi (6) ranta-asemakaavaa. Voimaan on tullut yksi (1) asemakaavan muutos, yksi (1) ranta-asemakaava ja yksi (1) ranta-asemakaavan muutos.

Kunnan strategiaa tukevat toiminnalliset tavoitteet

Talousarviotavoite	Toimenpiteet	Mittarit	Toteutuma
Kestävä maankäyttö: Maapoliittisen ohjelman laatiminen	Laaditaan maapoliittinen ohjelma	Ohjelma on laadittu KYLLÄ / EI	Ei ole laadittu
Asuntokannan määrän, laadun ja turvallisuuden kehittämisen edistäminen sekä fyysisen ympäristön viihtyisyyden ja siisteyden edistäminen koko kunnan alueella.	Edistetään uuden asuntokannan rakentamista esim. kaavoituksella ja maanhankinnalla Osallistutaan asumisen ja asuntokannan edistämisen kehittämishankkeeseen	Onko saatu alueelle uusia asuntohuoneistoja. Onko hanke käynnistetty.	Kyllä Käynnistetty asumisen ja asuntotuotannon mahdollisuuksien kehittämisen esiselvityshanke.

Tulot ja menot	ta+muutos	toteutuma	poikkeama	ta-muutos	poikkeama %
Toimintatulot	4 160	21 775,74	-17 616		523,5
Toimintamenot	-388 568	-405 581,82	17 014	-180 000	104,4
Toimintakate	-384 408	-383 806,08	-602	-180 000	99,8
Poistot		-2 212,58	2 213		
Vyörytyserätulot		220,54	-221		
Vyörytyserämenot		-35 776,69	35 777		
Kate yhteensä	-384 408	-421 574,81	37 167	-180 000	109,7

8.1.6.2 Rakennustarkastuspalvelut

Tehtävän kuvaus

Rakennusvalvonta on maankäytön prosessin viimeinen lenkki. Sen tehtävänä on valvoa ja ohjata rakentamista, eli huolehtia siitä, että suunnittelu ja rakentaminen tapahtuvat maankäyttö- ja rakennuslain sekä -asetuksen (MRL, MRA) ja sen nojalla annettujen säännösten ja määräysten (ml. rakennusjärjestys) sekä voimassa olevan kaavan mukaisesti.

Rakennusvalvonta antaa ohjeita ja neuvoja rakentajille, käsittelee rakentamiseen ja maiseman muuttamiseen tarvittavat luvat, suorittaa lupiin liittyvät tarkastukset, vastaa rakennetun ympäristön valvonnasta sekä hoitaa rakentamisen arkisto- ja tietopalvelua.

Palvelulupaus ja yleistavoitteet

Rakennusvalvonnan tavoitteena on laadukas asiakaspalvelu. Tarjoamme luvanhakijoille apua hankkeen ensimetreiltä loppukatselmukseen asti. Tavoitteena on käsitellä hakemukset viivytyksettä.

Seuraamme palvelulupauksen vaikuttavuutta seuraavilla mittareilla

- myönnettyjen lupien käsittelyaika
  - Rakentamisen mittarin raportoinnin mukaan lupahakemusten uudisrakennusten käsittelyaika on ollut 105 päivää (vuonna 2022 159 pvä, vuonna 2021 140 pvä)). Käsittelyaikalaskentaan vaikuttaa heikentävästi puuttelliset hakemukset, joiden täydennyspyyntöihin reagointi on hidasta. Tavoitteeksi asetettuun kolmen viikon käsittelyaikaan on päästy kesäaikaa lukuunottamatta. Käsittelyajan laskenta on aloitettu siitä, kun hakemuksella on ollut kaikki käsittelyyn tarvittavat asiakirjat.

Toimintaympäristön muutokset ja painopisteet

Rakennusvalvonta on käynyt neuvotteluja yhteistyön kehittämisestä Sodankylän kunnan kanssa. Tavoitteena on tiivistää yhteistyötä niin, että pystytään vastaamaan uuden rakentamislain myötä tuleviin velvoitteisiin.

Kunnan strategiaa tukevat toiminnalliset tavoitteet

Talousarviotavoite	Toimenpiteet	Mittarit	Toteutuma
Kehitämme palveluidemme laatua, saavutettavuutta ja asiakaslähtöisyyttä.	Haetaan rahoitusta rakennusvalvonnan arkiston	Onko rahoitus haettu K/E, onko digitalisointi aloitettu K/E	Rahoitusta ei ole haettu, digitointi on aloitettu
Yhteistyöllä sujuvat ja saavutettavat palvelut.	Jatketaan kuntayhteistyön selvittämistä (kuten ympäristönsuojelu).	Selvityksen antaminen lautakunnalle kuntayhteistyön järjestämiseksi.	Tekeillä.

Tulot ja menot	ta+muutos	toteutuma	poikkeama	ta-muutos	poikkeama %
Toimintatulot	57 660	61 086,27	-3 426		105,9
Toimintamenot	-142 124	-139 190,00	-2 934	-21 000	97,9
Toimintakate	-84 464	-78 103,73	-6 360	-21 000	92,5
Vyörytyserämenot		-5 249	5 249		
Kate yhteensä	-84 464	-83 352,73	-1 111	-21 000	98,7

8.1.6.3 Ravitsemus- ja siisteyspalvelut

Tehtävän kuvaus

Keskuskeittiö toimii Lappian toimipisteessä ja tuottaa kunnan ruokapalveluja kouluille, päiväkodeille, vanhusten palveluasumisyksiköihin, terveyskeskuksen vuodeosastolle, työpajalle, kehitysvammaisten päivätoimintakeskukselle sekä kunnan hallintokunnille. Lisäksi teemme aterioita kotipalvelun asiakkaille.

Toimipisteemme on avoin myös ulkopuolisille asiakkaille. Keskuskeittiö toimii arkipäivisin klo 7.00 – 15.00. Lounastarjoilu toteutetaan koulujen toimintapäivinä. Valmistettavat ateriamäärät kouluvuoden aikana ovat:

- lounaat 480 / päivä
- päivälliset 60 / päivä
- oheistuotteet, kokoustarjoilut ja kahvilatuotteet

Siisteyspalvelut tuottavat palveluita kunnan kiinteistöille ja Ammattiopisto Lappialle. Siisteyspalvelut tuotetaan arkipäivisin klo 5.00 – 15.00.

Palvelulupaus ja yleistavoitteet

Ruokapalvelut edistävät hyvinvointia, ja tarjoavat asiakkaille mahdollisimman terveellistä sekä maistuvaa ruokaa! Keskuskeittiön tavoite on tuottaa hyvää ja ravitsevaa ruokapalvelua kunnan eri laitoksille elintarvikelain asettamien suositusten mukaisesti. Lisäämme kestävästi kasvisten käyttöä, ja minimoimme ruokailun väliin jättävät asiakkaat. Siisteyspalvelut huolehtivat kiinteistöjen puhtaanapidosta ylläpito- ja perussiivouksin.

Seuraamme toimintalupauksen vaikuttavuutta mm. seuraavilla mittareilla

- kouluruoan väliin jättävät oppilaat (26,8 %, 2019, 37,5% 2021)

- kasvokset lasten ruokavaliassa (82,4 % 2017) ei tuoreempaa tilastoa

Toimintaympäristön muutokset ja painopisteet

Muonion Ruoka- ja Siivouspalvelut oy perustamistoimenpiteet tehty vuoden 2023 aikana ja yhtiö on aloittanut toimintansa 1.1.2024.

Kunnan strategiaa tukevat toiminnalliset tavoitteet

Talousarviotavoite	Toimenpiteet	Mittarit	Toteutuma
Luomutuotteiden lisääminen	Pyritään lisäämään luomutuotteiden käyttöä	Montako luomuraaka-ainetta on aktiivisessa käytössä	2 Kpl
Ravinnon hiilijalanjäljen hallitseminen.	Lähiruuan (Lappi) käyttäminen keskimäärin 3 viikon välein. Alueen ihmisten kannustaminen laadukkaaseen lähiruuan tuottamiseen, riittävä määrärahavaraus lähiruokaan.	Lähiruokapäiviä vähintään 15 päivää/vuosi	1.1-7.12.2023, 11 päivää toteutunut. Saatvuusongelmia paikallisessa kalassa lumen tulon jälkeen.
Varahenkilö-sijaispankki	Pyritään saamaan siivoustyöhön ja keittiöön osavia varahenkilöitä yhteistyössä Lappian kanssa	Oppilaitosyhteistyö Onko sijaispankki käytössä?	Sijaispankkia ei vielä ole, Lappian kanssa tehdään yhteistyötä.

Tulot ja menot	ta+muutos	toteutuma	poikkeama	ta-muutos	poikkeama %
Toimintatulot	1 048 181	1 147 072,21	-98 891		109,4
Toimintamenot	-1 038 829	-1 010 512,18	-28 317		97,3
Toimintakate	9 352	136 560,03	-127 208		1 460,2
Poistot		-57 684,98	57 685		
Vyörytyserätulot		2 773,06	-2 773		
Vyörytyserämenot		-43 539,09	43 539		
Kate yhteensä	9 352	38 109,02	-28 757		407,5

8.1.6.4 Kiinteistö- ja tiepalvelut

Tehtävän kuvaus

Kiinteistönhoidon tehtävänä on kaikkien kunnan suorassa omistuksessa olevien kiinteistöjen ylläpito, peruskorjaus sekä kunnan uusien tilojen rakentaminen. Lisäksi kiinteistöpalvelu vastaa kunnan omistamien kiinteistö- ja asunto-osakeyhtiöiden isännöinnistä ja vuokrauspalvelusta. Kiinteistö- ja tiepalvelut vastaavat myös kunnan kaavateiden ja yleisten alueiden kunnossapidosta.

Palvelulupaus ja yleistavoitteet

Teemme kiinteistönhuoltoa ja pidämme huolta infrastruktuurista vastuullisesti ja taloudellisesti, sosiaalisesti ja ekologisesti kestäväällä tavalla. Ennakoimme ja etenemme suunnitelmallisesti vastuullisina kiinteistönomistajina, huolehdimme asiakkaiden sekä kuntalaisten eri tarpeet.

Edistämme muoniolaisten onnellista arkea ja arjen turvallisuutta. Lisäämme alueen houkuttelevuutta ja elinympäristön viihtyisyyttä muun muassa tekemällä ympäristöitä kuntalaisille ja matkailijoille vetovoimaisissa paikoissa. Otamme huomioon kestävän ja turvallisen liikkumisen mahdollisuudet teiden ja yleisten alueiden kunnossapidossa.

Seuraamme palvelulupauksen vaikuttavuutta seuraavilla mittareilla

- Investoinnit puistoihin ja yleisiin alueisiin, 16,9 €/as, 2019
27,43 €/as, 2020
- Kierrätysasemat, 0.87 kierrätysasemat/1000 asukasta, 2019
0,86 kierrätysasemat/1000 asukasta, 2021

Toimintaympäristön muutokset ja painopisteet

Vuoden 2023 aikana tapahtunut kunnossapitopäällikön viranhaltijan tiheä vaihtuminen vaikutti tehtäväl alueen toimintaan ja kehittämiseen heikentävästi.

Soteuudistuksen myötä hyvinvointialueelle vuokratut hyvinvointikeskus, Marjapaikka ja Metsäniitty ovat toistaiseksi vaikuttaneet positiivisesti kiinteistöpalvelun vuokratuloihin. Kunnan kiinteistöhuollon vastatessa myös taloyhtiöiden kiinteistöhuollosta ja Lappiaan myytävästä osakaisesta kiinteistöhuoltopalvelusta oli tarpeellista ja taloudellisesti järkevää rekrytoida kiinteistöhoitaja, joka edellä mainittujen kiinteistöhuoltotehtävien lisäksi kykenee tarvittaessa auttamaan myös kunnan vesihuoltolaitoksella.

Terveyskeskuksen vanha osa on purettu. Purkualueen viimeistelytyöt tehdään ensi kesänä.

Kaavateiden talvikunnossapitoa ei kilpailutettu talvikaudelle 2023-2024 vaan käytettiin voimassa olevien sopimusten optiot.

Kunnan yhtenä strategisena tavoitteena on ekologisesti kestävä ja luontoystävällinen kunta. Tätä tukeakseen on laajennettu biojätteen ja pahvin keräystä. Muiden jakeiden osalta jatketaan selvitystyötä jakeiden keräyksen mahdollistamisesta.

Kunnan strategiaa tukevat toiminnalliset tavoitteet

Talousarviotavoite	Toimenpiteet	Mittarit	Toteutuma
Laadukas ja tehokas talvikunnossapito	Tavoitetta vastaava kilpailutus	Tienkäyttäjien ilmoitukset	Ilmoituksiin on reagoitu välittömästi.
Turvallisuuden parantaminen koulukeskuksella.	Koulukeskukselle toimiva jätöpaikka. Käyttäjien kuuleminen (kysely).	yli 5 km/h ylinopeuksien määrä vähenee 70 %. Kyselyn tulokset.	Selvittämättä Kyselyä ei ole tehty.
Katuverkoston parantaminen.	Uusien kevyen liikenteen väylien suunnittelu ja vanhojen peruskorjauksen suunnittelu. Katuverkostojen peruskorjaus.	Toteutuneet katusuunnitelmat.	Ollintien pohjoispää rakennettu.
Lisäämme kierrätystä kunnan kohteissa. Maansiirto- ja raivausjätteen asianmukainen käsittely.	Käydään keskustelua alueen jätehuoltotoimijoiden kanssa keräysmahdollisuuksista. Jätevesilaitoksen yhteydessä olevan jätealueen tulevaisuuden suunnittelu.	Onko suurimmilla kiinteistöillä järjestetty lisäjakeiden keräys (muovi, lasi, metalli, ongelmajäte). Maa-aineksen, raivausjätteen ja biojätteen sijoitusvaihtoehtojen selvittäminen.	Isoimmilta kiinteistöiltä kerätään biojäte ja pahvi.
Huolehdimme rakennusten kunnossapidosta vastuullisesti toimitila-ohjelman mukaisesti.	Laaditaan sähköiseen huoltokirjaan kiinteistökohtaiset huoltotoimenpiteet.	Väh. 5 kiinteistöllä käytössä sähköinen huoltokalenteri.	2 kiinteistöllä käytössä sähköinen huoltokalenteri.

Tulot ja menot	ta+muutos	toteutuma	poikkeama	ta-muutos	poikkeama %
Toimintatulot	1 460 254	1 629 953,03	-169 699		111,6
Toimintamenot	-2 340 471	-2 357 427,74	16 957	21 000	100,7
Toimintakate	-880 217	-727 474,71	-152 742	21 000	82,6
Poistot		-522 145,54	522 146		
Vyörytyserätulot		979 263,72	-979 264		
Vyörytyserämenot		-91 242,02	91 242		
Kate yhteensä	-880 217	-361 598,55	-518 618	21 000	41,1

8.1.6.5 Liikuntapaikat ja reitistöt

Tehtävän kuvaus

Ulkoliikuntapaikkojen kunnossapito ja kehittäminen sekä ulkoilureiteistä huolehtiminen.

Palvelulupaus ja yleistavoitteet

Tavoitteenamme on tukea onnellisia sekä liikkuvia kuntalaisia ja mahdollistaa monipuolinen puhtaassa luonnossa liikkuminen myös vieraille. Ylläpidämme, kunnostamme ja monipuolistamme ulkoilureittejä siten, että ne ovat vetovoimaisia, turvallisia ja helppoja käyttää ja tukevat Muonion kunnan elinvoimaisuutta ja elinkeinoelämää. Kehittämistyön tukena toimii kunnan reittiryhmä ja liikuntatoimi. Osallistumme aktiivisesti Tunturi-Lapin kuntien reittitapaamisiin.

Seuraamme palvelulupauksen toteutumista mm. seuraavilla mittareilla

- Virkistys- ja urheilualueet (MayorsIndicators): tuorein luku vuodelta 2022 on 35,07 aluetta per 1000 asukasta

Toimintaympäristön muutokset ja painopisteet

Reittien talvikunnossapito kaudelle 2023-24 kilpailutettiin kesällä 2023. Muonion Paanat ry valittiin urakoitsijaksi latu- ja kelkkareittien talvikunnossapitoon. Ladunhoidossa Muoniojärven jäällä olevaa latua alettiin hoitaa jäävahvuuden salliessa 2-3 kertaa viikossa moottorikelkalla. Kesällä kunnostettiin Harrinivan ja Pahtosen välinen kalastuspolku, raivattiin talvireittien pohjia yhteensä noin 20km, paranneltiin Oloksen alueen reittejä sorastuksella ja viemäroinnillä sekä pystytettiin Äijäkosken laavulle uusi wc. Kesällä rakennettiin kansisilta Lompolovuomalle ja tarkastettiin kaikkien siltojen kunto ja suoritettiin niihin tarvittavia korjaustyöitä. Tarkastuksissa havaituissa ongelmassa kahdessa Äkäslompolon lähellä sijaitsevista kelkkareittien silloista tulee tehdä korjaustyöt kesällä 2024.

Lisäksi kunnalle hankittiin talvipolkujen hoitoa varten kelkkalana. Urheilukentän peruskorjaushankkeen osalta päätettiin siirtää hanketta eteenpäin kustannusarvion nousun vuoksi. Koulun liikunta-alueelle rakennettiin maastopyöräilyyn soveltuvia harjoitusrakennelmia ja erityisesti koulun välituntikäyttöä ajatellen hankittiin uudet jalkapallomaalit. Kunta hankki myös kesän reittihoitoa ajatellen uuden mönkijän, joka soveltuu myös talven jääkenttien hoitoon.

Kunnassa alkoi toukokuussa 2023 Muonion reittiohjelma –hankkeen Lapin Liiton AKKE-rahoituksella (50% rahoitus). Hankkeen tavoitteena on tuottaa reittejä ja valmistaa reittiohjelma. Kesäajan pyöräilyn osalta Pyörämatkailukeskuksen toteuttama Arctic by Cycle –hanke loi kattavaa retki-, gravel- ja maastopyöräilyreitistöä olemassaoleville reittipohjille, jotka kulkevat pääosin Pallas-Yllästunturin kansallispuistossa. Kunta oli mukana hankkeen ohjausryhmässä.

Kunnan strategiaa tukevat toiminnalliset tavoitteet

Talousarviotavoite	Toimenpiteet	Mittarit	Toteutuma
Ulkoilureitistön määrän ja laadun (hiihto, pyöräily, polkujuoksu, eläinavusteiset lajit sekä muut mahdolliset etenemismuodot) kehittäminen matkailun edellyttämälle tasolle.	Reittiohjelman laatimisen aloittaminen FCG:n ulko-reittiverkoston kehittämissuunnitelmaa hyödyntäen. Kaksivuotinen kokeilu monikäyttöreiteistä.	Reittiohjelma tehty/ei tehty Käyttäjien palautekyselyn tulokset kokeilusta +/-	Reittiohjelma-hanke käynnissä (huhtikuuhun 2024 asti), jossa tehdään reittiohjelma Palautekysely tehty. Palautetta saatu sekä puolesta että vastaan.
Latujen ja moottorikelkkareittien hoito kestäväällä pohjalla vuodesta 2023 eteenpäin	Kilpailutus ulkoilureittien talviaikaisesta kunnossapidosta keväällä 2023, pitkäaikainen sopimus syksystä 2023 alkaen.	Kilpailutus tehty/ei tehty Voimassaoleva sopimus tehty/ei tehty	Kilpailutus tehty tulevalle kaudelle (2023-24) Sopimus voimassa kevään 2024 loppuun, pitkäaikaista sopimusta ei ole tehty.

Tulot ja menot	ta+muutos	toteutuma	poikkeama	ta-muutos	poikkeama %
Toimintatulot		20 943,42	-20 943		
Toimintamenot	-293 099	-311 712,99	18 614		106,4
Toimintakate	-293 099	-290 769,57	-2 329		99,2
Poistot		-47 131,71	47 132		
Vyörytyserämenot		-11 755,00	11 755		
Kate yhteensä	-293 099	-349 656,28	56 557		119,3

8.1.6.6 Kuntakehittäminen ja työllisyyspalvelut

Tehtävän kuvaus

Kuntakehittämis- ja työllisyyspalveluissa vastaamme elinkeinopalveluiden kehittämisestä ja edistämme työnhakijan työllistymistä avoimille työmarkkinoille tukemalla asiakkaan polkua kohti työllistymistä sekä ennaltaehkäisemällä pitkäaikaistyöttömyyden syntyä; järjestämme ja tarjoamme yrityspalveluita alueemme elinkeinotoimijoille ja parannamme erilaisissa elämäntilanteissa olevien henkilöiden työllistymismahdollisuuksia ja vaikutamme heidän hyvinvointiinsa henkilökohtaisella neuvonnalla ja ohjauksella. Kunnan tarjoamia työllisyyspalveluita ovat mm. työpajatoiminta, työkokeilut ja palkkatuettu työ. Työtä tehdään monialaisesti yhteistyössä sosiaali- ja terveystoimen, etsivän nuorisotyön, TE-toimiston, työllistymistä edistävän monialaisen yhteispalvelun (TYP) sekä koulutuksen järjestäjien kanssa.

Lisäksi vastaamme kunnallisten kärkihankkeiden koordinoinnista ja osallistumme strategiseen kehittämiseen sekä kylien kehittämiseen. Vastaamme kunnan brändityöstä toteuttamalla kunta-markkinoinnin toimenpiteitä. Edistämme kunnan saavutettavuutta ja löydettävyyttä, kehitämme joukkoliikennettä. Olemme aktiivisia kunnallisissa, seutukunnallisissa, maakunnallisissa, valtakunnallisissa ja kansainvälisissä verkostoissa, sidosryhmissä sekä foorumeissa ja teemme yhteistyötä yhdistysten ja järjestöjen kanssa. Olemme mukana kansainvälisessä yhteistyössä.

Palvelulupaus ja yleistavoitteet

Vahvistamme muoniolaisten onnellista arkea, alueen elinvoimaa ja elinkeinoelämän toimintaedellytyksiä. Kehittämistyöllä ja kuntabrändityöllä tuemme alueen veto- ja pitovoimaa niin potentiaalisille asukkaille, yrityksille kuin matkailijoillekin. Edistämme elinkeinotoimijoiden toimintaedellytyksiä toteuttamalla toimintaympäristöä parantavia ja ihmisten hyvinvointia lisääviä toimenpiteitä kunnan omin toimin ja yhteistyössä yritysten, yhdistysten, yhteisöjen, järjestöjen, kuntalaisten ja kuntaorganisaation palvelualueiden kanssa. Tavoitteenamme on vastuullinen, tietoon nojaava ja resurssiviisas muonilaisiin vahvuuksiin sekä kuntastrategiaan pohjautuva kestävä kuntakehittäminen. Hyödynnämme aktiivisesti kehittämisrahoitusta toiminnassamme.

Työllisyyspalveluissa sitoudumme tarjoamaan oikea-aikaisia palveluja ja vahvistamaan työttömien työkykyä yhteistyössä sosiaali- ja terveystoimen kanssa. Osaamisen tunnistamisessa paikalliset oppilaitokset ovat tärkeä verkosto. Nuorisopalvelujen kanssa tehdään tiivistä yhteistyötä, jotta tavoitetaan syrjäytymisvaarassa olevat nuoret.

Työpajatoiminnassa sitoudumme tarjoamaan palveluja yksilöllisesti sekä parantamaan valmentautujien valmiuksia hakeutua koulutukseen tai työhön ja vahvistamaan heidän arjenhallintataitojaan.

Seuraamme palvelulupauksen vaikuttavuutta seuraavilla mittareilla

- Yritysten toimipaikkojen liikevaihto (165 000e/hlö, 2020 -> 249 000e/hlö, 2021)
- Majoitusliikkeiden käyttöaste (46,4 %, 2022 -> 49,3% 2023)
- Yhteisövero-osuus (353,41 e/as, 2019 -> 779,16e/as, 2022)
- Yrityskanta (29,36, yritykset/1000 asukasta, 2021, -> 137,51 yritykset/1000 asukasta, 2022)
- Kasvihuonepäästöjen pitoisuudet
- Henkilöautokanta (0.58 henkilöautoa/asukas, 2022)
- Vaihtoehtoisten käyttövoimien autokanta (36,36% 2022 -> 63,64% 2023)
- Nopean laajakaistan saatavuus (4%, 2022 -> 8%, 2023)
- Työpaikat työvoimaa kohden (0.88, 2020)

- Työllisyysaste (78,29%, 2022)
- Työpaikkojen moninaisuus (61.67, 2021)
- kunnan osarahoittama työmarkkinatuki euroa/asukas (16,2 euroa/asukas 2022 ->)
- SOVARI-sosiaalisen vahvistumisen mittari

Toimintaympäristön muutokset ja painopisteet

Vuoden 2023 tärkeitä painopisteitä ja edunvalvonnan kärkiä olivat mm. saavutettavuuden edistäminen ja asumisen haasteiden ratkaisujen työstäminen yhdessä kuntien kanssa. Muonion kunta toteutti yhteistyössä kuuden muun Lapin kunnan kanssa asumisen ja asuntotuotannon kehittämiseen liittyvän esiselvityshankkeen, joka sisältää mm. tilannekuvan, toimenpidesuosituksia, työkaluja mm. vaikuttamiseen sekä laajasti pohjatietoa. Kunta lausui mm. kotikuntalaikiin, liikenneinfra- ja saavutettavuusasioihin sekä työllisyyteen liittyviin asioihin sekä toimi aktiivisesti erilaisissa teemoihin liittyvissä työryhmissä, hankkeissa ja yhteistyöfoorumeissa.

Matkailun alueorganisaation uudenlainen järjestäytyminen ei toteutunut alkuperäisen suunnitelman mukaisesti suunnitellussa muodossa vuoden 2023 aikana. Matkailun alueorganisaatio tuotti Muonion kunnan matkailumarkkinointi ja -neuvontapalvelut. Kunta ja matkailun alueorganisaatio sopivat yhteistyön tiivistämisestä sekä uusien yhteistyökumppanuuksien kartoittamisesta vuodelle 2024.

Hyvinvoinnin, terveyden ja turvallisuuden edistämisen tehtävät siirtyivät 2023 vuoden alusta sivistystoimen palvelualueelle ja työllisyyspalvelut kuntakehittämisen tehtäväalueelle. TE-palvelu-uudistuksen valmistelua tehtiin vuoden aikana ja muodostettiin uusi työllisyyspalvelualue Tunturi-Lapin kuntien ja Pellon kunnan kanssa. Työllisyyspalvelualueelle myönnettiin hakemuksen mukainen poikkeuslupa palvelujen järjestämiseksi.

Hyvinvointialueiden toiminnan käynnistyttyä siirtyi kuntouttavan työtoiminnan järjestämisvastuu hyvinvointialueelle. Muonion kunta teki sopimuksen kuntouttavan työtoiminnan tuottamisesta hyvinvointialueelle. Kunta oli niin ikään edelleen aktiivisesti mukana TYP-toiminnassa.

Kunnan strategiaa tukevat toiminnalliset tavoitteet

Talousarviotavoite	Toimenpiteet	Mittarit	Toteutuma 31.12.2023
Ympärivuotisen elinkeinoelämän edistäminen: ostovoiman vahvistaminen ja työvoiman saatavuuden tukeminen	Yritysneuvontapalvelujen palvelupolun ja palvelujen päivittäminen Elinkeinojen tarpeita vastaava osaavan työvoiman houkuttelu asukasmarkkinoinnilla	Tehty / ei tehty Yrityskanta Väestömuutos Työllisyysaste	Tehty Tilastoa ei ole vielä saatavilla Tehty / jatkuva, väestömuutos (+57hlöä) Tilastoa ei ole vielä saatavilla
Saavutettavuuden edistäminen	Alueen saavutettavuus: matkailukeskusten välisen joukkoliikennekokeilun käynnistäminen (1kpl) Alueen sisäinen saavutettavuus: asiointiliikennepalvelun ja -yhteyksien päivittäminen sekä markkinointi Tietoliikenneyhteydet: edunvalvonta, kumppanuuksien etsiminen ja suunnitelmien laatiminen	Tehty / ei tehty Tehty / ei tehty Asiakasmäärän kehitys Vireillä olevia hankkeita: kyllä/ei	Tehty Tehty / jatkuva Asiakasmääristä ei ole tarkkaa tietoa saatavilla Kyllä
Parantaa erilaisissa elämäntilanteissa olevien henkilöiden työllistymismahdollisuuksia	Aktivointisuunnitelmat Työllisyysuunnitelmat	kunnan osarahoittama työmarkkinatuki €/asukas	16,2€ (v.2022) vuoden 2023 tietoa ei vielä saatavilla
Parantamaan valmentautujan valmiuksia hakeutua koulutukseen tai työhön	Osallisuuden vahvistaminen Osaamisen tunnistaminen	SOVARI PAR-vuosittilastointi AVI:lle	Tehty

Tulot ja menot	ta+muutos	toteutuma	poikkeama	ta-muutos	poikkeama %
Toimintatulot	202 660	286 602,75	-83 943		141,4
Toimintamenot	-715 345	-659 666,01	-55 679		92,2
Toimintakate	-512 685	-373 063,26	-139 622		72,8
Vyörytyserätulot		1 818,97	-1 819		
Vyörytyserämenot		-46 685,17	46 685		
Kate yhteensä	-512 685	-417 929,46	-94 756		81,5

Vesihuoltolaitos

Esitetään kohdassa 11. Eriytetyt tilinpäätökset.

8.2 Tuloslaskelmaosan toteutuminen

Toimintatuottoja (ulkoiset+sisäiset) oli 4 832 617 euroa, ne toteutuivat 117,5 prosenttisesti talousarvioon verrattuna ja pienenivät 2,2 % edelliseen vuoteen verrattuna. Sisäisiä toimintatuottoja kertyi 219 426 euroa vähemmän kuin edellisenä vuonna. Pienennys on ruoka- ja siivouspalveluiden sisäisessä myynnissä. Ikäihmisten palveluyksiköiden siirtyessä Hyvinvointialueelle ruokapalveluiden myyntituotot muuttuivat siltä osin sisäisestä myynnistä ulkoiseksi. Ulkoiset toimintatuotot kasvoivat 2,9 % (112 324 e). Kasvua oli erityisesti myyntituotoissa, tuissa ja avustuksissa ja muissa toimintatuotoissa. Tuet ja avustukset lisääntyivät uusien hankkeiden johdosta (erityisesti vesihuoltolaitos ja kuntakehittäminen). Sote kiinteistöjen vuokraaminen Hyvinvointialueelle lisäsi kiinteistöpalveluiden muissa toimintatuotoissa olevia vuokratuottoja. Muiden tilojen vuokratuotot kasvoivat 572 500 euroa. Maksutuotot pienenivät 555 000 euroa sosiaalitoimen maksujen loppuessa sen siirtyessä Hyvinvointialueelle.

Käyttötalouden toimintakulut (ulkoiset+sisäiset) toteutuivat 103,4 prosenttisesti talousarvioon verrattuna ja pienenivät edelliseen vuoteen 45,4 prosenttia sosiaali- ja pelastustoimen siirtyessä Hyvinvointialueelle. Toimintakulut pienenivät noin 10,9 milj.euroa edelliseen vuoteen verrattuna. Ulkoiset toimintakulut pienenivät 46,5 prosenttia (10,7 milj.e) edellisestä vuodesta.

Henkilöstömenot toteutuivat 103,3 prosenttisesti (ylitys 214 738 e). Henkilöstömenot ylittyivät eniten perusopetuksessa (130 000 e). Edelliseen vuoteen verrattuna henkilöstömenot pienenivät 31 % (noin 3 milj.€) sote henkilöstön siirtyessä Hyvinvointialueelle. Edelliseen vuoteen verrattuna henkilöstökulut nousivat sitovilla tehtävätasolla seuraavasti: yleishallinto 77 000, varhaiskasvatus 86 000, perusopetus 235 000, liikuntapalvelut 68 000, liikuntapaikat ja reitistöt 56 000, kuntakehittäminen ja työllisyys 160 000 ja vesihuoltolaitos 80 000 euroa. Luvut sisältävät myös hanketyöntekijät ja lomapalkkavaraukset kirjaukset. Muilla tehtävätasolla nousu jäi alle 35 tuhatta euroa tai nousua ei ollut.

Palvelujen ostot toteutuivat 107,0 prosenttia (ylitys 255 160 €) sekä 65 % pienempänä kuin edellisenä vuonna. Asiakaspalveluiden ostot pienenivät noin 7 milj.euroa, kun kunnan terveydenhuollon maksuosuudet siirtyivät Hyvinvointialueen menoiksi. Suurimmat nousut edelliseen vuoteen olivat asiantuntijapalveluiden ostoissa (140 000 e), rakennusurakoissa (176 000 e, vanhan terveyskeskuksen purku) ja rakennusten ja alueiden kunnossapidossa (82 000 e). Talousarvioon verrattuna palveluiden ostot ylittyivät eniten vesihuoltolaitoksessa (103 000 e) ja yleishallinnossa (78 000 e).

Aineet, tarvikkeet ja tavarahankinnat toteutuivat 99,5 prosenttia sekä 5,7 % suurempana kuin edellisenä vuonna. Sähkömenot kasvoivat 187 000 euroa edelliseen vuoteen verrattuna. Avustukset toteutuivat 88,1 % ja 236 000 euroa pienempänä kuin edellisenä vuonna sosiaalitoimen avustusten jäätyä pois talousarviosta. Muut toimintakulut toteutuivat 99 prosenttisesti ja noin 0,5 milj.euroa pienempänä kuin edellisenä vuonna. Vuonna 2022 muissa toimintakuluissa oli Aarian lainatakausmaksu.

Käyttötalouden sitovan tehtävätason ylityksiä on 129 435 euroa.

Valtuusto myönsi talousarviovuoden aikana käyttötalouteen nettona 238 000 euroa lisämäärärahoja. Suurin yksittäinen lisämääräraha oli 180 000 euroa budjetista pois jääneelle ympäristöterveydenhuollon maksuosuuksiin elinvoimalautakunnan hallinto- ja tukipalveluihin.

Toimintakate toteutui 96,1 prosenttisesti, 332 698 euroa pienempänä. Edelliseen vuoteen verrattuna toimintakate pieneni 56,8 prosenttia ja oli 10,8 milj. euroa pienempi kuin edellisellä vuonna.

Kunnan verotulo kertymä budjetoitiin talousarvion teon yhteydessä hyödyntäen kuntaliiton julkaisemaa verotuloennustekehikkoa ja edellisen vuoden (2022) tiedossa olevaa verotulo kertymää. Talousarvioon verrattuna verotulot toteutuivat 103,3 %, 205 698 euroa enemmän kuin arvio. Verotuloja kertyi 41 % (4,5 milj. euroa) vähemmän kuin edellisellä vuonna. Tuloveroa kertyi 360 301 euroa enemmän kuin talousarviossa ja 3,76 milj. euroa vähemmän kuin edellisellä vuonna. Yhteisö veroja tilitettiin 16 % (191 492 e) vähemmän kuin talousarviossa ja 43,3 % (768 764 e) vähemmän kuin edellisellä vuonna. Kuntaryhmän osuus verovuoden 2023 yhteisö verosta oli 23,91 prosenttia ja valtion 76,09 prosenttia. Verovuoden 2022 kuntaosuus oli 33,76 prosenttia. Kiinteistövero kertyi 103,1 %, 36 889 euroa enemmän kuin talousarviossa ja 1,3 % (15 510 e) enemmän kuin edellisellä vuonna.

Valtionosuudet maksetaan ns. yhden putken valtionosuutena, johon kuuluvat peruspalveluiden valtionosuus; yleinen, esi- ja perusopetuksen ja kulttuuripalveluiden valtionosuus sekä soteuudistuksen järjestelmämuutoksen tasaus ja vero menetyksen korvaus. Erillisenä eränä samassa yhteydessä peruspalveluiden valtionosuuden kanssa maksetaan opetus- ja kulttuuritoimen valtionosuudet. Valtionosuudet arvioitiin talousarvion teon yhteydessä Kuntaliiton ennakkolaskelmien mukaisesti. Valtionosuudet toteutuivat talousarvioon verrattuna 101,4 %, 53 854 euroa enemmän kuin oli budjetoitu. Peruspalveluiden valtionosuudet toteutuivat 57 814 euroa pienempänä ja opetus- ja kulttuuritoimen valtionosuudet 111 668 euroa suurempana kuin talousarviossa. Edelliseen vuoteen verrattuna valtionosuuksia kertyi 63,3 % (6,6 milj.euroa) vähemmän.

Rahoitustuotot toteutuivat 127 prosenttisesti ja rahoituskulut 102,7 prosenttisesti. Rahoituskuuluissa pitkäaikaisten talousarviolainojen korko menoihin myönnettiin 85 000 euron lisämääräraha. Rahoitustuotot ylittivät 2 934 ja rahoituskulut 3 195 euroa.

Vuosikate toteutui 143,2 prosenttia parempana kuin talousarviossa (591 990 euroa), mutta huononi edelliseen vuoteen verrattuna 22,6 prosenttia, 571 570 euroa. Vuosikatteen huononeminen johtui paitsi tuloja suuremmista menojen kasvusta myös edellisellä vuonna muissa rahoitustuotoissa olleesta Lapin Sairaanhoidopiirin ylijäämän palautuksesta (242 000 euroa).

Vuoden 2023 suunnitelman mukaisten poistojen määrä oli 900 152 euroa. Poistot ylittivät 50 152 euroa talousarvioon verrattuna. Poistot kasvoivat edelliseen vuoteen verrattuna 41 315 euroa.

Tilikauden tulos on 1 063 062,58 euroa. Tilikauden tulokseen on kirjattu poisto erot (29 547,87 e) ja vapaaehtoinen varaus (500 000 e). Tilikauden ylijäämä on 592 610,45 euroa. Taseen ylijäämä vuoden lopussa on 4 124 316,74 euroa.

Tuloslaskelmaosan toteutuminen

	Alkupeäinen talousarvio	Ta-muut.	Talousarvio muutosten jälk	Toteuma	Poikkeama	Poikk. %	Vuoden alusta ulkoiset	Vuoden alusta sisäiset
TUOSLASKELMA								
TOIMINTATUOTOT								
Myyntituotot	-2 064 709,00		-2 064 709,00	-2 429 598,66	364 889,66	117,67	-1 661 640,17	-767 958,49
Maksutuotot	-161 300,00		-161 300,00	-158 583,93	-2 716,07	98,32	-157 933,93	-650,00
Tuet ja avustukset	-433 976,00		-433 976,00	-651 174,72	217 198,72	150,05	-651 174,72	0,00
Muut toimintatuotot	-1 453 114,00		-1 453 114,00	-1 593 259,64	140 145,64	109,64	-1 531 868,31	-61 391,33
TOIMINTATUOTOT YH-TEENSÄ	-4 113 099,00		-4 113 099,00	-4 832 616,95	719 517,95	117,49	-4 002 617,13	-829 999,82
Valmistus omaan käyttöön	0,00		0,00	-38 227,92	38 227,92		-38 227,92	0,00
TOIMINTAKULUT								
Henkilöstökulut								
Palkat ja palkkiot	5 144 150,00	51 000	5 195 150,00	5 415 832,41	-220 682,41	104,25	5 378 934,06	36 898,35
Henkilösivukulut								
Eläkekulut	1 062 049,00		1 062 049,00	1 093 230,47	-31 181,47	102,94	1 093 230,47	0,00
Muut henkilösivukulut	222 180,00		222 180,00	185 053,69	37 126,31	83,29	185 053,69	0,00
Palvelujen ostot	3 445 886,00	203 000	3 648 886,00	3 904 045,57	-255 159,57	106,99	3 160 915,26	743 130,31
Aineet, tarvikkeet ja tav	1 664 650,00		1 664 650,00	1 656 085,44	8 564,56	99,49	1 630 607,26	25 478,18
Avustukset	246 950,00	5 000	251 950,00	221 886,86	30 063,14	88,07	221 886,86	0,00
Muut toimintakulut	658 711,00	-21 000	637 711,00	631 489,25	6 221,75	99,02	606 996,27	24 492,98
TOIMINTAKULUT YH-TEENSÄ	12 444 576,00	238 000	12 682 576,00	13 107 623,69	-425 047,69	103,35	12 277 623,87	829 999,82
TOIMINTAKATE	8 331 477,00	238 000	8 569 477,00	8 236 778,82	332 698,18	96,12	8 236 778,82	0,00
Verotulot	-6 300 000,00		-6 300 000,00	-6 505 698,46	205 698,46	103,27	-6 505 698,46	0,00
Valtionosuudet	-3 746 902,00		-3 746 902,00	-3 800 756,00	53 854,00	101,44	-3 800 756,00	0,00
Rahoitustuotot ja -kulut								
Korkotuotot	-800,00		-800,00	-5 404,16	4 604,16	675,52	-5 404,16	0,00
Muut rahoitustuotot	-10 000,00		-10 000,00	-8 329,83	-1 670,17	83,30	-8 329,83	0,00
Korkokulut	30 000,00	85 000	115 000,00	118 340,34	-3 340,34	102,90	118 340,34	0,00
Muut rahoituskulut	2 000,00		2 000,00	1 854,71	145,29	92,74	1 854,71	0,00
VUOSIKATE	-1 694 225,00	323 000	-1 371 225,00	-1 963 214,58	591 989,58	143,17	-1 963 214,58	0,00
Poistot ja arvonal								
Suunn.mukaiset poistot	850 000,00		850 000,00	900 152,00	-50 152,00	105,90	900 152,00	0,00
Sisäiset vyörytyserät								
Sisäiset vyörytystuotot	0,00			-1 478 784,31	1 478 784,31		-1 478 784,31	0,00
Sisäiset vyörytyskulut	0,00			1 478 784,31	-1 478 784,31		1 478 784,31	0,00
TILIKAUDEN TULOS	-844 225,00	323 000	-521 225,00	-1 063 062,58	541 837,58		-1 063 062,58	0,00
Poistoeron lis.(-)tai väh	-29 550,00		-29 550,00	-29 547,87	-2,13		-29 547,87	0,00
Varausten lis.(-)tai väh.	500 000,00		500 000,00	500 000,00	0,00		500 000,00	0,00
TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ (ALIJ)	-373 775,00	323 000	-50 775,00	-592 610,45	541 835,45		-592 610,45	0,00

Verotulojen erittely

Verotulot	Alkuperäinen talousarvio	Talousar- vio muutok- set	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteuma	Poikkeama €	Poik- keama %
Kunnan tulovero	3 900 000		3 900 000	4 260 301	360 301	109,2
Osuus yhteisöveron tuotosta	1 200 000		1 200 000	1 236 889	36 889	103,1
Kiinteistöverotulo	1 200 000		1 200 000	1 008 508	-191 492	84,0
Yhteensä	6 300 000	0	6 300 000	6 505 698	205 698	103,3

Maksuunpantu kunnallisvero	Tulovero- prosentti	Kunnallisveroa vastaava verotettava tulo 1000 €	Muutos %
Verovuosi 2017	21,5	32 382	0,6
Verovuosi 2018	21,5	32 947	1,7
Verovuosi 2019	21,5	34 939	6,0
Verovuosi 2020	21,5	35 679	2,1
Verovuosi 2021	21,5	36 260	1,6
Verovuosi 2022	21,5	38 349	5,8
Verovuosi 2023 ennakko	8,86	38 650	

Valtionosuuksien erittely

Valtionosuudet	Alkuperäinen talousarvio	Talousar- vio muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteuma	Poikkeama €	Poik- keama %
Kunnan peruspalveluiden vos	3 186 145		3 186 145	3 138 462	-47 683	98,5
Verotuloihin perustuva tasaus	38 821		38 821	46 629	7 808	120,1
Verotulomenetyst. kompens.	462 287		462 287	444 348	-17 939	96,1
Opetus- ja kulttuuritoimen muut	59 649		59 649	171 317	111 668	287,2
Yhteensä	3 746 902	0	3 746 902	3 800 756	53 854	101,4

8.3 Investointien toteutuminen

Valtuusto päätti 11.12.2023 § 82 useista investointibudjetin sitovan osatehtävätason keskinäisistä määrärahasiirroista. Siirroilla katettiin palveluasumisyksikkö Metsäniityn viimeisten maksuerien maksu urakoitsijalle (273 000 e).

Sitovuustasolle 802 muu aineellinen omaisuus siirrettiin kohdasta 863 Yleiset alueet 30 000 euron (alkuperäinen ta 50 000 e) lisämääräraha maanhankintaan. Vuoden aikana toteutui kuitenkin vain yksi 12 500 euron maan osto. Maanmyyntiin oli varattu 33 000 euroa, toteuma oli 4 336 euroa. Sitovuustaso alittui 38 836 euroa.

Sitovuustasolla 803 aineettomat hyödykkeet kohdassa toteutui uuden Talgraf Accuna taloussuunnitteluohjelman hankinta, Facta Väestön palvelinvaihto sekä ARC-ohjelmiston hankinta. Tiedonhallinta ohjelman hankintapäätös tehtiin, mutta hankinta siirtyi vuodelle 2024. Sitova taso alittui 30 618 euroa.

Sitovuustasolla 817 muut osakkeet ja osuudet ei ollut määrärahavarausta. Valtuusto myönsi 27.10.2023 § 62 määrärahan yhden Monetra Oy:n osakkeen (1 290 e) ostoon. Kohtaan on kirjattu myös Nordea Oyj:n ja Metsäliiton osakkeiden arvomuutos. Sitovuustaso ylittyi 277 euroa.

Sitovuustasolla 831 sivistystoimen irtain käyttöomaisuus oli määrärahavaraus varhaiskasvatuksen kalustohankintoihin (30 500 e). Hankkeen avulla hankittiin päiväkodin eri ryhmiin mm. normaalikorkuiset pöydät ja tuolit sekä henkilökunnalle sähkötyöpöydät ja työtuoleja. Sitovuustaso alittui 5 128 euroa.

Sitovuustasolla 840 elinvoiman irtain käyttöomaisuus oli alkuperäinen määrärahavaraus siirrettävän varavoimakoneen sekä yhden soppatykin hankintaa varten (90 000 e). Kohteesta siirrettiin kuitenkin 65 000 euroa muuhun talonrakennukseen ja toteutettiin vain soppatykin hankinta poikkeusolojen ruoanjakelun turvaamiseksi. Sitovuustaso alittui 6 934 euroa.

Sitovuustasolla 851 muu talonrakennus oli varattu raha kirjaston sisäilman parantamiseen ja lattian uusimiseen, alakoulun varaston rakentamiseen sekä uuden päiväkotien/esikoulun suunnitteluun. Alakoulun varaston rakentaminen ei toteutunut. Palveluasumisyksikkö Marjapaikan viimeisten maksuerien maksu toteutui kesällä 2023 ja siihen tarvittava määräraha saatiin määrärahasiirroilla muilta hankkeilta (kvalt 11.12.2023 § 82). Lisäksi alkuperäisen talonrakennuksen hankesuunnitelmasta poiketen rakennettiin palveluyksikkö Marjapaikkaan terveydenhuollon arkisto vuokrattavaksi Lapin Hyvinvointialueelle. Sitovuustaso alittui 58 234 euroa.

Sitovuustasolla 860 liikenneväylät oli määrärahavaraus kaavateiden saneeraukseen 50 000 euroa sekä Ojustien ja Koulutien pyörätien suunnitteluun 10 000 euroa. Kaavateiden saneeraus ei toteutunut ja määräraha siirrettiin muuhun talonrakennukseen. Pyörätie hanke jäi kesken ja sitovuustaso alittui 8 098 euroa.

Sitovuustasolla 862 liikunta-alueet oli varattu määräraha ampumaradan kunnostukseen 40 000 euroa. Hanke jäi toteutumatta.

Sitovuustasolla 863 yleiset alueet oli varattuna raha ulkoilureittien investointeihin (mm. siltojen rakentamista ja reittien sorastamista), Jerisjoen suun ja Muonionjärven alueen vesiväylän kehittämiseen sekä Onnellisia luonnossa ja reittiohjelma-hankkeisiin. Vesistöjen kunnostushanke ei toteutunut. Sitovuustason netto alittui 2 479 euroa.

Sitovuustasolla 880 ja 882 vesi- ja viemärlaitos oli varaus Muonion ja Oloksen vesihuoltolaitoksen perusparannukseen 100 000 euroa, Muonion vesihuollon kehittämissuunnitelman laatimiseen 132 500 euroa, aidan rakentaminen vedenottamon ympärille 20 000 euroa sekä yhden roottorin hankintaan kirkonkylän viemärlaitokselle 50 000 euroa. Hankkeista toteutui roottorin hankinta.

Sitovuustasolla 890 kaavoitus oli varattuna raha kirkonkylän ja Ylläksen osayleiskaavoitusta varten. Hankkeelle siirrettiin lisämääräraha 15 000 euroa yleisistä alueista. Sitovuustaso alittui 2 581 euroa.

Onnellisia luonnossa-hankkeeseen vuonna 2022 kirjattu liian suuri tulo-odotus 17 406,73 euroa poistettiin saatavista ja kirjattiin hankkeen nettomenoksi.

Investointien brutto toteutuma on 52,9 % ja netto toteutuma 78,4 %. Nettototeuma on suurempi kuin brutto, koska Onnellisia luonnossa-hankkeen tulo-odotusta piti pienentää.

8104/Maa- ja vesialueet
Hanke 150/maanosto/Maanmyynti

	Talousarvion määräraha	Määrärahan muutos	Talousarvio + muutokset	Toteuma 2023	Poikkeama	Aikaisemmat kustannukset	Kustannukset yhteensä
Menot	-50 000	-30 000	-80 000	-12 500,00	-67 500		-12 500,00
Tulot	33 000	0	33 000	4 336,00	28 664		4 336,00
Netto	-17 000	-30 000	-47 000	-8 164,00	-38 836		-8 164,00

8106/Aineeton käyttöomaisuus
Hanke 154/Ohjelmistot

	Talousarvion määräraha	Määrärahan muutos	Talousarvio + muutokset	Toteuma 2023	Poikkeama	Aikaisemmat kustannukset	Kustannukset yhteensä
Menot	-50 200	0	-50 200	-19 581,57	-30 618		-19 581,57
Tulot							
Netto	-50 200	0	-50 200	-19 581,57	-30 618		-19 581,57

8117/Muut osakkeet ja osuudet
Hanke 152/osakkeiden osto/myynti

	Talousarvion määräraha	Määrärahan muutos	Talousarvio + muutokset	Toteuma 2023	Poikkeama	Aikaisemmat kustannukset	Kustannukset yhteensä
Menot	0	-1 290	-1 290	-1 706,20	416		-1 706,20
Tulot	0	0	0	139,29	-139		139,29
Netto	0	-1 290	-1 290	-1 566,91	277		-1 566,91

8302 Sivistysltk irtain omaisuus
Hanke 164/Varhaiskasvatuksen kalusto

	Talousarvion määräraha	Määrärahan muutos	Talousarvio + muutokset	Toteuma 2023	Poikkeama	Aikaisemmat kustannukset	Kustannukset yhteensä
Menot	-30 500	0	-30 500	-25 372,20	-5 128		-25 372,20
Tulot							
Netto	-30 500	0	-30 500	-25 372,20	-5 128		-25 372,20

8400 Elinvoimalautakunta
Hanke 179/Varavoimakone

	Taloussarvion määräraha	Määrärahan muutos	Taloussarvio + muutokset	Toteuma 2023	Poikkeama	Aikaisemmat kustannukset	Kustannukset yhteensä
Menot	-90 000	65 000	-25 000	-18 066,00	-6 934		-18 066,00
Tulot							
Netto	-90 000	65 000	-25 000	-18 066,00	-6 934		-18 066,00

8415 Muu talonrakennus
Hanke 203/Kirjasto

	Taloussarvion määräraha	Määrärahan muutos	Taloussarvio + muutokset	Toteuma 2023	Poikkeama	Aikaisemmat kustannukset	Kustannukset yhteensä
Menot	-60 000	0	-60 000	-32 719,13	-27 281		-32 719,13
Tulot							
Netto	-60 000	0	-60 000	-32 719,13	-27 281		-32 719,13

Hanke 214/Marjapaikka arkisto

Menot	0	0	0	-33 135,77	33 136		-33 135,77
Tulot							
Netto	0	0	0	-33 135,77	33 136		-33 135,77

Hanke 215/Marjapaikan kunnostusta

Menot	0	0	0	-11 315,12	11 315		-11 315,12
Tulot							
Netto	0	0	0	-11 315,12	11 315		-11 315,12

Hanke 216/Päiväkoti+esikoulu

Menot	-40 000	0	-40 000	-15 129,22	-24 871		-15 129,22
Tulot							
Netto	-40 000	0	-40 000	-15 129,22	-24 871		-15 129,22

Hanke 219/Alakoulu

Menot	-35 000	0	-35 000	0,00	-35 000		0,00
Tulot							
Netto	-35 000	0	-35 000	0,00	-35 000		0,00

Hanke 230/Palveluasumisyksikkö

Menot	0	-290 000	-290 000	-274 467,25	-15 533		-274 467,25
Tulot							
Netto	0	-290 000	-290 000	-274 467,25	-15 533		-274 467,25

8425 Liikenneväylät

Hanke 312/Kaavateiden rakentaminen

	Taloussarvion määräraha	Määrärahan muutos	Taloussarvio + muutokset	Toteuma 2023	Poikkeama	Aikaisemmat kustannukset	Kustannukset yhteensä
Menot	-50 000	50 000	0	0	0		
Tulot							
Netto	-50 000	50 000	0	0	0		

Hanke 314/Ojustien ja Koulutien pyörätie

Menot	-10 000	0	-10 000	-1 902,00	-8 098		-1 902,00
Tulot							
Netto	-10 000	0	-10 000	-1 902,00	-8 098		-1 902,00

8440 Liikunta-alueet

Hanke 517/Ulkokuntosalin rakentaminen

	Talousarvion määräraha	Määrärahan muutos	Talousarvio + muutokset	Toteuma 2023	Poikkeama	Aikaisemmat kustannukset	Kustannukset yhteensä
Menot	-16 000	0	-16 000	0,00	-16 000		0,00
Tulot	5 440	0	5 440	6 850,00	-1 410		6 850,00
Netto	-10 560	0	-10 560	6 850,00	-17 410		6 850,00

8450 Yleiset alueet	Talousarvion määräraha	Määrärahan muutos	Talousarvio + muutokset	Toteuma 2023	Poikkeama	Aikaisemmat kustannukset	Kustannukset yhteensä
Hanke 509/Ulkoilureittien suunn ja raken							
Menot	-100 000	45 000	-55 000	-81 190,59	26 191		-81 190,59
Tulot							
Netto	-100 000	45 000	-55 000	-81 190,59	26 191		-81 190,59

Hanke 514/Onnellisia luonnossa-hanke	Talousarvion määräraha	Määrärahan muutos	Talousarvio + muutokset	Toteuma 2023	Poikkeama	Aikaisemmat kustannukset	Kustannukset yhteensä
Menot	-84 000	0	-84 000	-5 419,09	-78 581		-5 419,09
Tulot	58 800	0	58 800	-17 406,73	76 207		-17 406,73
Netto	-25 200	0	-25 200	-22 825,82	-2 374		-22 825,82

Hanke 553/Reittiohjelma-hanke	Talousarvion määräraha	Määrärahan muutos	Talousarvio + muutokset	Toteuma 2023	Poikkeama	Aikaisemmat kustannukset	Kustannukset yhteensä
Menot	-160 000	0	-160 000	-2 741,00	-157 259		-2 741,00
Tulot	128 000	0	128 000	0,00	128 000		0,00
Netto	-32 000	0	-32 000	-2 741,00	-29 259		-2 741,00

Hanke554/Vesistöjen kunnostushanke	Talousarvion määräraha	Määrärahan muutos	Talousarvio + muutokset	Toteuma 2023	Poikkeama	Aikaisemmat kustannukset	Kustannukset yhteensä
Menot	-50 000	35 000	-15 000	0,00	-15 000		0,00
Tulot	25 000	0	25 000	0,00	25 000		0,00
Netto	-25 000	35 000	10 000	0,00	10 000		0,00

Hanke 555/Matonesupaikka	Talousarvion määräraha	Määrärahan muutos	Talousarvio + muutokset	Toteuma 2023	Poikkeama	Aikaisemmat kustannukset	Kustannukset yhteensä
Menot	-20 000	0	-20 000	-6 959,56	-13 040		-6 959,56
Tulot							
Netto	-20 000	0	-20 000	-6 959,56	-13 040		-6 959,56

Hanke 556/Kirkonkylä hulevesiviemäri	Talousarvion määräraha	Määrärahan muutos	Talousarvio + muutokset	Toteuma 2023	Poikkeama	Aikaisemmat kustannukset	Kustannukset yhteensä
Menot	0	0	0	-10 962,00	10 962		-10 962,00
Tulot							
Netto	0	0	0	-10 962,00	10 962		-10 962,00

8470 Vesilaitos	Talousarvion määräraha	Määrärahan muutos	Talousarvio + muutokset	Toteuma 2023	Poikkeama	Aikaisemmat kustannukset	Kustannukset yhteensä

Hanke 803/Muonion ja Oloksen vesihuolto	Talousarvion määräraha	Määrärahan muutos	Talousarvio + muutokset	Toteuma 2023	Poikkeama	Aikaisemmat kustannukset	Kustannukset yhteensä
Menot	-50 000	55 000	5 000	-2 731,45	7 731		-2 731,45
Tulot							
Netto	-50 000	55 000	5 000	-2 731,45	7 731		-2 731,45

Hanke 804/Paloaseman vesihuoltolinja	Talousarvion määräraha	Määrärahan muutos	Talousarvio + muutokset	Toteuma 2023	Poikkeama	Aikaisemmat kustannukset	Kustannukset yhteensä
Menot	0	0	0	-405,00	405		-405,00
Tulot							
Netto	0	0	0	-405,00	405		-405,00

Hanke 812/Vedenottamon rakentaminen	Talousarvion määräraha	Määrärahan muutos	Talousarvio + muutokset	Toteuma 2023	Poikkeama	Aikaisemmat kustannukset	Kustannukset yhteensä
Menot	-20 000	0	-20 000	-2 630,23	-17 370		-2 630,23
Tulot							
Netto	-20 000	0	-20 000	-2 630,23	-17 370		-2 630,23

Hanke 831/Vesihuollon kehittämissuunn.

Menot	-132 500	0	-132 500	0,00	-132 500		0,00
Tulot	132 500	0	132 500	0,00	132 500		0,00
Netto	0	0	0	0,00	0		0,00

8480
Viemärlaitos

Talousarvion määräraha	Määrärahan muutos	Talousarvio + muutokset	Toteuma 2023	Poikkeama	Aikaisemmat kustannukset	Kustannukset yhteensä
------------------------	-------------------	-------------------------	--------------	-----------	--------------------------	-----------------------

Hanke 803/Muonion ja Oloksen vesihuolto

Menot	-50 000	45 000	-5 000	-544,09	-4 456		-544,09
Tulot							
Netto	-50 000	45 000	-5 000	-544,09	-4 456		-544,09

Hanke 815/Kirkonkylän puhdistamo

Menot	-52 000	0	-52 000	-53 663,40	1 663		-53 663,40
Tulot							
Netto	-52 000	0	-52 000	-53 663,40	1 663		-53 663,40

8490Kaavoitus

Hanke 890/Keskustan asemakaava

	Talousarvion määräraha	Määrärahan muutos	Talousarvio + muutokset	Toteuma 2023	Poikkeama	Aikaisemmat kustannukset	Kustannukset yhteensä
Menot	-10 000	-15 000	-25 000	-22 419,50	-2 581		-22 419,50
Tulot							
Netto	-10 000	-15 000	-25 000	-22 419,50	-2 581		-22 419,50

KAIKKI YHTEENSÄ

Hankinnat yht.	-1 200 200	-1 290	-1 201 490	-635 560,37	-565 930		-635 560,37
Avustukset yht.	349 740	0	349 740	-10 556,73	360 297		-10 556,73
Myyntit yht.	33 000	0	33 000	4 475,29	28 525		4 475,29
Investoinnit netto	-817 460	-1 290	-818 750	-641 641,81	-177 108		-641 641,81

8.4 Rahoitusosan toteutuminen

Vuosikatteella pystyttiin kattamaan poistot sekä nettoinvestoinnit; toiminnan ja investointien rahavirta.

Tulorahoituksen korjauserissä vuosikatetta on oikaistu käyttötalouden myyntivoitoksi kirjattujen tontinmyyntitulojen verran. Back-Tolonen Oy:lle myytiin liiketontti.

Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustuloissa on tontinmyyntitulot nettona (62 064 euroa), myynnin yhteydessä taseesta poistetut maa-arvot (4 336 euroa) sekä osakkeiden arvonorjaukset (139,29 euroa).

Antolainoissa valtuusto myönsi 31.10.2022 § 56 Hööli ry:lle antolainan (5 650 euroa), mutta lainan nosto siirtyi vuodelle 2023. Hööli ry maksoi antolainan takaisin vuoden 2023 aikana.

Ottolainojen nettomäärä pieneni 1 107 500 euroa, pitkäaikaisia lainoja lyhennettiin 707 500 euroa ja lyhytaikaisia 400 000 euroa.

RAHOITUSLASKELMA	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvio muutokset	Talousarvio muut.jälkeen	Toteuma 2023	Poikkeama 2023
Toiminnan rahavirta					
Vuosikate	1 694 225,00	-323 000,00	1 371 225,00	1 963 214,58	-591 989,58
Tulorahoituksen korjauserät	0,00			-62 064,00	62 064,00
Investointien rahavirta					
Investointimenot	-1 200 200,00	-1 290,00	-1 201 490,00	-635 560,37	-565 929,63
Rah.osuudet invest. menoihin	299 740,00	50 000,00	349 740,00	-10 556,73	360 296,73
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	33 000,00	0,00	33 000,00	66 539,29	-33 539,29
Investoinnit netto	-867 460,00	48 710,00	-818 750,00	-579 577,81	-239 172,19
Toiminnan ja invest. rahavirta	826 765,00	-274 290,00	552 475,00	1 321 572,77	-769 097,77
Rahoituksen rahavirta					0,00
Antolainojen muutokset					0,00
Antolainojen lisäykset	0,00			-5 650,00	5 650,00
Antolainojen vähennykset	0,00			5 650,00	-5 650,00
Lainakannan muutokset					0,00
Pitkäaikaisten lainojen vähenn	-707 500,00		-707 500,00	-707 500,00	0,00
Lyhytaikaisten lainojen lisäys	0,00		0,00	2 600 000,00	-2 600 000,00
Lyhytaikaisten lainojen vähenn	0,00		0,00	-3 000 000,00	3 000 000,00
Muut maksuvalmiuden muutokset					
Saamisten muutos	50 000,00		50 000,00	199 678,65	-149 678,65
Korottomien velkojen muutos	0,00		0,00	-420 892,42	420 892,42
Rahoituksen rahavirta	-657 500,00		-657 500,00	-1 328 713,77	671 213,77
RAHAVAROJEN MUUTOS	169 265,00		169 265,00	-7 141,00	176 406,00
RAHAVAROJEN MUUTOS	0,00		0,00	7 141,00	-7 141,00
RAHAVAROJEN MUUTOS	0,00		0,00	7 141,00	-7 141,00

8.5 Yhteenveto määrärahojen ja tuloarvioiden toteutumisesta Käyttötalous

Käyttötalouden sitova taso on tehtävätason toimintakate (toimintamenot – toimintatulot).

Toimintakate (netto)	Talousarvio + muutok- set	Toteuma 1.1.-31.12.2023	Jäljellä	%	Ta-muut. määrä
Vaalit	-6 250	-2 430,00	-3 820	38,90	0
Tarkastustoimi	-16 452	-21 341,93	4 890	129,70	-8 000
Yleishallinto/Hallinto- ja talouspalvelut	-920 014	-946 000,61	25 987	102,80	-50 000
Maaseututoimi	-24 861	-24 763,04	-98	99,60	0
Sivistys/Hallinto- ja tukipalvelut	-158 611	-166 720,83	8 110	105,10	-25 000
Varhaiskasvatus	-1 307 430	-1 339 158,34	31 728	102,40	0
Perusopetus	-2 742 825	-2 767 958,91	25 134	100,90	25 000
Lukio	-671 990	-651 391,15	-20 599	96,90	0
Kansalaisopisto	-111 825	-117 234,45	5 409	104,80	0
Kirjasto- ja kulttuuripalvelut	-216 301	-238 448,25	22 147	110,20	0
Nuorisopalvelut	-167 819	-173 848,72	6 030	103,60	0
Liikuntapalvelut	-149 524	-122 521,85	-27 002	81,90	0
Elinvoim/Hallinto- ja tukipalvelut	-384 408	-383 806,08	-602	99,80	-180 000
Rakennustarkastuspalvelut	-84 464	-78 103,73	-6 360	92,50	-21 000
Ravitsemus- ja siisteyspalvelut	9 352	136 560,03	-127 208	1 460,20	0
Kiinteistö- ja tiepalvelut	-880 217	-727 474,71	-152 742	82,60	21 000
Liikuntapaikat ja reitistöt	-293 099	-290 769,57	-2 329	99,20	0
Kuntakehitt. Ja työllisyyspalvelut	-512 685	-373 063,26	-139 622	72,80	0
Vesihuoltolaitos	69 946	51 696,58	18 249	73,90	0
Toimintakate yhteensä	-8 569 477	-8 236 778,82	-332 698	96,10	-238 000

Tuloslaskelma

Tuloslaskelmaosan sitova erä on rahoituserät nettotasolla.

	Alkuperäinen	Talousarvio	Talousarvio	Toteuma	Poikkeama	Poikk.
	talousarvio	muutokset	muutosten		€	%
			jälkeen			
Rahoitustuotot ja						
-kulut netto	-21 200	-85 000	-106 200,00	-106 460,72	260,72	100,2

Rahoitusosa

Rahoitusosan sitovat erät ovat antolainat ja ottolainat nettotasolla.

	Alkuper. ta	Ta-muutoks	Ta muut. jälk.	Toteutuma	Poikkeama
Antolainat					
Antolainojen lis.	0		0	-5 650,00	5 650
Antolainojen väh.	0		0	5 650,00	5 650
Antolainat netto	0		0	0	0
Ottolainat					
Pitkäaik.lain.lis.	0	0	0	0	0
Pitkäaik.lain.väh.	-707 500	0	-707 500	-707 500	0
Lyhytaik.lain.muut	0	0	0	-400 000	400 000
Ottolainat netto	-707 500	0	-707 500	-1 107 500	400 000

Investoinnit

Investoinnit ovat sitovia hankeryhmittäin osatehtävätasolla nettona.

		Alkuper. Talousarvio	TA- muutos	TA muutosten jälkeen	Toteuma 2023	Poikkeama	Poikk %
802	MUU AINEELLINEN OMAISUUS						
150	Maanosto/Maanmyynti						
*	Hankinnat yht.	-50 000	-30 000	-80 000	-12 500,00	-67 500	15,60
*	Myynnit yht.	33 000	0	33 000	4 336,00	28 664	13,10
	Investoinnit netto	-17 000	-30 000	-47 000	-8 164,00	-38 836	17,40
802	MUU AINEELLINEN OMAISUUS YHT.						
*	Hankinnat yht.	-50 000	-30 000	-80 000	-12 500,00	-67 500	15,60
*	Myynnit yht.	33 000	0	33 000	4 336,00	28 664	13,10
	Investoinnit netto	-17 000	-30 000	-47 000	-8 164,00	-38 836	17,40
803	AINEETTOMAT HYÖDYKKEET	0					
*	Hankinnat yht.	-50 200	0	-50 200	-19 581,57	-30 618	39,00
	Investoinnit netto	-50 200	0	-50 200	-19 581,57	-30 618	39,00
803	AINEETTOMAT HYÖDYKKEET YHT.						
*	Hankinnat yht.	-50 200	0	-50 200	-19 581,57	-30 618	39,00
	Investoinnit netto	-50 200	0	-50 200	-19 581,57	-30 618	39,00
817	MUUT OSAKKEET JA OSUUDET						
*	Hankinnat yht.	0	-1 290	-1 290	-1 706,20	416	132,30
*	Myynnit yht.	0	0	0	139,29	-139	0,00
	Investoinnit netto	0	-1 290	-1 290	-1 566,91	277	121,50
817	MUUT OSAKKEET JA OSUUDET YHT.						
*	Hankinnat yht.	0	-1 290	-1 290	-1 706,20	416	132,30
*	Myynnit yht.	0	0	0	139,29	-139	0,00
	Investoinnit netto	0	-1 290	-1 290	-1 566,91	277	121,50
831	IRTAIN KÄYTTÖOMAISUUS						
*	Hankinnat yht.	-30 500	0	-30 500	-25 372,20	-5 128	83,20
	Investoinnit netto	-30 500	0	-30 500	-25 372,20	-5 128	83,20
831	IRTAIN KÄYTTÖOMAISUUS YHT.						
*	Hankinnat yht.	-30 500	0	-30 500	-25 372,20	-5 128	83,20
	Investoinnit netto	-30 500	0	-30 500	-25 372,20	-5 128	83,20
840	TEKNINEN LAUTAKUNTA						
*	Hankinnat yht.	-90 000	65 000	-25 000	-18 066,00	-6 934	72,30
	Investoinnit netto	-90 000	65 000	-25 000	-18 066,00	-6 934	72,30
840	TEKNINEN LAUTAKUNTA YHT.						
*	Hankinnat yht.	-90 000	65 000	-25 000	-18 066,00	-6 934	72,30
	Investoinnit netto	-90 000	65 000	-25 000	-18 066,00	-6 934	72,30
851	MUU TALONRAKENNUS						
203	Kirjasto						
*	Hankinnat yht.	-60 000	0	-60 000	-32 719,13	-27 281	54,50
	Investoinnit netto	-60 000	0	-60 000	-32 719,13	-27 281	54,50
214	Marjapaikka arkisto						
*	Hankinnat yht.	0	0	0	-33 135,77	33 136	0,00
	Investoinnit netto	0	0	0	-33 135,77	33 136	0,00

		Alkuper. Talousarvio	TA- muutos	TA muutosten jälkeen	Toteuma 2023	Poikkeama	Poikk %
215	Marjapaikan kunnostusta						
*	Hankinnat yht.	0	0	0	-11 315,12	11 315	0,00
	Investoinnit netto	0	0	0	-11 315,12	11 315	0,00
216	Päiväkoti+esikoulu						
*	Hankinnat yht.	-40 000	0	-40 000	-15 129,22	-24 871	37,80
	Investoinnit netto	-40 000	0	-40 000	-15 129,22	-24 871	37,80
219	Alakoulu						
*	Hankinnat yht.	-35 000	0	-35 000	0,00	-35 000	0,00
	Investoinnit netto	-35 000	0	-35 000	0,00	-35 000	0,00
230	Palveluasumisyksikkö						
*	Hankinnat yht.	0	-290 000	-290 000	-274 467,25	-15 533	94,60
	Investoinnit netto	0	-290 000	-290 000	-274 467,25	-15 533	94,60
851	MUU TALONRAKENNUS YHT.						
*	Hankinnat yht.	-135 000	-290 000	-425 000	-366 766,49	-58 234	86,30
	Investoinnit netto	-135 000	-290 000	-425 000	-366 766,49	-58 234	86,30
860	Liikenneväylät						
312	Kaavateiden rakentaminen						
	Hankinnat yht	-50 000	50 000	0	0	0	0
	Investoinnit netto	-50 000	50 000	0	0	0	0
314	Ojustien ja Koulutien pyörätie						
*	Hankinnat yht.	-10 000	0	-10 000	-1 902,00	-8 098	19,00
	Investoinnit netto	-10 000	0	-10 000	-1 902,00	-8 098	19,00
860	LIIKENNEVÄYLÄT YHT.						
*	Hankinnat yht.	-60 000	50 000	-10 000	-1 902,00	-8 098	19,00
	Investoinnit netto	-60 000	50 000	-10 000	-1 902,00	-8 098	19,00
862	LIIKUNTA-ALUEET						
517	Ulkokuntosalin rakentaminen						
*	Hankinnat yht.	-16 000	0	-16 000	0,00	-16 000	0,00
*	Avustukset yht.	5 440	0	5 440	6 850,00	-1 410	125,90
	Investoinnit netto	-10 560	0	-10 560	6 850,00	-17 410	-64,90
518	Ampumaradan kunnostus						
*	Hankinnat yht.	-40 000	40 000	0	0,00	0	0,00
	Investoinnit netto	-40 000	40 000	0	0,00	0	0,00
862	LIIKUNTA-ALUEET YHT.						
*	Hankinnat yht.	-56 000	40 000	-16 000	0,00	-16 000	0,00
*	Avustukset yht.	5 440	0	5 440	6 850,00	-1 410	125,90
	Investoinnit netto	-50 560	40 000	-10 560	6 850,00	-17 410	-64,90
863	YLEISET ALUEET						
509	Ulkoilureittien suunn ja raken						
*	Hankinnat yht.	-100 000	45 000	-55 000	-81 190,59	26 191	147,60
	Investoinnit netto	-100 000	45 000	-55 000	-81 190,59	26 191	147,60
514	Onnellisia Luonnossa-hanke						
*	Hankinnat yht.	-84 000	0	-84 000	-5 419,09	-78 581	6,50
*	Avustukset yht.	58 800	0	58 800	-17 406,73	76 207	-29,60
	Investoinnit netto	-25 200	0	-25 200	-22 825,82	-2 374	90,60
553	Reittiohjelma-hanke						
*	Hankinnat yht.	-160 000	0	-160 000	-2 741,00	-157 259	1,70
*	Avustukset yht.	128 000	0	128 000	0,00	128 000	0,00
	Investoinnit netto	-32 000	0	-32 000	-2 741,00	-29 259	8,60
554	Vesistöjen kunnostushanke						
*	Hankinnat yht.	-50 000	35 000	-15 000	0,00	-15 000	0,00

*	Avustukset yht.	-25 000	50 000	25 000	0,00	25 000	0,00
	Investoinnit netto	-25 000	15 000	10 000	0,00	10 000	0,00
		Alkuper.	TA	TA muutos-	Toteuma	Poikkeama	Poikk
		Talousarvio	muutos	ten	2023		%
				jälkeen			
555	Matonpesupaikka						
*	Hankinnat yht.	-20 000	0	-20 000	-6 959,56	-13 040	34,80
	Investoinnit netto	-20 000	0	-20 000	-6 959,56	-13 040	34,80
556	Kirkonkylän hulevesiviemäri						
*	Hankinnat yht.	0	0	0	-10 962,00	10 962	0,00
	Investoinnit netto	0	0	0	-10 962,00	10 962	0,00
863	YLEISET ALUEET YHT.						
*	Hankinnat yht.	-414 000	80 000	-334 000	-107 272,24	-226 728	32,10
*	Avustukset yht.	161 800	50 000	211 800	-17 406,73	229 207	-8,20
	Investoinnit netto	-252 200	130 000	-122 200	-124 678,97	2 479	102,00
880	VESILAITOS						
803	Muonion ja Oloksen vesihuoltol						
*	Hankinnat yht.	-50 000	55 000	5 000	-2 731,45	7 731	-54,60
	Investoinnit netto	-50 000	55 000	5 000	-2 731,45	7 731	-54,60
804	Paloaseman vesihuoltolinja						
*	Hankinnat yht.	0	0	0	-405,00	405	0,00
	Investoinnit netto	0	0	0	-405,00	405	0,00
*	Hankinnat yht.	-20 000	0	-20 000	-2 630,23	-17 370	13,20
	Investoinnit netto	-20 000	0	-20 000	-2 630,23	-17 370	13,20
831	Vesihuollon kehittämissuunn.						
*	Hankinnat yht.	-132 500	0	-132 500	0,00	-132 500	0,00
*	Avustukset yht.	132 500	0	132 500	0,00	132 500	0,00
	Investoinnit netto	0	0	0	0,00	0	0,00
880	VESILAITOS YHT.						
*	Hankinnat yht.	-202 500	55 000	-147 500	-5 766,68	-141 733	3,90
*	Avustukset yht.	132 500	0	132 500	0,00	132 500	0,00
	Investoinnit netto	-70 000	55 000	-15 000	-5 766,68	-9 233	38,40
882	VIEMÄRILAITOS						
803	Muonion ja Oloksen vesihuoltol						
*	Hankinnat yht.	-50 000	45 000	-5 000	-544,09	-4 456	10,90
	Investoinnit netto	-50 000	45 000	-5 000	-544,09	-4 456	10,90
815	Kirkonkylän puhdistamo						
*	Hankinnat yht.	-52 000	0	-52 000	-53 663,40	1 663	103,20
	Investoinnit netto	-52 000	0	-52 000	-53 663,40	1 663	103,20
882	VIEMÄRILAITOS YHT.						
*	Hankinnat yht.	-102 000	45 000	-57 000	-54 207,49	-2 793	95,10
	Investoinnit netto	-102 000	45 000	-57 000	-54 207,49	-2 793	95,10
890	KAAVOITUS						
890	Keskustan asemakaava						
*	Hankinnat yht.	-10 000	-15 000	-25 000	-22 419,50	-2 581	89,70
	Investoinnit netto	-10 000	-15 000	-25 000	-22 419,50	-2 581	89,70
890	KAAVOITUS YHT.						
*	Hankinnat yht.	-10 000	-15 000	-25 000	-22 419,50	-2 581	89,70
	Investoinnit netto	-10 000	-15 000	-25 000	-22 419,50	-2 581	89,70
	KAIKKI YHTEENSÄ						
*	Hankinnat yht.	-1 200 200	-1 290	-1 201 490	-635 560,37	-565 930	52,90
*	Avustukset yht.	299 740	50 000	349 740	-10 556,73	360 297	-3,00
*	Myynnit yht.	33 000	0	33 000	4 475,29	28 525	13,60

	Investoinnit netto	-867 460	-48 710	-818 750	-641 641,81	-177 108	78,40
--	---------------------------	-----------------	----------------	-----------------	--------------------	-----------------	--------------

9 Tilinpäätöslaskelmat

9.1 Tuloslaskelma

	2023	2022
TOIMINTATUOTOT		
Myyntituotot	1 661 640,17	1 463 909,96
Maksutuotot	157 933,93	712 709,86
Tuet ja avustukset	651 174,72	503 345,17
Muut toimintatuotot	1 531 868,31	1 210 328,29
TOIMINTATUOTOT YHTEENSÄ	4 002 617,13	3 890 293,28
Valmistus omaan käyttöön	38 227,92	0
TOIMINTAKULUT		
Henkilöstökulut		
Palkat ja palkkiot	-5 378 934,06	-7 681 500,39
Henkilösivukulut		
Eläkekulut	-1 093 230,47	-1 698 700,56
Muut henkilösivukulut	-185 053,69	-285 287,23
Palvelujen ostot	-3 160 915,26	-10 168 621,13
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-1 630 607,26	-1 550 227,75
Avustukset	-221 886,86	-457 857,16
Muut toimintakulut	-606 996,27	-1 113 100,47
TOIMINTAKULUT YHTEENSÄ	-12 277 623,87	-22 955 294,69
TOIMINTAKATE	-8 236 778,82	-19 065 001,41
Verotulot	6 505 698,46	11 025 602,71
Valtionosuudet	3 800 756,00	10 354 994,00
Rahoitustuotot ja -kulut		
Korkotuotot	5 404,16	1 035,59
Muut rahoitustuotot	8 329,83	250 924,95
Korkokulut	-118 340,34	-27 272,13
Muut rahoituskulut	-1 854,71	-5 498,91
VUOSIKATE	1 963 214,58	2 534 784,80
Poistot ja arvonalentumiset		
Suunn.mukaiset poistot	-900 152,00	-858 837,04
Satunnaiset erät		
TILIKAUDEN TULOS	1 063 062,58	1 675 947,76
Poistoeron lis.(-)tai väh.(+)	29 547,87	29 547,87
Varausten lis.(-)tai väh.(+)	-500 000,00	0,00
TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ (ALIJÄÄMÄ)	592 610,45	1 705 495,63

9.2 Rahoituslaskelma

	2023	2022
Toiminnan rahavirta		
Vuosikate	1 963 214,58	2 534 784,80
Tulorahoituksen korjaukset	-62 064,00	-67 862,00
Investointien rahavirta		
Investointimenot	-635 560,37	-1 065 804,51
Rah.osuudet invest. menoihin	-10 556,73	101 361,00
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	66 539,29	89 128,72
Toiminnan ja invest. rahavirta	1 321 572,77	1 591 608,01
Rahoituksen rahavirta		
Antolainojen muutokset		
Antolainojen lisäykset	-5 650,00	0
Antolainojen vähennykset	5 650,00	20 000,00
Lainakannan muutokset		
Pitkäaikaisten lainojen vähenn	-707 500,00	-820 000,00
Lyhytaikaisten lainojen lisäys	2 600 000,00	3 800 000,00
Lyhytaikaisten lainojen vähenn	-3 000 000,00	-4 600 000,00
Muut maksuvalmiuden muutokset		
Saamisten muutos	199 678,65	-329 245,75
Korottomien velkojen muutos	420 892,42	410 707,10
Rahoituksen rahavirta	-1 328 713,77	-1 518 538,65
RAHAVAROJEN MUUTOS	-7 141,00	73 069,36

9.3 Tase

VASTAAVAA	2023	2022
A PYSYVÄT VASTAAVAT		
I Aineettomat hyödykkeet		
1. Aineettomat oikeudet	23 294,08	25 466,89
2. Muut pitkävaikutteiset meno	100 112,04	126 111,17
Aineettomat hyödykkeet yht.	123 406,12	151 578,06
II Aineelliset hyödykkeet		
1. Maa- ja vesialueet	896 702,48	888 538,48
2. Rakennukset	8 297 710,36	8 403 617,59
3. Kiinteät rakenteet ja laitt	2 661 650,63	2 721 499,11
4. Koneet ja kalusto	89 221,82	187 904,97
6. Ennakkomaksut ja kesk.eräis	183 550,90	201 470,64
Aineelliset hyödykkeet yht	12 128 836,19	12 403 030,79
III Sijoitukset		
1. Osakkeet ja osuudet	662 312,16	1 037 786,20
3. Muut lainasaamiset	55 326,21	55 326,21
Sijoitukset yhteensä	717 638,37	1 093 112,41
PYSYVÄT VASTAAVAT YHTEENSÄ	12 969 880,68	13 647 721,26
B TOIMEKSIANTOJEN VARAT		
C VAIHTUVAT VASTAAVAT		
I Vaihto-omaisuus		
II Saamiset		
Pitkäaikaiset saamiset		
Lyhytaikaiset saamiset		
1. Myyntisaamiset	507 614,23	554 986,02
3. Muut saamiset	526 453,18	601 591,81
4. Siirtosaamiset	286 056,38	363 224,61
Lyhytaikaiset saamiset yht.	1 320 123,79	1 519 802,44
Saamiset yhteensä	1 320 123,79	1 519 802,44
III Rahoitusarvopaperit		
Rahat ja pankkisaamiset		
Rahat ja pankkisaamiset yht.	328 703,59	335 844,59
VAIHTUVAT VASTAAVAT YHTEENSÄ	1 648 827,38	1 855 647,03
VASTAAVAA YHTEENSÄ	14 618 708,06	15 503 368,29

VASTATTAVAA	2023	2022
A OMA PÄÄOMA		
I Peruspääoma	-2 864 217,30	-2 878 950,98
IV Ed.tilikausien yli/alijäämä	-3 531 706,29	-1 826 210,66
V Tilikauden yli/alijäämä	-592 610,45	-1 705 495,63
OMA PÄÄOMA YHTEENSÄ	-6 988 534,04	-6 410 657,27
B POISTOERO JA VAPAAEHTOISET VARAUKSET		
1. Poistoero	-398 063,65	-427 611,52
2. Vapaaehtoiset varaukset	-500 000,00	
POISTOERO JA VAPAAEHT.VAR.YHT	-898 063,65	-427 611,52
PAKOLLISET VARAUKSET		
D TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT		
E VIERAS PÄÄOMA		
I Pitkäaikainen		
2. Lainat vakuutus- ja rah.lai	-962 500,00	-1 337 500,00
7. Muut velat	-799 861,79	-764 442,55
Pitkäaikainen vieras po. yht.	-1 762 361,79	-2 101 942,55
II Lyhytaikainen		
1. Joukkovelkakirjalainat	-2 500 000,00	-2 900 000,00
2. Lainat rahoitus- ja vak.lai	-475 000,00	-807 500,00
5. Saadut ennakot	-9 811,98	-10 160,19
6. Ostovelat	-777 449,11	-1 209 544,70
7. Muut velat	-128 281,75	-245 708,80
8. Siirtovelat	-1 079 205,74	-1 390 243,26
Lyhytaikainen vieras po. yht.	-4 969 748,58	-6 563 156,95
VIERAS PÄÄOMA YHTEENSÄ	-6 732 110,37	-8 665 099,50
VASTATTAVAA	-14 618 708,06	-15 503 368,29

9.4 Konsernilaskelmat

Konsernin tuloslaskelma

	2023	2022
Toimintatuotot	5 766 437	9 372 481
Toimintakulut	-13 803 136	-28 816 795
Osuus osakkuusyhteisöjen voitosta (tappiosta)		
Toimintakate	-8 036 699	-19 444 314
Verotulot	6 505 698	11 025 603
Valtionosuudet	3 800 756	11 151 310
Rahoitustuotot ja -kulut:		
Korkotuotot	14 604	2 089
Muut rahoitustuotot	14 295	256 360
Korkokulut	-126 160	-54 358
Muut rahoituskulut	-4 044	-13 817
Rahoitustuotot ja -kulut	-101 305	190 274
Vuosikate	2 168 451	2 922 873
Poistot ja arvonalentumiset:		
Suunn. mukaiset poistot	-1 079 897	-1 211 190
Satunnaiset erät	-14	195
Tilikauden tulos	1 088 539	1 711 878
Tilinpäätössiirrot	-485 273	29 634
Tilikauden verot		-82
Laskennalliset verot	10 973	7 474
Vähemmistöosuudet	162	1 141
TILIKAUDEN YLI/ALIJÄÄMÄ	614 401	1 750 045
Omanpääoman muutos rahoituslaskelmassa	517	-252 191
Tulorahoituksen korjauserä	-62 064	-101 794
Pysyvien vastaavien myyntivoitto/-tappio	-62 064	9

Konsernin rahoituslaskelma

	2023	2022
Toiminnan rahavirta		
Vuosikate	2 168 451	2 922 873
Satunnaiset erät	-14	195
Tilikauden verot		-82
Tulorahoituksen korjauserät	-62 064	-101 794
Toiminnan rahavirta yhteensä	2 106 372	2 821 192
Investointien rahavirta		
Investointimenot	-728 777	-2 387 559
Rahoitusosuudet investointeihin	-4 367	-213 585
Pysyvien vastaavien hyödykk. luovutustulot	- 4 475	-94 117
Pysyvien vastaavien myyntivoitto/-tappio	-62 064	9
Investointien rahavirta yhteensä	-657 871	-2 079 886
Toiminnan ja investointien rahavirta	1 448 501	741 326
Rahoituksen rahavirta		
Antolainojen muutokset		
Antolainojen lisäykset	6000	
Antolainojen vähennykset	-6000	-20 000
Lainakannan muutokset		
Pitkäaikaisten lainojen lisäys		-1 180 480
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	804 039	952 883
Lyhytaikaisten lainojen muutos	399 839	802 154
Oman pääoman muutokset	517	-252 191
Muut maksuvalmiuden muutokset		
Toimeksiantojen varojen ja pääomien muutokset	870	-533
Vaihto-omaisuuden muutos		-6 770
Saamisten muutos	177 371	-391 010
Korottomien velkojen muutokset	-458 775	501 498
Rahoituksen rahavirta yhteensä	-1 483 894	-703 563
RAHAVAROJEN MUUTOS	-426 824	37 763
Rahavarojen muutos		
Rahavarat 31.12.	1 023 443	1 450 267
Rahavarat 1.1.	1 450 267	1 412 504
RAHAVAROJEN MUUTOS	-426 824	37 763

VASTAAVAA	2023	2022	VASTATTAVAA	2023	2022
PYSYVÄT VASTAAVAT			OMA PÄÄOMA	8 299 751	7 277 686
			Peruspääoma	2 864 217	2 878 951
Aineettomat hyödykkeet	135 324	224 998	Säätiöiden ja yhdistyst po	11 819	11 819
Aineettomat oikeudet	25 911	84 199	Muut omat rahastot	48 703	53 333
Muut pitkävaikutteiset menot	109 413	139 692	Edellisten tilikausien yli-/alijäämä	4 760 610	2 583 538
Ennakkomaksut		1 107	Tilikauden yli-/alijäämä	614 401	1 750 045
Aineelliset hyödykkeet	13 400 324	17 133 348	VÄHEMMISTÖOSUUDET	13 013	15 695
Maa- ja vesialueet	941 148	942 986			
Rakennukset	7 863 652	8 784 737	POISTOERO JA VAPAAEHT.VA		
Kiinteät rakenteet ja laitteet	4 251 611	4 381 662	Poistoero		
Koneet ja kalusto	141 104	345 298			
Muut aineelliset hyödykkeet	541	7 244	PAKOLLISET VARAUKSET	0	80 033
Enn.maks.+ kesk. hankinnat	202 268	2 671 422	Eläkevaraukset		506
			Muut pakolliset varaukset		79 527
Sijoitukset	201 461	203 772	TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT	300 672	199 532
Tytäryhtiöosakkeet ja osuudet	0	0	Valtion toimeksiannot	168 338	115 261
Osakkuusyhteisöosuudet	152 510	152 510	Lahjoitusrahastojen pääomat	667	11 797
Osakkeet ja osuudet	48 951	47 643	Muut toimeksiantojen pääomat	131 666	72 473
Muut lainasaamiset	0	0			
Muut saamiset		3 619			
			VIERAS PÄÄOMA		
TOIMEKSIANTOJEN VARAT	299 655	188 281	Pitkäaikainen	2 630 177	5 899 827
Valtion toimeksiannot	167 261	115 261	Lainat rahoitus- ja vak.laitoksilta	962 500	4 190 065
Muut toimeksiantojen varat	131 819	72 410	Lainat julkisyhteisöiltä	901 460	978 965
Lahjoitusrah. erit.katteet	575	610	Lainat konsernin sisältä		
			Saadut ennakot		
VAIHTUVAT VASTAAVAT			Liittymismaks. Ja muut velat	766 216	730 797
Vaihto-omaisuus	0	42 562			
Aineet ja tarvikkeet		42 562	Lyhytaikainen	5 352 975	8 020 521
Ennakkomaksut			Joukkovelkakirjalainat	2 500 000	2 900 000
			Lainat rahoitus- ja vak.laitoksilta	475 000	710 218
SAAMISET	1 536 380	2 250 065	Lainat julkisyhteisöiltä	80 288	99 161
Pitkäaikaiset saamiset	1 138	1 366	Lainat muilta luotonantajilta		
Myyntisaamiset			Saadut ennakot	47 984	26 576
Lainasaamiset			Ostovelat	897 477	1 603 540
Muut saamiset	1 138	1 366	Liittymismaks. Ja muut velat	164 086	340 781
Siirtosaamiset			Siirtovelat	1 188 141	2 340 244
Lyhytaikaiset saamiset	1 535 242	2 248 699	VASTATTAVAA YHTEENSÄ	16 596 587	21 493 293
Myyntisaamiset	665 575	1 098 990			
Lainasaamiset					
Muut saamiset	550 024	728 600			
Siirtosaamiset	319 644	421 109			
Rahoitusarvopaperit	75 459	14 523			
Osakkeet ja osuudet		14 022			
Muut arvopaperit		501			
Rahat ja pankkisaamiset	947 984	1 435 744			

VASTAAVAA YHTEENSÄ	16 596 587	21 493 293		
--------------------	------------	------------	--	--

10 Tilinpäätöksen laatimista koskevat liitetiedot

10.1 Kunnan tilinpäätöksen esittämistapaa koskevat liitetiedot

Käyttöomaisuuden arvostus

Käyttöomaisuus on merkitty taseeseen hankintamenoon vähennettynä suunnitelman mukaisilla poistoilla. Suunnitelman mukaiset poistot on laskettu ennalta laaditun poistosuunnitelman mukaisesti. Poistosuunnitelman mukaiset suunnitelmapoistojen laskentaperusteet on esitetty tuloslaskelman liitetiedoissa kohdassa suunnitelman mukaisten poistojen perusteet.

Sijoitusten arvostus

Pysyvien vastaavien sijoitusluonteiset erät on merkitty taseeseen hankintamenoon. Arvostuksen perusteena on ollut hyödykkeen todennäköisesti tulevaisuudessa kerryttämä tulo tai sen arvo palvelutuotannossa.

Edellisen tilikauden tietojen vertailukelpoisuus

Tilikaudet ovat vertailukelpoisia, eikä tehtäväkohtaisia muutoksia toimintoihin ole tehty.

10.2 Konsernitilinpäätöksen laatimisperiaatteet

Sisäiset liiketapahtumat:

- Sisäiset velat ja saamiset, toimintavuoden aikainen keskinäinen liikevaihto sekä muut sisäiset liiketapahtumat on eliminoitu.

Vähemmistöosuudet:

- Vähemmistöosuudet on erotettu konsernin omasta pääomasta.

Poistoerot ja vapaaehtoiset varaukset:

- Kiinteistö- ja asunto-osakeyhtiöiden poistoerot ja vapaaehtoiset varaukset on purettu 80 % yli-/alijäämätileille ja 20 % laskennallisen verovelan tilille. Emon ja muiden konserniyhteisöjen poistoerot ja vapaaehtoiset varaukset on purettu 100 % yli-/alijäämätileille.

Suunnitelmapoistojen oikaisu:

- Kiinteistö- ja asunto-osakeyhtiöiden käyttöomaisuuden poistot on oikaistu suunnitelman mukaisiksi ja jäännösarvojen ero kirjattu tytäryhteisön oman pääoman erää Voitto/Tappio edellisiltä tilikausilta vastaan.

Kuntayhtymät:

- Kuntayhtymien taseet ja niiden liitetiedot on yhdistelty lukuarvoltaan omistuosuuden mukaisesti.

Osakkuusyhteisöt

- Osakkuusyhteisöä ei ole yhdistelty konsernitaseeseen sen vähäisen merkityksen johdosta.

Suunnitelmapoistojen perusteet

Aineettomat hyödykkeet	Poistomenetelmä
Aineettomat oikeudet	tasapoisto 5 v
Muut pitkävaikutteiset menot	
Perustamis- ja järjestelymenot	tasapoisto 3 v
Tutkimus- ja kehittämismenot	tasapoisto 3 v
Konserniliikearvo	tasapoisto 5 v
Liikearvo	tasapoisto 5 v
Atk-ohjelmat	tasapoisto 3 v
Muut	tasapoisto 10 v
Aineelliset hyödykkeet	
Maa- ja vesialueet	ei poistoaikaa
Rakennukset ja rakennelmat	
Hallinto- ja laitosrakennukset	tasapoisto 30 v
Tehdas- ja tuotantorakennukset	tasapoisto 20 v
Talousrakennukset	tasapoisto 15 v
Vapaa-ajan rakennukset	tasapoisto 20 v
Asuinrakennukset	tasapoisto 30 v
Kiinteät rakenteet ja laitteet	
Kadut, tiet, torit ja puistot	menojäännöspoisto 15 %
Sillat, laiturit ja uimalat	menojäännöspoisto 10 %
Muut maa- ja vesirakenteet	menojäännöspoisto 10 %
Vedenjakeluverkosto	menojäännöspoisto 7 %
Viemäriverkko	menojäännöspoisto 7 %
Kaukolämpöverkko	menojäännöspoisto 10 %
Sähköjohdot, muuntoasemat ja ulkovalaistuslaitteet	menojäännöspoisto 15 %
Puhelinverkko, keskusasema ja alakeskukset	menojäännöspoisto 20 %
Maakaasuverkko	menojäännöspoisto 12 %
Muut putki- ja kaapeliverkot	menojäännöspoisto 15 %
Sähkö, vesi- yms. laitojen koneet	menojäännöspoisto 15 %
Kiinteät nosto- ja siirtolaitteet	menojäännöspoisto 15 %
Liikenteen ohjauslaitteet	menojäännöspoisto 20 %
Muut kiinteät koneet, laitteet ja rakenteet	menojäännöspoisto 20 %
Koneet ja kalusto	
Rautaiset alukset	tasapoisto 15 v
Puiset alukset ja muut uivat työkoneet	tasapoisto 8 v
Muut kuljetusvälineet	tasapoisto 5 v
Muut liikkuvat työkoneet	tasapoisto 5 v
Muut raskaat työkoneet	tasapoisto 10 v
Muut kevyet koneet	tasapoisto 5 v
Sairaala-terveydenhuolto yms. laitteet	tasapoisto 5 v
Atk-laitteet	tasapoisto 3 v
Muut laitteet ja kalusteet	tasapoisto 3 v

Muut aineelliset hyödykkeet

Luonnonvarat   käytön mukainen poisto

Arvo- ja taide-esineet   ei poistoa

Keskeneräiset hankinnat   ei poistoa

10.3 Tuloslaskelman liitetiedot vain ulkoiset erät

Toimintatuotot tehtäväalueittain / kunta	2023	2022
Vaalit	4 356	5 154
Tarkastustoimi		
Yleishallinto	111 768	53 363
Maaseututoimi	135 687	126 348
Opetus- ja vapaa-aikatoimi	742 672	674 616
Elinvoima	3 080 972	1 948 756
Yhteensä	4 075 455	3 890 294
Konserni yhteensä		9 372 481

Asiakaspalveluiden ostot	248 574	7 463 343
Palveluiden ostot	2 912 341	2 907 580
Myyntivoitot	62 064	67 862
Myyntitappio	0	0

Verotulojen erittely

Kunnan tulovero	4 260 301	8 026 952
Osuus yhteisöveron tuotoista	1 008 508	1 777 272
Kiinteistövero	1 236 889	1 221 379
Verotulot yhteensä	6 505 698	11 025 603

Valtionosuuksien erittely

Kunnan peruspalveluiden valtionosuus	3 629 439	10 201 476
Siitä: Verotuloihin perustuva vos tasaus	46 629	793 944
Siitä: Veromenetyksen kompensatiot	444 348	1 494 470
Siitä: Harkinnanvarainen korotus	0	0
Opetus-kulttuuritoimen vos	171 317	153 518
Valtionosuudet yhteensä	3 800 756	10 354 994

Rahoitustuotot ja -kulut

Rahoitustuottoihin on kirjattu Nordean käyttötilin korkotulo 4 686,09 ja rahoitusmenoihin pitkäaikaisten lainojen korkokulut 118 340,34 euroa.

Satunnaisiin tuottoihin ja kuluihin sisältyvät erät

Ei ole satunnaisia tuottoja eikä satunnaisia kuluja.

Poistoero

Investointivarausten purkaminen:
yläasteen saneeraus, kohde valmistunut 1.8.2002, poistoero 12.881,20 e/v
terveyskeskuksen vuodeosaston saneeraus, kohde valmistunut
31.12.2011, poistoero 16.666,67 e/v yhteensä poistoero 29.547,87 euroa/vuosi.

10.4 Henkilöstöä, tilintarkastajan palkkioita ja intressitapahtumia koskevat liitetiedot

Henkilöstön lukumäärä ja tarkempi erittely henkilöstökuluista on kohdassa 1.5 Kunnan henkilöstö.

Tilikauden palkat, palkkiot, eläkekulut ja muut henkilösivukulut

	2023	2022
Henkilöstökulut tuloslaskelman mukaan		
Palkat ja palkkiot	5 430 467,41	7 880 168,61
Henkilösivukulut		
Eläkekulut	1 093 230,47	1 698 700,56
Muut henkilösivukulut	185 053,69	285 287,23
Henkilöstökorvaukset ja muut korjaukset	-135 487,37	-164 354,43
Jaksotetut palkat	120 852,37	
Yhteensä tuloslaskelman mukaan	6 694 116,57	9 699 801,97
Henkilöstökuluja aktivoitu aineettomiin ja aineellisiin hyödykkeisiin	21 488,14	22 480,64
Henkilöstökulut yhteensä	6 715 604,71	9 722 282,61

Luottamushenkilöiden palkkioista perityt ja tilitetyt luottamushenkilömaksut

	2023	2022
Keskusta / Muonion osasto	984,00	466,00
Kokoomus / Muonion osasto	551,00	389,00
Sosiaalidemokraatit / Muonion osasto	00	0,00
Vasemmistoliitto / Muonion osasto	314,00	202,00
Tunturi-Lapin kristillisdemokraatit	80,00	68,00
Yhteensä	1929,00	1125,00

	2023	2022
Tilintarkastajan palkkiot (alviton)		
Tilintarkastuspalkkiot	15 896,00	5 102,00
Tarkastuslautakunnan sihteerin tehtävät	0,00	3 021,00
Vero- ja lakipalv., neuvontapalvelut, lausunnot	28 180,00	
Palkkiot yhteensä	44 076,00	8 123,00

11 Eriytetyt tilinpäätökset, muu taseyksikkö

11.1 Vesihuoltolaitoksen tilinpäätös

Tuloslaskelma

	2023	2022
LIKEVAIHTO	497 650,42	468 687,29
Tuet ja avustukset	75 203,30	
Muut toimintatuotot		18 785,01
	572 853,72	487 472,30
Materiaalit ja palvelut		
Aineet, tarvikkeet ja tavarat		
Ostot tilikauden aikana	-155 169,35	-109 123,89
Palveluiden ostot	-165 198,35	-94 266,79
Henkilöstökulut		
Palkat ja palkkiot	-154 552,18	-85 418,93
Henkilösivukulut		
Eläkekulut	-37 383,07	-21 578,06
Muut henkilösivukulut	-5 508,92	-3 317,90
	-197 444,17	-110 314,89
Poistot ja arvonalentumiset		
Suunn.mukaiset poistot	-201 152,35	-153 379,59
Liiketoiminnan muut kulut	-3 345,27	-2 322,32
Liikelylijäämä/ -alijäämä	149 455,77	18 064,82
Rahoitustuotot ja -kulut		
Muille maksetut korkokulut		-2 066,79
Vyörytyserät	-24 642,53	-6 957,72
Tilikauden yli-/alijäämä	-174 098,30	9 040,31

Tuloslaskelma**Talousarviovertailu (sisäiset mukana)**

	2023	2022
LIKEVAIHTO	627 610,55	588 507,32
Tuet ja avustukset	75 203,30	
Muut toimintatuotot	0,00	18 785,01
	702 813,85	607 292,33
Materiaalit ja palvelut		
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-167 087,35	-111 113,71
Ostot tilikauden aikana		
Palveluiden ostot	-283 240,48	-212 097,00
Henkilöstökulut		
Palkat ja palkkiot	-154 552,18	-85 418,93
Henkilösivukulut		
Eläkekulut	-37 383,07	-21 578,06
Muut henkilösivukulut	-5 508,92	-3 317,90
	-197 444,17	-110 314,89
Poistot ja arvonalentumiset		
Suunn.mukaiset poistot	-201 152,35	-153 379,59
Liiketoiminnan muut kulut	-3 345,27	-2 322,32
Liikelylijäämä/ -alijäämä	-149 455,77	18 064,82
Rahoitustuotot ja -kulut		
Muille maksetut korkokulut	0,00	-2 066,79
Vyörytyserät	-24 642,53	-6 957,72
Tilikauden yli-/alijäämä	-174 098,30	9 040,31

11.2 Vesihuoltolaitoksen toimintakertomus**Tehtävän kuvaus**

Vesihuoltolaitos vastaa vesihuollon järjestämisestä ja kehittämisestä. Vesihuoltolaitos toimittaa kuluttajille puhdasta vettä sekä kerää ja puhdistaa käyttäjiltä tulevat jätevedet määräysten mukaisesti.

Palvelulupaus ja yleistavoitteet

Tavoitteenamme on mahdollistaa muoniolaisten tyytyväinen ja onnellinen arki toimittamalla heille puhdasta vettä sekä huolehtia puhtaasta luonnosta puhdistamalla jätevettä määräysten mukaisesti. Varmistamme laitoksen sujuvan toiminnan pitämällä huolta vesihuoltoverkostosta ja kehittämällä sitä. Otamme käyttöön uusia teknologioita palvelumme parantamiseksi.

Seuraamme palvelulupauksen toteutumista mm. seuraavilla mittareilla

- vesihuollon investoinnit (0.05 €/m², 2018) (MayorsIndicators)
- vesihuollon investoinnit (-0,02 €/m², 2019) (MayorsIndicators)
- talousveden laatuvaatimusten toteutuminen [ovatko toteutuneet vai ei] (MayorsIndicators), ei tilastotietoa

- ennakoimattomien putkirikkojen määrä [kpl/verkon kokonaispituus] (MayorsIndicators) ei tilastotietoa

Toimintaympäristön muutokset ja painopisteet

Etäluettavia mittareita on asennettu lähes lähes 400 kappaletta, joten yli puolet kunnan vesihuoltolaitoksen kulutuspisteistä on jo etäluettavia.

Vuoden 2023 aikana tehtiin vesihuoltoverkon tarkemmittaus, jonka pohjalta sähköinen vesihuoltoverkon kartta piirretään.

Kunnan vesihuollon kehittämissuunnitelman laatiminen aloitettu, valmistuu vuoden 2024 aikana.

Viemäriverkostojen peseminen ja -kuvaukset on aloitettu verkoston pohjoisen puoleiselta alueelta.

Kunnan strategiaa tukevat toiminnalliset tavoitteet

Talousarviotavoite	Toimenpiteet	Mittarit	Toteutuma 31.12.2023
Toimittaa kuluttajille puhdasta vettä, sekä puhdistaa heiltä tulevat jätevedet.	Vesihuollon kehittämissuunnitelman laatiminen	Valmis vesihuollon kehittämissuunnitelma.	Kehittämissuunnitelman laadinta on käynnissä
Uusien teknologioiden käyttöönotto	Ajantasaisten laitteistojen ja tekniikan hyvä ylläpito ja vesihuoltolaitoksen verkostokartan saattaminen paikkatietomuotoon.	Verkostokartta paikkatieto-muodossa.	YtCad ohjelmisto otettu käyttöön, suurin osa verkostosta mitattu. Verkostokartan piirtotyö kesken.

Taulukko taksoista ja liikevaihdosta

Kirkonkylän vesilaitos

Taulukko taksoista ja liikevaihdosta	
	Kirkonkylän
	vesilaitos
Alv 0 %	2023
Käyttömaksu vesi	2,02 /m ³
Käyttömaksu jätevesi	2,83 /m ³
Perusmaksu vesi, kk	43,23 €/vuosi
Perusmaksu jätevesi, kk	43,23 €/vuosi
Perusmaksu vesi, Särkijärvi	95,77 €/vuosi
Perusmaksu jätevesi Särkijärvi	95,77 €/vuosi
Liikevaihto €, kk v.2023	313 876,83
Liikevaihto €, kk v.2022	288 613,13
Liikevaihto €, Särkijärvi v. 2023	10 041,61
Liikevaihto €, Särkijärvi v. 2022	16 921,71

Oloksen vesilaitos

Taulukko taksoista ja liikevaihdosta	
	Oloksen
	vesilaitos
Alv 0 %	2023
Käyttömaksu vesi	2,02 € /m ³
Käyttömaksu jätevesi	2,83 €/m ³
Perusmaksu vesi	87,03 € /vuosi
Perusmaksu jätevesi	87,03 € /vuosi
Liikevaihto €, v.2023	87 075,49
Liikevaihto €, v.2022	87 231,14

Käyttötalous

Tulot ja menot	ta+muutos	toteutuma	poikkeama	ta-muutos	poikkema %
Toimintatulot	566 019	702 813,85	-136 795		124,2
Toimintamenot	-496 073	-651 117,27	155 044		131,3
Toimintakate	69 946	51 696,58	18 249		73,9

Poistot		-201 152,35	201 152		
Vyörytysertulot		195,22	-195		
Vyörytyseramot		-24 837,75	24 838		
Kate yhteensä	69 946	-174 098,30	244 044		-248,9

Investoinnit

8470 Vesilaitos	Talousarvion määräraha	Määrärahan muutos	Talousarvio + muutokset	Toteuma 2023	Poikkeama	Aikaisemmat kustannukset	Kustannukset yhteensä
-----------------	------------------------	-------------------	-------------------------	--------------	-----------	--------------------------	-----------------------

Hanke 803/Muonion ja Oloksen vesihuolto

Menot	-50 000	55 000	5 000	-2 731,45	7 731		-2 731,45
Tulot							
Netto	-50 000	55 000	5 000	-2 731,45	7 731		-2 731,45

Hanke 804/Paloaseman vesihuoltolinja

Menot	0	0	0	-405,00	405		-405,00
Tulot							
Netto	0	0	0	-405,00	405		-405,00

Hanke 812/Vedenottamon rakentaminen

Menot	-20 000	0	-20 000	-2 630,23	-17 370		-2 630,23
Tulot							
Netto	-20 000	0	-20 000	-2 630,23	-17 370		-2 630,23

Hanke 831/Vesihuollon kehittämissuunn.

Menot	-132 500	0	-132 500	0,00	-132 500		0,00
Tulot	132 500	0	132 500	0,00	132 500		0,00
Netto	0	0	0	0,00	0		0,00

8480
Viemärlaitos

Talousarvion määräraha	Määrärahan muutos	Talousarvio + muutokset	Toteuma 2023	Poikkeama	Aikaisemmat kustannukset	Kustannukset yhteensä
------------------------	-------------------	-------------------------	--------------	-----------	--------------------------	-----------------------

Hanke 803/Muonion ja Oloksen vesihuolto

Menot	-50 000	45 000	-5 000	-544,09	-4 456		-544,09
Tulot							
Netto	-50 000	45 000	-5 000	-544,09	-4 456		-544,09

Hanke 815/Kirkonkylän puhdistamo

Menot	-52 000	0	-52 000	-53 663,40	1 663		-53 663,40
Tulot							
Netto	-52 000	0	-52 000	-53 663,40	1 663		-53 663,40

Vesilaitoksen liitetiedot

Muonion kunnan vesilaitoksen käsittely muutettiin 1.1.2015 lukien laskennallisesta taseyksiköstä kirjanpidolliseksi taseyksiköksi. Laskennallisen taseyksikön jäännöspääomasta muodostettiin kirjanpidollisen taseyksikön peruspääoma.

Vesilaitoksen maksuja on korotettu 1.5.2022 lukien 7,5 %, 1.5.2021 maksuja korotettiin 10 %, 1.5.2020 korotus oli 7 %, 1.5.2019 korotus oli 15 % ja vuoden 2018 alusta lukien 10 %.

12 Luettelo kirjanpitokirjoista ja tositteiden lajeista

Luettelo kirjanpitokirjoista ja tositteiden lajeista

Kirjanpitokirjat:

- pääkirja atk-listoina
- päiväkirja atk-listoina
- osto- ja myyntireskontraraportit sekä saldolistat atk-listoina
- luettelo kunnan arvopapereista
- verotilitysten seurantakortit
- arvonlisäverotilitysten atk-listat
- palkkakortisto tietokoneistoina
- talousarviolainojen kortisto
- käyttöomaisuus Kasperikäyttöomaisuusohjelma
- irtaimistoluettelot kortistona

Tositelajit:

Tositelaji	Nimi
1	Pankkitositteet
8	M2
9	Palkkositteet
10	KP Laskennalliset
11	KP Automaattikirjaukset
12	SL Laskennalliset
13	SL Automaattikirjaukset
14	Vyörytykset
15	Luottotappiot
20	Ostolaskujen maksut
21	Ostolaskut WF
22	Ostolaskut ostoreskontra
23	Ostolaskut / projektit
25	Ostolaskut Approval
30	Myyntireskontran suoritukset
31	MR/Yleislaskutus
32	MR/ProConsona
33	MR/Vesi- ja jätevesilaskutus
34	Sisäiset vesilaskut
35	Vesilaskut
40	Viitteettömät suoritukset
50	Toimeentulotuki
86	Hyvitysten kohdistus
87	Korkolaskut
88	Sopimuslaskutus
89	Sisäinen laskutus

- 90 Muistiot
- 96 Kirjanpidon tulos
- 97 Kirjanpidon tulos laskennall.
- 98 Sisäisen laskennan tulos
- 99 Sisäisen laskennan tulos lask.
- 100 Liitetietotosite

Kirjanpitokirjat, luettelot ja selvitykset on säilytetty kunnan arkistoon kunnan arkistosuunnitelman mukaisesti.

13 Tilinpäätöksen allekirjoitus ja tilinpäätösmerkinnät